

STENOGRAFICKÁ ZPRÁVA O SCHÔDZKACH SLOVENSKEJ NÁRODNEJ RADY

Zpráva predsedu Komisie SNR pre rozvoj miestneho hospodárstva a poverenika SNR pre spravodlivosť o vybavení návrhov, podnetov a pripomienok poslancov, prednesených na schôdzke Slovenskej národnej rady 15. a 16. septembra 1965.

Informácia o výsledku rokovania Národného zhromaždenia k zpráve o činnosti Slovenskej národnej rady vo IV. volebnom období.

Zpráva podpredsedu SNR a predsedu Slovenskej plánovacej komisie o úlohách plánu rozvoja hospodárstva na Slovensku v roku 1966 a o opatreniach na jeho zabezpečenie.

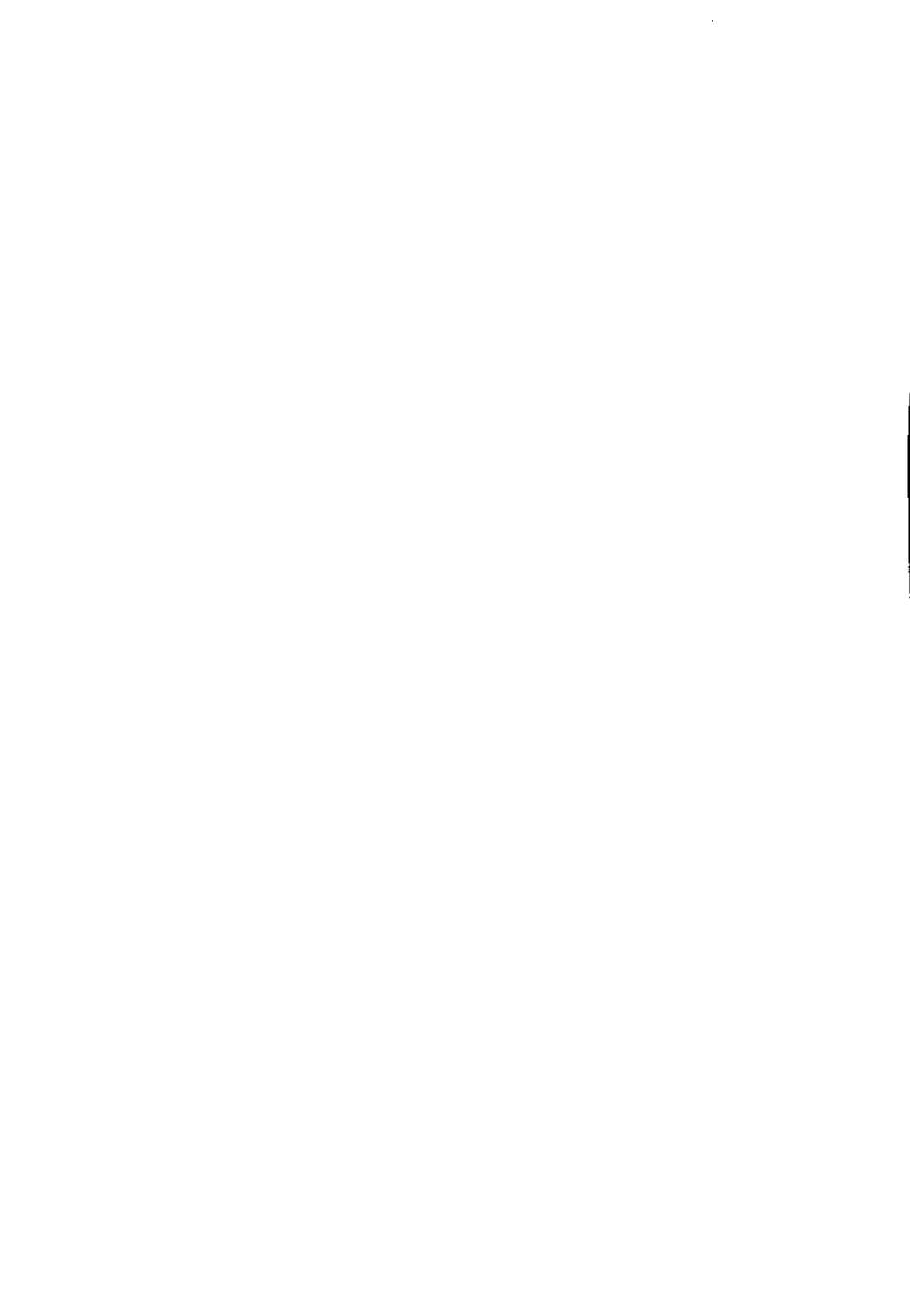
Návrh rozpočtu Slovenskej národnej rady a ňou priamo riadených organizácií na rok 1966.

Návrh zákona SNR o Slovenskej komisii pre techniku.

Návrh zákona SNR o pôsobnosti Československej tlačovej kancelárie na Slovensku.

Voľba podpredsedu Slovenskej národnej rady a zmeny v zložení komisií SNR.

Návrh zákona SNR o udeľovaní čestných titulov „Zaslúžilý člen Slovenskej filharmónie“ a „Zaslúžilý pracovník Slovenskej filharmónie“.

Slovenská národná rada

IV. volebné obdobie

Stenografická zpráva

o 6. schôdzke Slovenskej národnej rady
v Bratislave 16. decembra 1965

6. schôdzka Slovenskej národnej rady 16. decembra 1965

Prítomní:

podpredsedovia SNR Vincent Krahulec a Jozef Kríž

člen Predsedníctva Národného zhromaždenia Jozef Zedník

poslanci NZ Jan Latner a Alexander Paulovič

námestník predsedu Štátnej plánovacej komisie Jan Vorek

prvý námestník ministra financií inž. Leopold Lé r

námestník riaditeľa Československej tlačovej kancelárie Lubo-
mír Fišer

vedúci pracovníci z prerokúvaných úsekov

69 poslancov SNR podľa listiny o prítomnosti

(Začiatok schôdzky o 9.00 hod.)

Podpredseda Kríž:

Vážená Slovenská národná rada,
súdržky a súdruhovia!

Otváram 6. schôdzku a zisťujem, že Slovenská národná rada je spôsobilá sa uznášať.

Na dnešnom rokovaní vítam delegáciu Národného zhromaždenia — súdruha Josefa Z e d n í k a, člena Predsedníctva Národného zhromaždenia, poslancov Jana L a t n e r a a Alexandra P a u l o v i č a,

ďalej súdruha Jana V o r e k a, námestníka predsedu Štátnej plánovacej komisie, súdruha inž. Leopolda L é r a, prvého námestníka ministra financií,

ako aj všetkých prítomných hostí.

Predsedníctvo navrhuje, aby podľa § 15 rokovacieho a pracovného poriadku si Slovenská národná rada pre 6. schôdzku zvolila za overovateľov poslancov Šimona Ž b i r k u a Ernesta K r i ž a n a.

Kto súhlasí s návrhom, nech zdvihne ruku!

(Hlasovanie.)

Ďakujem.

Návrh programu na 6. schôdzku vám bol doručený.

Predsedníctvo SNR navrhuje program schôdzky rozšíriť o

návrh Komisie SNR pre školstvo a kultúru na vydanie zákona Slovenskej národnej rady o udeľovaní čestných titulov „Zaslúžilý člen Slovenskej filharmónie“ a „Zaslúžilý pracovník Slovenskej filharmónie“, ako bod 8. a

bod 7. programu rozšíriť o voľbu podpredsedu Slovenskej národnej rady.

Návrh zákona vám bol doručený ako tlač 23.

Sú k návrhu programu, súdružky a súdruhovia poslanci, pripomienky alebo doplnky?

(Neboli.)

Nie sú.

Kto súhlasí s navrhnutým programom, nech zdvihne ruku!

(Hlasovanie.)

Je niekto proti?

(Nikto.)

Zdržal sa niekto hlasovania?

(Nikto.)

Program je schválený.

Môžeme pristúpiť k prerokovaniu prvého bodu programu, ktorým je

zpráva predsedu Komisie SNR pre rozvoj miestneho hospodárstva a povereníka SNR pre spravodlivosť o vybavení návrhov, podnetov a pripomienok poslancov, prednesených na schôdzke Slovenskej národnej rady 15. a 16. septembra 1965.

Prosím predsedu komisie súdruha Štefana Fábryho, aby sa ujal slovã.

Predseda Komisie SNR pre rozvoj miestneho hospodárstva Fábry:

Vážená Slovenská národná rada,
súdružky a súdruhovia!

Na piatkovej schôdzke pléna Slovenskej národnej rady v dňoch 15. a 16. septembra 1965 bola prerokovaná zpráva Komisie SNR pre rozvoj miestneho hospodárstva o opravách a údržbe bytového majetku na Slovensku. V rozprave k tejto zprãve poslanci predniesli viac návrhov a pripomienok a jednu interpeláciu. Väčšina námetov sa týkala viacerých úsekov činnosti Slovenskej

národnej rady. Tieto boli prerokované s príslušnými komisiami a poverenictvami Slovenskej národnej rady. O ich vybavení podávam Slovenskej národnej rade túto zprávu:

Na interpeláciu súdruha poslancu Andreja Faglica bola 14. októbra 1965 daná písomná odpoveď, v ktorej bolo vyjadrené aj stanovisko Slovenskej plánovacej komisie. V odpovedi boli bližšie rozvedené otázky materiálno-technického zásobovania vrátane plánovaných objemov vápna a reziva na opravy a údržbu bytového fondu v Stredoslovenskom kraji. Ďalšie stavebné materiály boli uvedené orientačne a ich pridelenie závisí od prerokovania krajského národného výboru s príslušnými odborovými riaditeľstvami.

Strojné vybavenie a mechanizačné zariadenie pre stavebné, ako aj bytové organizácie sa plánuje na úrovni kraja alebo podniku. Len dovoz strojného a mechanizačného zariadenia sa plánuje centrálnne. Pre Stredoslovenský kraj sa pre bytové organizácie počíta s viacúčelovými strojmi z dovozu zo socialistických štátov, a to multikarmi, ktoré slúžia pre prepravu materiálu a čistenie chodníkov.

Pokiaľ ide o zabezpečenie projektovej kapacity pre opravy a údržbu domového majetku, je potrebné uplatniť nároky u projektových zložiek okresných stavebných podnikov a sledovať ich realizáciu. Podrobnejšie tieto problémy boli rozvedené v liste, ktorý bol zaslaný súdruhovi poslancovi Faglicovi.

Na ďalšie námety som taktiež písomne odpovedal jednotlivým súdruhom poslancom.

K návrhu na zvýhodnenie individuálnych stavebníkov, a to znížením úrokovej sadzby pôžičiek a oslobodením od domovej dane, ktorý písomne predložil na zasadnutí Slovenskej národnej rady súdruh poslanec Malina, zaujali sme po prerokovaní s Poverenictvom SNR pre financie toto stanovisko:

Výhody poskytované individuálnym stavebníkom rodinných domčekov novoupravuje vyhláška č. 191 z roku 1964 Zb. a dopĺňajúca vyhláška č. 26 z tohto roku pokiaľ ide o pracovníkov v železničnej doprave.

Podľa týchto predpisov možno poskytovať individuálnym stavebníkom rodinných domčekov, ktorí si postavia rodinné domčeky svojpomocou v mieste pracoviska alebo vo vzdialenosti, ktorá umožňuje denne dochádzať do zamestnania, rôzne finančné výhody vo forme bezúročných pôžičiek až do výšky 25 000 Kčs.

Zamestnávateľ môže svojmu pracovníkovi zapožičať stroje, výrobné zariadenia alebo dopravné prostriedky potrebné pre bytovú výstavbu alebo na výrobu stavebných hmôt. Pri vytýčení

staveniska a pri samotnej výstavbe môže poskytnúť bezplatne aj technickú pomoc vlastnými pracovníkmi.

Okrem toho môžu poskytovať štátne sporiteľne osobné pôžičky až do výšky nákladov na projekt, nákup materiálu a dopravu. Úroková sadzba týchto pôžičiek bola dňom 1. januára 1965 znížená z pôvodných 4 % na 2,7 %. Splácanie pôžičky možno rozvrhnúť až na dobu 30 rokov.

Už tieto výhody umožňujú stavebníkom zamestnaným v dôležitých podnikoch a odvetviach, alebo bývajúcim v obciach, ktoré krajské národné výbory určili ako vybrané obce, postaviť domčeky za veľmi výhodných podmienok.

S ďalšími návrhmi súdruhov poslancov Antona Ťažkého a Jána Marejku ohľadne zvýšenia účinnosti riadenia podnikov miestneho stavebníctva zo strany Komisie SNR pre stavebníctvo, riešenia stavebných kapacít a platových podmienok u okresných, poťažne mestských stavebných podnikov sa zaoberala Komisia SNR pre stavebníctvo a Slovenská plánovacia komisia.

Zvýšenie kapacity podnikov miestneho stavebníctva je celoštátnym problémom.

Perspektívne zvýšenie stavebnej kapacity je riešené pri vypracúvaní návrhu päťročného plánu. Problém spočíva v nedostatočnom počte pracovníkov, najmä niektorých profesií, vo vybavení základnými fondami, priestormi a v zabezpečovaní materiálom. Návrhy počítajú so zvýšením počtu pracovníkov predovšetkým výchovou vlastného dorastu a za tým účelom uskutočnením výstavby potrebných učňovských zariadení.

V záujme zlepšenia riadenia podnikov miestneho stavebníctva zo strany Komisie SNR pre stavebníctvo uvažuje sa s vytvorením príslušných funkčných miest v aparáte tejto komisie.

Riešenie platových podmienok pracovníkov vrátane projektantov u podnikov miestneho stavebníctva na úroveň tých istých profesií u centrálne riadených stavebných organizácií bude možné uplatniť v novej pripravovanej mzdovej sústave, ktorá u podnikov miestneho stavebníctva sa začne uplatňovať v priebehu roku 1967. V jestvujúcich podmienkach riadenia mzdovej politiky nie je možné riešiť platové podmienky pracovníkov v podnikoch miestneho stavebníctva na úroveň tých istých profesií u centrálne riadených podnikov stavebných. V robotníckych profesiách sú tieto otázky už doriešené.

Komisii SNR pre stavebníctvo bol predložený tiež návrh súdruha poslanca Ťažkého na prehodnotenie technológie panelovej výstavby, najmä u nových striech. S touto problemati-

kou, ako už bolo na minulom zasadnutí Slovenskej národnej rady zpravodajcom uvedené, zaoberala sa aj Komisia SNR pre rozvoj miestneho hospodárstva za účasti zástupcov Povereníctva SNR pre stavebníctvo. Riešenie tejto úlohy bolo uložené uznesením vlády č. 422 z roku 1964 rezortu Ministerstva stavebníctva.

Technológia panelovej výstavby, pri ktorej sa vyskytujú vo viacerých domoch značné závady, sa ďalej prehodnocuje z hľadiska technicko-ekonomickej koncepcie bytovej výstavby vo vývojových pracoviskách stavebných podnikov a vo Výskumnom ústave Pozemných stavieb. Povereníctvo SNR pre stavebníctvo robí opatrenia na zlepšenie kvality panelovej výstavby.

Pokiaľ treba robiť veľké opravy, najmä na panelových stavbách s rôznymi strechami, ako napríklad v Košiciach, Prešove a pod., tieto opravy sú zahrnuté do harmonogramu celkových opráv v jednotlivých krajoch. Celkové zhodnotenie opráv, najmä v panelovej výstavbe, prerokuje Komisia SNR pre stavebníctvo.

Súdruh poslanec Ján Belovický poukázal vo svojom diskusnom príspevku na nedostatky vo vybavení a v celkovej úprave sídlisk.

Na zlepšenie celkovej úpravy sídlisk v technickom a občianskom vybavení sa pamätalo už pri zostavení plánu na rok 1965. Výstavba sídlisk sa plánuje ako jedna stavba, teda súčasťou stavby je aj základná technická a občianska vybavenosť. Problém v súčasnom období je v zabezpečovaní plnenia plánu investícií. Zatiaľ čo na jednej časti stavby, t. j. bytovej výstavbe, stavebná výroba plán v podstate plní, veľmi nepriaznivé je plnenie plánu stavebnej výroby na úseku vybavenosti.

Vzhľadom na túto skutočnosť orgány Slovenskej národnej rady, najmä Povereníctva SNR pre stavebníctvo, robí opatrenia na zlepšenie v plnení plánu, a to dôslednejšou projektovou prípravou pre objekty občianskeho vybavenia, zlepšením typizácie a používaním progresívnych konštrukcií aj u objektov občianskej vybavenosti.

Z ďalších opatrení možno uviesť prémiovanie pracovníkov v stavebníctve za plnenie plánu výstavby objektov občianskeho vybavenia ako pri plnení plánu výstavby bytov a posudzovanie plnenia plánu stavebnej výroby nielen z hľadiska plnenia plánu bytovej výstavby, ale aj z hľadiska odovzdávania ucelených okrskov sídlisk vrátane celkovej ich vybavenosti a terénnych úprav.

S návrhom súdruha poslancu Jána Marejku na zavádzanie ústredného kúrenia do bytov učiteľov pri výstavbe nových škôl

sa plne stotožňuje aj Povereníctvo SNR pre školstvo a kultúru. Povereník SNR pre školstvo a kultúru na základe tohto návrhu dal pokyn Ústavu pre vývoj a projektovanie školských a kultúrnych stavieb, aby zabezpečil takúto prax u investorských a projektových organizácií na Slovensku.

Súdruh poslanec Anton Ťažký poukázal vo svojom diskusnom príspevku tiež na niektoré problémy súvisiace so zabezpečením údržby a opráv schátralého bytového majetku v historických častiach miest. K tejto otázke zaujala Slovenská plánovacia komisia toto stanovisko:

Pre jednotlivé historické jadrá miest vypracúvajú pamiatkové orgány klasifikáciu pamiatkových hodnôt a označujú podľa pamiatkových kritérií objekty, ktoré pre svoju pamiatkovú hodnotu majú byť zachránené, a objekty, ktoré sú súčasťou asanácií. Súčasne určujú, ako majú byť opravené pamiatky, využitie napríklad pre bytové, obchodné, prípadne iné spoločenské účely. Územné plány sú doposiaľ vypracované len na niektoré pamiatkové rezervácie, a to pre Bardejov, Prešov, Levoču a Kežmarok. Rozpracované sú pre Bratislavu a Banskú Bystricu. Pre ostatné mestské pamiatkové rezervácie sa ich vypracovanie ešte len pripravuje.

Za účelom zlepšenia situácie v obnove historických jadier miest, najmä pri obnove bytového fondu v správe národných výborov je potrebné, aby príslušné národné výbory v spolupráci s pamiatkovými orgánmi vypracovali postup obnovy bytového majetku historických jadier miest a zabezpečovali opravy v rámci plánovaných prostriedkov na opravy bytového fondu.

Ďalší námet súdruha poslancu Antona Ťažkého sa týkal zvýšenia limitu nákupu tovaru socialistickými organizáciami v maloobchode a dodania cenníkov za stavebné práce bytovým organizáciám.

Otázka zásobovania materiálom je všeobecným problémom nielen na úseku bytového hospodárstva a stavebníctva, ale celého miestneho hospodárstva. Vláda sa preto zaoberala týmito otázkami v poslednom čase už niekoľkokrát a prijala v tomto smere rad opatrení. Niektoré z nich sú zakotvené v uznesení vlády č. 401 z roku 1965. Okrem toho v najbližšom období bude vláda rokovať aj o otázke možnosti nákupu tovaru socialistickými organizáciami v maloobchode. V návrhu uznesenia vlády, ktorý predkladá Štátna komisia pre riadenie a organizáciu, o odberateľsko-dodávateľských vzťahoch v novej sústave riadenia sa ukladá ministrom financií a vnútorného obchodu postupne uvoľňovať nákupy tovaru pre socialistické organizácie v štátnom

a družstevnom obchode v súlade so situáciou v tržných fondoch.

Podľa získaných informácií pripravuje Ministerstvo vnútorného obchodu a Ministerstvo financií novelizáciu vyhlášky č. 59 a č. 117 z roku 1962. Našou snahou je, aby niektoré druhy materiálu a náradia bolo možné nakupovať v maloobchode bez obmedzovacích limitov. Zatiaľ však je nutné vyčekať rozhodnutie vlády.

Pokiaľ sa týka cenníkov stavebných prác, tieto vypracúvajú a vydávajú príslušné zariadenia Ministerstva stavebníctva. Pritom doteraz platné cenníky boli vydané už v roku 1959 a ich počet výtlačkov bol závislý na počte objednávok jednotlivých organizácií.

V súčasnom období je však vypracovaný návrh na úpravu doteraz vydaných cenníkov, ktoré budú platiť v prvej polovici budúceho roku. Národné výbory a organizácie bytového hospodárstva budú na túto skutočnosť včas upozornené, aby si mohli cenníky objednať.

Z rozpravy na 5. schôdzke Slovenskej národnej rady vyplynul tiež návrh na predĺženie záručných lehôt u nového bytového fondu na päť, prípadne až desať rokov, ktorý predniesol súdruh poslanec Ján Marejka. Návrh bol predložený bývalej Ústrednej zpráve pre rozvoj miestneho hospodárstva na prejednanie s príslušnými ústrednými orgánmi.

Platný hospodársky zákonník stanovuje 18-mesačnú záručnú lehotu a ďalšiu záručnú lehotu možno dosiahnuť vtedy, ak sa k tomu dobrovoľne zaviazne stavebná organizácia.

Záverom by som chcel uviesť, že naša komisia venovala v spolupráci s ostatnými orgánmi Slovenskej národnej rady sústavnú pozornosť riešeniu všetkých námetov prednesených poslancami Slovenskej národnej rady v rozprave k zpráve o opravách a údržbe bytového majetku na Slovensku.

Podpredseda Kríž:

Dakujem súdruhovi Fábrymu za prednesenie zprávy.

Má niekto dotazy, prípadne pripomienky k prednesenej zpráve?

(Hlásí sa poslanec Harvát.)

Súdruh poslanec Harvát.

Poslanec **Harvát:**

Je pochopiteľné to, čo tu súdruh Fábry vo svojej zpráve povedal, ale situáciou v miestnom stavebníctve by bolo treba sa serióznejšie zaoberať.

Podpredseda **Križ:**

Ďakujem súdruhovi poslancovi **Harvátovi**.

Sú ďalšie pripomienky?

(*Neboli.*)

Ďalších pripomienok niet.

Prosím povereníka SNR pre starostlivosť súdruha dr. **Colotku**, aby sa ujal slova.

Povereník **dr. Colotka:**

Súdružky poslankyne, súdruhovia poslanci!

V priebehu rokovania Slovenskej národnej rady 16. septembra 1965 o niektorých problémoch upevňovania socialistickej zákonitosti na Slovensku neboli zo strany poslancov Slovenskej národnej rady — napriek širokej a obsažnej diskusii — vznesené žiadne pripomienky a dotazy interpelačného charakteru. Závažnejšie návrhy a podnety boli prijaté priamo do uznesenia Slovenskej národnej rady jeho dodatočnou úpravou.

Za tejto situácie, a tiež vzhľadom na priamo uloženú povinnosť podať plénu Slovenskej národnej rady zprávu o konkrétnom riešení niektorých problémov, dovoľte mi podať túto informáciu o postupe pri zabezpečovaní úloh v zmysle uznesenia pléna Slovenskej národnej rady.

Úlohy, vyplývajúce z uznesenia, Právna komisia Slovenskej národnej rady rozpracovala do súboru opatrení jednak pre ďalšiu vlastnú činnosť a pre prácu Povereníctva SNR pre spravodlivosť, jednak s prihliadnutím na ich spoluúčasť pri riešení niektorých otázok v priamej pôsobnosti ostatných orgánov Slovenskej národnej rady. Opatrenia, schválené Právnou komisiou Slovenskej národnej rady 29. októbra 1965, boli dané informatívne

na vedomie tiež Predsedníctvu Slovenskej národnej rady. Niektoré z nich sa už dnes systematicky a v plnom rozsahu zabezpečujú, realizácia ďalších je premietnutá do plánu hlavných úloh komisie, Predsedníctva i pléna Slovenskej národnej rady na I. polrok 1966.

Ako základnú úlohu uznesenie Slovenskej národnej rady ukladá Právnej komisii Slovenskej národnej rady „sústavne sledovať stav a vývoj kriminality na Slovensku, hodnotiť a zovšeobecňovať poznatky z práce súdov v ich boji s trestnou činnosťou, i pri upevňovaní občianskoprávných a rodinnoprávných vzťahov a dbať o rozvíjanie ich aktívnej súčinnosti s orgánmi Ministerstva vnútra, prokuratúry, s národnými výbormi, ďalšími štátnymi orgánmi a so spoločenskými organizáciami v záujme komplexného postupu pri odstraňovaní negatívnych javov a ich príčin“.

V súlade s touto požiadavkou Právna komisia Slovenskej národnej rady na októbrovej schôdzke podrobila rozboru dve citlivé a spoločensky závažné otázky: rozhodovanie súdov vo veciach výchovy a výživy maloletých detí a súčasný stav ochrany cti podľa trestných i občianskoprávných predpisov. V tomto mesiaci komisia prerokuje a zhodnotí výsledky náročného prieskumu trestnej činnosti cigánskeho obyvateľstva na Slovensku. Už dnes — po prerokovaní tohto materiálu vo vedení Povereníctva Slovenskej národnej rady pre spravodlivosť — možno jednoznačne konštatovať, že bude cenným východiskovým podkladom pre správne zabezpečovanie viacerých úloh, vyplývajúcich pre orgány Slovenskej národnej rady i ďalšie orgány na Slovensku, najmä národné výbory, z vládneho uznesenia č. 502 z 13. októbra tohto roku o opatreniach na riešenie otázok cigánskeho obyvateľstva.

Z hľadiska konkrétneho stavu a vývoja kriminality na Slovensku sa na pléne Slovenskej národnej rady oprávnené venovala značná pozornosť problematike trestných činov proti telesnej integrite. Štatistický signál o vysokom podiele tejto trestnej činnosti na celkovej kriminalite a všeobecné poznatky o jej charaktere však samy osebe neumožňujú viesť proti nej účinný boj. Právna komisia Slovenskej národnej rady preto v rámci plnenia uznesenia pléna Slovenskej národnej rady zo 16. septembra zaplánovala na I. polrok 1966 prieskum celkovej situácie na úseku trestnej činnosti úmyselného ublíženia na zdraví a ruvačiek, na ktorom budú zúčastnené tiež orgány Ministerstva vnútra a prokuratúry na Slovensku; ráta sa aj s využitím pomoci príslušných vedeckých pracovísk. Výsledky prieskumu budú prerokované v Právnej komisii Slovenskej národnej rady v júni

budúceho roku. Tak ako pri skoršie spomenutých rozboroch, aj v tomto prípade sa bude komisia usilovať svojimi závermi a uzneseniami nielen o prekonanie nedostatkov a zvýšenie účinnosti práce súdnych orgánov, ale aj o ovplyvnenie postupu príslušných ďalších orgánov podľa povahy zistených skutočností.

Tento cieľ sledujú napokon aj niektoré ďalšie opatrenia Právnej komisie Slovenskej národnej rady prijaté na zabezpečenie uznesení z posledného pléna Slovenskej národnej rady. Na prehlbenie boja s trestnou činnosťou začína Povereníctvo Slovenskej národnej rady pre spravodlivosť uplatňovať v svojej kontrolnej praxi ako zásadu, aby pri všetkých previerkach trestných vecí na okresných súdoch bolo sústavne sledované uplatňovanie inštitúcie predbežného pojednania obžalôb ako prostriedku súdnej previerky úplnosti a zákonnosti prípravného konania. Sleduje sa ďalej cieľ, aby medzi orgánmi činnými v trestnom konaní sa dosiahla väčšia koordinácia ich postupu v boji s trestnou činnosťou v špecifickom zameraní na aktuálne problémy jednotlivých krajov.

Podobne Právna komisia Slovenskej národnej rady prikračuje k zabezpečeniu úloh zo septembrového pléna Slovenskej národnej rady aj na úseku legislatívnej činnosti Slovenskej národnej rady. Čiastočným odrazom toho je aj program dnešného pléna Slovenskej národnej rady, pričom podľa stavu rozpracovanosti problémov treba počítať s tým, že najmä v I. polroku sa výraznejšie uplatní zákonodarná funkcia pléna tak v oblasti vlastnej pôsobnosti, ako aj zákonodarnej iniciatívy voči Národnému zhromaždeniu.

Na prvé plenárne zasadnutie Slovenskej národnej rady v roku 1966 budú okrem iného predložené tiež dva návrhy na vydanie celoštátnych zákonov, konkrétne o osobnom vlastníctve bytov a o postavení národných výborov v Košiciach a zriadení okresov Košice-mesto a Košice-vidiek; obidva návrhy boli zaslané Predsedníctvom Slovenskej národnej rady na zaujatie stanoviska vláde, aby sa mohlo ešte pred rokovaním pléna Slovenskej národnej rady prihliadnuť k jej pripomienkam a stanovisku.

Právnej komisii Slovenskej národnej rady bolo okrem iného tiež uložené informovať plénum Slovenskej národnej rady o opatreniach, ktoré sa po prerokovaní v Ústavnoprávnom výbore Národného zhromaždenia, prípadne v ďalších orgánoch prijímú a urobia na riešenie problematiky zistenej pri prieskume uplatňovania práva osobného užívania stavebných pozemkov. Podstata tejto problematiky bola rozvedená v podkladovej zpráve pre plénum a viacerí poslanci Slovenskej národnej rady sa jej, ako

veľmi páčivej, konkrétne dotkli v svojich diskusných vystúpeniach.

Ústavnoprávny výbor Národného zhromaždenia sa otázkami zaoberal 1. októbra t. r.; schôdzky sa zúčastnila tiež delegácia Právej komisie Slovenskej národnej rady. Keďže jadro sporných problémov sa sústredilo na hodnotu a cenu pozemkov, bolo na záver rokovania prijaté uznesenie, ktorým sa požiadalo Ministerstvo financií o vykonanie rozboru cenových relácií pri výkupe pozemkov. Túto úlohu ministerstvo splnilo začiatkom decembra t. r. zaslaním obsiahleho elaborátu, poukazujúceho však prevažne len na ťažkosti a ekonomické prekážky, event. úpravy cien za vykupované pozemky. Napríklad za predpokladu, že by sa pri výkupe pozemkov na výstavbu rodinných domkov — podľa rozsahu výstavby v tomto roku — zvýšila cena 1 m² pozemkov len o jednu korunu, zvýšili by sa celkové náklady (pokiaľ by vlastník nestaval na vlastnom pozemku) o 17 miliónov Kčs. Ministerstvo financií napokon vyjadrilo stanovisko, že by nebolo vhodné riešiť v súčasnom období osobitne len otázky oceňovania pozemkov určených k individuálnej výstavbe a navrhlo zahrnúť túto otázku do komplexu problémov, resp. riešení ktoré sa žiada riešiť pri zásadnom prehodnotení vzťahov k pôde vôbec.

Otázky pozemkového zákonodarstva v plnej šírke má rozpracovať a príslušné legislatívne riešenia na tom základe navrhnuť osobitná pracovná skupina, schválená Predsedníctvom Národného zhromaždenia. V tejto pracovnej skupine pracujú tiež zástupcovia nášho poverenictva, resp. komisie, takže tuná naša spoluúčasť — aj v súlade s tým, ako sa na pléne Slovenskej národnej rady diskutovalo — je plne vyjadrená a zabezpečená, takže aktívny vplyv na riešenie problematiky budeme mať.

Pokiaľ ide o ďalšie úlohy na úseku investičnej výstavby (bod 6 uznesenia), boja proti alkoholizmu (bod 3 uznesenia) a iné, ktoré vyplývajú z uznesenia septembrového pléna Slovenskej národnej rady, postupne sa riešia a v súlade s plánom práce Slovenskej národnej rady a jej orgánov na I. polrok 1966 bude o nich plénum Slovenskej národnej rady v príslušných termínoch informované. Mojou povinnosťou je dnes poukázať iba na to, že dôjde — a žiadal by som plénum o súhlas s týmto — k určitému časovému oddialeniu právneho zriadenia protialkoholického sboru s celoslovenskou pôsobnosťou. Hoci návrh príslušnej samostatnej právnej úpravy bol včas vypracovaný, ukazuje sa politicky vhodnejšie riešiť otázku v rámci zákona SNR o pôsobnosti Slovenskej národnej rady a jej orgánov pri zabezpečovaní starostlivosti o zdravie ľudu, ktorý sa pripravuje v nadväznosti na celostátne zákonodarné opatrenia.

Plénum Slovenskej národnej rady schválilo 16. septembra 1965 samostatným uznesením tiež návrh na zabezpečenie súčinnosti Slovenskej národnej rady pri občianskej kontrole nad výkonom trestu odňatia slobody. Na plnenie tohto uznesenia boli Právnou komisiou Slovenskej národnej rady a príslušnou komisiou Národného zhromaždenia rozpracované konkrétne zásady a opatrenia, ktoré vytvárajú predpoklad pružnej a účinnej účasti zvolených poslancov Slovenskej národnej rady a celkove Právnej komisie Slovenskej národnej rady na politickej kontrole výkonu trestu odňatia slobody v nápravno-výchovných ústavoch Ministerstva vnútra na Slovensku. Začnú sa v plnom rozsahu uplatňovať od začiatku budúceho roku — po ich meritórnom schválení na najbližšej schôdzke komisie Národného zhromaždenia za účasti všetkých zainteresovaných poslancov Slovenskej národnej rady.

Prosím Slovenskú národnú radu, aby prijala túto informáciu na vedomie s ubezpečením, že Právna komisia Slovenskej národnej rady i ostatné orgány Slovenskej národnej rady budú v zmysle uznesenia septembrového pléna Slovenskej národnej rady ďalej rozvíjať svoju organizátorskú i kontrolnú prácu v záujme upevnenia socialistickej zákonnosti na Slovensku. Pri krátkom časovom odstupe od prijatia uznesenia a povahe problémov na úseku socialistickej zákonnosti nie je nateraz ešte možné zodpovedne hovoriť o účinnosti prijatých a uskutočňovaných opatrení, i keď už dnes nesporne prispievajú pri upevňovaní našej štátnej a spoločenskej praxe.

Podpredseda **Križ:**

Ďakujem súdruhovi **Colotkovi** za prednesenie informácie.

Prosím, má niekto pripomienky k prednesenej informácii?

(Neboli.)

Pripomienok niet.

Pristúpime k prerokovaniu ďalšieho bodu programu, ktorým je

informácia o výsledku rokovania Národného zhromaždenia k zpráve o činnosti Slovenskej národnej rady v IV. volebnom období.

Súдруžky a súdruhovia poslanci!

Slovenská národná rada na svojej schôdzke 15. septembra t. r. sa uzniesla predložiť Národnému zhromaždeniu zprávu o svojej činnosti v IV. volebnom období a informovať tak najvyšší zastupiteľský sbor republiky o úlohách, ktoré riešila, problémoch, s ktorými sa pri plnení úloh stretávala, ako aj o dosiahnutých výsledkoch.

Národné zhromaždenie v súlade s rozvíjaním vzájomnej spolupráce so Slovenskou národnou radou, ktorej dôležitosť bola osobitne zdôraznená i v dokumente Ústredného výboru Komunistickej strany Československa a Ústredného výboru Komunistickej strany Slovenska z mája 1964, prerokovalo zprávu o jej činnosti v dňoch 11. a 12. novembra 1965. Stalo sa tak za účasti celého Predsedníctva Slovenskej národnej rady.

Skutočnosť, že Národné zhromaždenie po prvý raz rokovalo o práci Slovenskej národnej rady z hľadiska uplatňovania jej ústavných funkcií ako národného orgánu štátnej moci a správy na Slovensku, ktorý sa ako národný článok celoštátneho politického a hospodárskeho riadenia podieľa tiež na celkovom výkone štátnej moci a správy, je politicky veľmi významná. Svedčí, ako to v otváracom prejave uviedol predseda Národného zhromaždenia súdruh Laštovička, o dosiahnutom stupni spätosti vo vzťahoch medzi Národným zhromaždením a Slovenskou národnou radou pri riešení základných úloh nášho spoločenského života, ktorý zodpovedá vývoju vzťahov medzi našimi národmi v povojnovom období. Ich štátoprávnym vyjadrením je Československá socialistická republika ako jednotný štát dvoch rovnoprávných bratských národov Čechov a Slovákov.

Na tomto základe a na zásadách demokratického centralizmu je budovaná i celá sústava našich zastupiteľských sborov tak, aby zabezpečovala demokratickou cestou jednotu v uskutočňovaní politických cieľov v procese socialistického napredovania našej spoločnosti. Preto tiež dokumenty strany z minulého roka o prehĺbení činnosti Národného zhromaždenia a za plnšie uplatnenie Slovenskej národnej rady zdôrazňujú potrebu rozvíjať demokratickú súčinnosť celého systému zastupiteľských sborov v Československej socialistickej republike, ktorý tvoria Národné zhromaždenie, Slovenská národná rada a národné výbory.

Prerokovanie zprávy o činnosti Slovenskej národnej rady v pléne Národného zhromaždenia znamenalo tiež zhodnotenie skúseností z nastúpenej cesty ústavného riešenia štátoprávnej formy súžitia Čechov a Slovákov v jednotnom socialistickom štáte,

zhodnotenie toho, ako sa v posledných rokoch ústava a významné stranické dokumenty v tejto principiálnej otázke nášho spoločenského života naplňovali politickou realitou.

V obsiahlej rozprave vystúpilo desať poslancov Národného zhromaždenia a päť členov Predsedníctva Slovenskej národnej rady, a to súdruhovia K r a h u l e c, C o l o t k a, L ú č a n, B o d ě a a Z v a r a. Rozprava jednoznačne potvrdila správnosť analýzy výsledkov dvadsiatich rokov spoločného života v novej socialistickej republike, ako aj analýzy súčasného postavenia Slovenskej národnej rady v systéme štátnych orgánov a jej úloh pri zabezpečovaní všestranného hospodárskeho a kultúrneho rozvoja Slovenska, obsiahnutej v zpráve a vyjadrenej osobitne tiež v prejave predsedu Slovenskej národnej rady súdruha C h u d ě k a.

Rokovanie, vychádzajúc z tejto analýzy dosiahnutých výsledkov, ukázalo, že činnosť Slovenskej národnej rady sa v poslednom období, najmä na základe uplatňovania zásad dokumentu Ústredného výboru KSČ a Ústredného výboru KSS zo 7. mája 1964 v politickej a riadiacej praxi, rozvíja vcelku úspešne, že Slovenská národná rada ako štátoprávna predstaviteľka samobytnosti slovenského národa sa významnou mierou zúčastňuje na celoštátnom riadení našej spoločnosti, svojou činnosťou prispieva k upevňovaniu bratstva oboch našich národov a že nastúpená cesta je správna a všeobecne prospešná.

Možno bez akéhokoľvek nadsadzovania konštatovať, že prejednanie zprávy o činnosti Slovenskej národnej rady vyznelo jednoznačne ako manifestácia morálno-politickej jednoty oboch rovnoprávných národov Čechov a Slovákov v jednotnej Československej socialistickej republike, ako plné osvedčenie sa zásad ústavy a stranických dokumentov v praktickom uskutočňovaní národnostnej politiky.

Rokovanie taktó potvrdilo správnosť koncepcie rozvíjania pôsobnosti Slovenskej národnej rady podľa ústavy a dokumentu Ústredného výboru Komunistickej strany Československa a Ústredného výboru Komunistickej strany Slovenska, ako i to, že dokument tvorí spoľahlivý základ pre určenie funkcie a úloh orgánov Slovenskej národnej rady v podmienkach nového hospodárskeho riadenia a pre riešenie, všetkých s tým súvisiacich otázok.

Prejednanie zprávy malo veľký ohlas v našom ľude, prispelo k upevneniu vzájomných vzťahov oboch našich národov, priblížilo problematiku Slovenska poslancom v českých krajoch, ktorí ju taktó lepšie poznávajú a poznajú. Prednesené prejavy svedčia o vrelom záujme Národného zhromaždenia o prácu Slovenskej národnej rady a o rozvoj Slovenska.

Všetky vystúpenia mali snahu príspeť k ďalšiemu rozvíjaniu ústavných funkcií Slovenskej národnej rady a k riešeniu hospodárskych, sociálnych a kultúrnych problémov rozvoja Slovenska. Zdôraznila sa v nich správnosť toho, že Slovenská národná rada podala zprávu o svojej činnosti ako pracovný dokument, ktorý vecne rozoberá problémy, ktoré riešime a ktoré treba riešiť a doriešiť.

V popredí pozornosti rokovania stáli najmä otázky aktivizácie potencionálnych zdrojov pre rozvoj priemyslu a poľnohospodárstva na Slovensku, využívanie jeho surovínovej a materiálnej základne, hlavne nerastných surovín a drevnej hmoty, racionálneho rozmiestovania výrobných síl ako dôležitej podmienky a zdroja efektívnosti celého národného hospodárstva, lepšieho využívania existujúcich výrobných kapacít, hlavne strojárskych, a ďalšieho začleňovania voľných zdrojov pracovných síl do tvorby spoločenského produktu a národného dôchodku. Z tohto hľadiska bola zdôraznená potreba pozorne sledovať pri investičnej výstavbe, najmä pokiaľ ide o rozvoj spracovateľského priemyslu, otázku lepšieho využitia zdrojov pracovných síl.

V zhode so zpravou bola vyslovená požiadavka venovať viacej úsilia rozvoju miestneho hospodárstva a služieb, riešiť najmä pri prerokovaní koncepčných otázok problematiku obchodnej siete na Slovensku, ktorá stále nezodpovedá potrebám najmä v nových priemyselných centrách a na dedinách, a venovať naďalej pozornosť kvalite potravinárskych výrobkov, dodržiavaniu technologickej disciplíny a zabezpečeniu štandardnej akosti tovarov širokej dennej spotreby.

V oblasti spoločenskej spotreby sa kládol dôraz na riešenie materiálnych a kádrových problémov rozvoja školstva a zdravotníctva.

Prerokovanie zprávy znamenalo tiež zhodnotenie doterajšej spolupráce medzi Národným zhromaždením a Slovenskou národnou radou, ako i určenie jej ďalších smerov. Tu bol, pravda, konkrétny postup, formy a náplň vzájomných vzťahov dohodnutý na spoločnej schôdzke Predsedníctva Slovenskej národnej rady a delegácie Predsedníctva Národného zhromaždenia 14. decembra 1964. Na tomto základe došlo k intenzívnej spolupráci medzi výbormi Národného zhromaždenia a komisiami Slovenskej národnej rady a jej doterajší vývoj sa ešte viac prehĺbuje prvým prerokovaním zprávy o činnosti Slovenskej národnej rady na pôde Národného zhromaždenia.

Rokovanie znovu potvrdilo, že vzťahy medzi Národným zhromaždením a Slovenskou národnou radou, v ktorých prevažuje

pracovný charakter, sú určované spoločnými cieľmi a úlohami našich národov, všetkého československého ľudu. Sú to spoločné problémy hospodárskej a kultúrnej výstavby, ktoré musíme spoločnými silami riešiť. Zmyslom týchto vzájomných vzťahov je zjednotenie úsilia oboch orgánov na plnenie úloh socialistického štátu, iniciatívne ovplyvňovanie a prehlbovanie pracovného charakteru ich činnosti a aktívne pôsobenie na zvyšovanie úrovne riadenia a správy uskutočňovanej štátnymi orgánmi.

Intenzívny rozvoj súčinnosti či už v oblasti výkonu kontrolnej alebo zákonodarnej funkcie prináša pozitívne výsledky pri zabezpečovaní úloh, na ktoré upozorňujú stranické dokumenty.

Spoločné rokovania výborov Národného zhromaždenia a komisií Slovenskej národnej rady sú jednou z foriem spolupráce, ktoré pozitívne ovplyvňujú činnosť orgánov Slovenskej národnej rady a Národného zhromaždenia a vytvárajú podmienky pre objektívne posudzovanie a rozhodovanie o najzávažnejších problémoch rozvoja odvetví v celoštátnom meradle pri súčasnom prihliadaní na potreby ďalšieho rozvoja Slovenska, umožňujú získavanie skúseností, vzájomné poznávanie ekonomickej problematiky v jednotlivých oblastiach republiky a lepšie pochopenie vzájomných potrieb.

Súdružky a súdruhovia poslanci!

Národné zhromaždenie vychádzajúc z rozboru a výsledkov činnosti Slovenskej národnej rady ocenilo prácu Slovenskej národnej rady a jej orgánov pri zabezpečovaní úloh hospodárskej a kultúrnej výstavby Slovenska a pri spoluvytváraní a zabezpečovaní celoštátnej politiky, ako aj ich prínos pre ďalšiu výstavbu našej socialistickej spoločnosti. Dospelo k záveru, že uplatňovanie ústavných zásad o Slovenskej Národnej rade, rozvedených v dokumente Ústredného výboru Komunistickej strany Československa a Ústredného výboru Komunistickej strany Slovenska zo 7. mája 1964 sa osvedčuje, prispieva k rýchlemu rozvoju ekonomiky a kultúry na Slovensku a k ďalšiemu upevňovaniu politickej a morálnej jednoty ľudu Československej socialistickej republiky.

Výsledky rokovania určujú i ďalšie smery rozvíjania vzájomnej súčinnosti oboch zastupiteľských orgánov a konkretizujú úlohy, na riešenie ktorých sa upriami ich spoločné úsilie. Sú vyjadrené v uznesení Národného zhromaždenia, ktoré vám bolo rozposlané.

Uznesenie, ktorého návrh pripravila a Národnému zhromažde-

niu predložila ním zvolená 17-členná návrhová komisia, zložená z poslancov a troch členov Predsedníctva Slovenskej národnej rady, bolo jednomyselne prijaté. Zdôrazňuje úzku spoluprácu orgánov Národného zhromaždenia s orgánmi Slovenskej národnej rady a vyjadruje stav, že Národné zhromaždenie, ako najvyšší zastupiteľský sbor republiky, prerokúva činnosť Slovenskej národnej rady a pomáha tak rozvíjať jej funkcie ako národného orgánu štátnej moci a správy na Slovensku. Zodpovedá, ako to uviedol predseda návrhovej komisie poslanec dr. Václav Š k o d a, predloženej zpráve o činnosti Slovenskej národnej rady, úvodnému slovu predsedu Slovenskej národnej rady súdruha Michala Chudíka i jednomyselnému tónu diskusie všetkých poslancov, ktorí vystúpili v rozprave.

Národné zhromaždenie v prijatom uznesení zaväzuje všetky svoje orgány pri plnení ich zákonodarnej a kontrolnej funkcie plne napomáhať ďalšiemu úspešnému rozvoju pôsobnosti Slovenskej národnej rady podľa článku 74 ústavy. Uložilo Predsedníctvu a výborom Národného zhromaždenia rozpracovať závery, zprávy a uznesenia do svojich pracovných plánov a zabezpečiť ich v záujme ďalšieho rozvoja jednotnej zastupiteľskej sústavy v Československej socialistickej republike.

Rokovanie prinieslo celý rad podnetov, realizácia ktorých povedie k ďalším plodným výsledkom stále sa prehľbujúcich vzťahov medzi Národným zhromaždením a Slovenskou národnou radou a k posilneniu našej socialistickej republiky.

Je potrebné, aby tiež všetky orgány Slovenskej národnej rady v súčinnosti s ostatnými zainteresovanými ústrednými orgánmi rozpracovali a vo svojej praktickej činnosti dôsledne a cieľavedome realizovali podnety a závery z rokovania Národného zhromaždenia o činnosti Slovenskej národnej rady.

Súdružky a súdruhovia poslanci,

má niekto dotazy, prípadne pripomienky k prednesenej zpráve?

(*Nebo!i.*)

Pripomienok niet.

Prikróčíme k t r e t i e m u b o d u programu, ktorým je

zpráva podpredsedu Slovenskej národnej rady a predsedu Slovenskej plánovacej komisie o úlohách plánu rozvoja hospodárstva na Slovensku v roku 1966 a o opatreniach na jeho zabezpečenie.

Prosím súdruha ministra Vincenta Krahuľca, aby sa ujal slova.

Podpredseda Krahuľec:

Vážená Slovenská národná rada,
súdržky a súdruhovia!

Návrh plánu rozvoja hospodárstva na Slovensku, ktorý sme vám predložili pre budúci rok, tvorí organickú súčasť nášho celoštátneho hospodárskeho programu. Bol vypracovaný v úzkej spolupráci Slovenskej národnej rady s centrálnymi orgánmi, krajskými národnými výbormi a výrobnno-hospodárskymi jednotkami.

V tomto roku sa na príprave plánu výraznejšie podieľali najmä poverenctva a komisie Slovenskej národnej rady, ktoré svojimi podnetmi a návrhmi aktívne prispeli k riešeniu niektorých závažných otázok ďalšieho nášho rozvoja. Pozitívne sa prejavila tiež úzka spolupráca orgánov Slovenskej národnej rady so Štátnou plánovacou komisiou, ktorá od začiatku plánovacích prác venovala otázkam rozvoja hospodárstva na Slovensku zvýšenú pozornosť. Všetky závažné problémy boli pred zostavením súhrnného plánu prerokované tiež v stranických orgánoch a v Predsedníctve Slovenskej národnej rady.

Návrh plánu musí rešpektovať súčasný stav nášho národného hospodárstva, naše možnosti a súčasné úlohy spojené s postupnou rekonštrukciou. Ak analyzujeme a hodnotíme výsledky dosiahnuté v posledných rokoch, ukazuje sa, že konsolidačný proces v hospodárstve prebieha obťažnejšie a vlekľejšie, ako sme predpokladali.

Hoci sa v roku 1964 a najmä v tomto roku tempo rozvoja hospodárstva, hlavne priemyslu, urýchlilo, nepodarilo sa ešte plne prekonať nepriaznivé tendencie, založené predchádzajúcim extenzívnym vývojom. Rast výroby je ešte stále spojený s mimoriadne vysokou náročnosťou na energetické, surovinové a materiálové zdroje, na investičné prostriedky a pracovné sily. To sa prejavuje v nízkej tvorbe národného dôchodku a v celkovej napätosti medzi zdrojmi a potrebami.

Z celkového prírastku spoločenského produktu v rokoch 1960-1964 vo výške 45,1 mld. Kčs pohltila výrobná spotreba 34 mld.

Kčs a vytvorený národný dôchodok činil len 11,1 mld. Kčs. V samotnom roku 1964 vzrástol spoločenský produkt o 10,8 mld. Kčs, z čoho však na výrobnú spotrebu pripadlo 9,3 mld. Kčs a na prírastok národného dôchodku len 1,5 mld. Kčs. V tomto roku je vývoj podľa predbežných odhadov o niečo priaznivejší, ale výrobná spotreba rastie znova rýchlejšie ako spoločenský produkt. Prírastok národného dôchodku bude predstavovať oproti minulému roku len asi 3,0 %.

Musíme teda reálne vidieť, že sa zatiaľ v národnom hospodárstve nevytvorili také zdroje, ktoré by umožnili rýchlo usku-točnivo potrebnú štruktúrálnu prestavbu výrobo-technickej zá-kladne priemyslu i iných výrobných odvetví a zabezpečiť všetky naliehavé potreby nevýrobnej sféry. Základnou úlohou preto i naďalej zostáva obnoviť rovnováhu v národohospodárskych vzťahoch, narušenú v posledných rokoch, a krok za krokom kľásť nové základy ďalšieho harmonického rozvoja výroby a spotreby.

Predovšetkým z tohto hľadiska boli koncipované aj ciele plánu na budúci rok. Stanovené úlohy sú výsledkom ocenenia reálnych možností rastu výroby, výstavby i osobnej a spoločenskej spotreby, ktoré sú dané súčasnými našimi možnosťami a novými rozvojovými zdrojmi, ktoré bude možné začleniť do reprodukčného procesu v budúcom roku. Plne sme pritom museli prihliadať k novým potrebám, vyvolaným tohtoročnou neúrodou, dôsledkami záplav a niektorými ďalšími nepriaznivými vplyvmi, najmä v oblasti zahraničného obchodu.

V plnení tohtoročných úloh možno pozitívne hodnotiť hlavne vývoj v priemysle. Priemyselné podniky na Slovensku prekročia plánované úlohy zhruba o 3 %, čo predstavuje produkciu v hodnote 1,3 mld. Kčs. Podľa doterajšieho vývoja vzrastie priemyselná výroba oproti roku 1964 o vyše 11 %. Prekročia sa tiež úlohy v raste produktivity práce a v zhospodárnení výroby, čo sa priaznivo prejaví i v tvorbe finančných zdrojov podnikov. K dosiahnutiu týchto výsledkov významne prispela tiež výzva Ústredného výboru KSS, vyrobiť v tomto roku nad úlohy plánu výroby za 1 mld. Kčs.

Menej priaznivý je vývoj v plnení plánu investičnej výstavby. Hoci aj stavebné podniky dosiahnu vyššiu produktivitu práce ako sme predpokladali v pláne, predbežne odhadujeme, že z plánovaných prostriedkov sa v tomto roku nepreinvestuje zhruba 130—150 mil. Kčs, predovšetkým v nestavebných organizáciách. V školstve podľa predbežných odhadov zostanú nevyužitú investičné prostriedky v rozsahu 40—50 mil. Kčs, v zdravotnickej

výstavbe 15—20 mil. Kčs a značné schodky budú i vo vodnom hospodárstve a energetike. Ešte závažnejšie je to, že sa ani v tomto roku nezlepšila situácia v uvádzaní nových kapacít do prevádzky.

Vážnym zásahom do zdrojov, s ktorými sme počítali pre rozvoj národného hospodárstva v budúcom roku, je tohtoročná neúroda. Najväčšie schodky oproti plánu sú v obilovinách, kde len strata v dôsledku záplav činí takmer 100 tis. ton, čo je viac ako štvrtina celkového schodku, ďalej v produkcii cukrovej repy a v zemiakoch. Celková úroda na Slovensku, vrátane dôsledkov povodne, je tohto roku o 21—22 % nižšia ako sme počítali v pláne, a úroda zemiakov pri výnose cca 50 q z ha predstavuje zhruba len 40 % plánovanej úrovne a je najnižšia akú sme kedy v histórii dosiahli. Výpad produkcie zemiakov je vyšší ako jeden milión ton.

Zmeny v rozdelení prostriedkov vyvoláva i potreba riešiť dôsledky záplav na južnom Slovensku. Na obnovovacie práce investičného charakteru je už v tomto roku v pláne približne 475 mil. Kčs. Zabezpečenie obnovy si vyžiadalo okrem toho presun stavebných kapacít aj z iných oblastí, krytie vysokých potrieb stavebných materiálov, krmovín, umelých hnojív a pod. Operatívne sa zabezpečovalo plynulé zásobovanie obyvateľstva, riešili sa problémy dočasného ubytovania, výuky detí, zdravotníckej starostlivosti a iné otázky súvisiace s obnovou a normalizáciou života.

Napriek týmto neočakávaným vplyvom celkové výsledky v rozvoji hospodárstva na Slovensku i v celoštátnom meradle umožnili najmä v priemyselnej výrobe a v investičnej výstavbe na Slovensku navrhnuť pre budúci rok rýchlejší rozvoj ako sa počítalo v smerniciach k štvrtému päťročnému plánu.

Súhrnne možno teda plán rozvoja hospodárstva na Slovensku pre budúci rok charakterizovať takto:

Po prvé: rýchlym tempom rozvoja výroby a výstavby, pretože priemyselná výroba sa zvýši asi o 10 %, stavebná výroba o 7,3 % a celkový objem investičných prostriedkov o viac ako 11 %. Vytvorený hrubý dôchodok v priemysle, stavebníctve a v obchode sa zvyšuje o 8,4 %.

Po druhé tým, že sa novou výstavbou vytvárajú predpoklady pre širší rozvoj spracovateľského priemyslu v budúcich rokoch. Osobitne sa novou výstavbou posilňuje rozvoj spotrebného priemyslu. Začne sa s výstavbou Bavlnárskeho kombinátu v Leviceiach, rozšíria sa závody na výrobu obuvi v Partizánskom a Bardejove, začne sa s výstavbou závodu na spracovanie čadiča

v Novej Bani, na výrobu užitkového skla v Poltári a niektorých ďalších akcií v potravinárskom priemysle a v strojárstve. Sledujeme tým cieľ efektívnejšie využiť domáce surovinové zdroje a významne to prispeje tiež k lepšiemu využitiu zdrojov pracovných síl.

So značnými prostriedkami plán počíta aj na výstavbu v nevýrobnej sfére, predovšetkým v školstve a zdravotníctve. Lepšie ako v predchádzajúcich rokoch sa zabezpečuje rekonštrukcia a výstavba ciest a bytová údržba. Celkove pre nevýrobnú sféru počítame s investičnými prostriedkami vo výške 7,6 mld. Kčs, čo je 45 % objemu všetkých investícií do hospodárstva na Slovensku.

Návrh plánu znamená v základných vzťahoch ďalší pokrok v ekonomickom vyrovnávaní Slovenska s českými krajinami a je v súlade so smernicami pre vypracovanie plánu na roky 1966—1970, ba tieto v roku 1966 o niečo zlepšuje.

V príprave plánu dostali poslanci Slovenskej národnej rady podklady, ktoré obsahujú pomerne podrobné úlohy štátneho plánu rozvoja hospodárstva na Slovensku na rok 1966 i problémy spojené s jeho realizáciou. Nebudem sa preto zaoberať všetkými časťami plánu, obmedzím sa iba na najdôležitejšie úlohy, ktoré budú pri ich realizácii vyžadovať našu každodennú starostlivosť, starostlivosť Slovenskej národnej rady, jej orgánov, národných výborov a hospodárskych organizácií.

Najskôr k problematike investičného plánu, ktorú možno označiť za rozhodujúcu tak z hľadiska budúceho roku, ako i našich dlhodobých zámerov. Ako som už spomenul, plán na rok 1966 zabezpečuje vzostup výstavby o viac ako 11 %. Tento objem je z hľadiska možností realizácie maximálny, s ktorým vôbec možno v daných podmienkach reálne počítať.

Jednou zo základných úloh v investičnej výstavbe je sústrediť prostriedky na dokončenie rozostavaných stavieb, a to i obmedzením rozsahu novej výstavby. Zásadu obmedzovať rozostavanosť uznáva v podstate každý. Každoročne sa ňou zaoberáme tiež pri schvaľovaní plánu, no výsledky sú stále neuspokojivé. Ak chceme v tomto smere dosiahnuť nejaký pokrok, budeme musieť postupovať oveľa energetickejšie.

Aj pri výbere nových stavieb na budúci rok museli sme vynaložiť veľké úsilie na to, aby sa do plánu zaradili len skutočne efektívne stavby. Ide prevažne o menej nákladné akcie, ktoré budú produkovať v krátkom čase, a o stavby v perspektívnych výrobných odboroch.

V porovnaní s minulými rokmi je lepšia situácia v projekto-

vej príprave nových stavieb. Prakticky majú všetky schválené úvodné projekty. Menej priaznivá je však príprava vykonávacích projektov, hlavne v spotrebnom priemysle, poľnohospodárstve a hospodárstve KNV, ktorá sa oneskoruje.

Rozsah výstavby je vcelku krytý kapacitou stavebnej výroby. Môžu sa však vyskytnúť určité ťažkosti v štruktúre a územnom rozmiestení stavebných prác. Rovnako dodávky strojov sú tiež dodávateľmi potvrdené. Tak ako v minulých rokoch, môže však v priebehu realizácie dochádzať k neplneniu, a preto bude treba dodávky strojov a zariadení sústavne sledovať a zabezpečovať.

Plnenie úloh plánu investičnej výstavby musíme dôsledne zabezpečovať i preto, že každé predlžovanie výstavby a každé zvýšenie rozpočtových cien znižuje počet stavieb v nasledujúcom roku. Aby nedochádzalo k rozptylu investičných prostriedkov, ministerstvám a krajským národným výborom sa záväzne určí objem rozpočtových cien novozahajovaných stavieb. Dodržanie tohto limitu bude prísne sledovať banka. Pri porušovaní bude treba dôsledne uplatňovať ekonomický postih všetkých účastníkov výstavby.

Tieto opatrenia sa nutne dotknú aj hospodárstva krajských národných výborov. Pokles rozostavanosti možno vyjadriť tým, že počet rozostavaných stavieb, bez bytovej výstavby, sa má v priebehu budúceho roku znížiť z 587 na 276. Znamená to, že zatiaľ čo v roku 1965 sme mohli začať nové stavby o celkovej rozpočtovej cene 1,4 mld. Kčs, v roku 1966 sústreďujeme pri vyššom objeme investícií prostriedky na nové stavby len v objeme 780 mil. Kčs.

Treba počítať so značnými ťažkosťami pri realizácii týchto zámerov. Mám na mysli najmä tlak na rozšírenie počtu novozahajovaných stavieb, ktorému budeme musieť v budúcnosti rozhodnejšie čeliť. Štátny plán nemôže byť súčtom všetkých potrieb ani všetkých návrhov.

Na rozvoj hospodárstva krajských národných výborov sa vynaloží 4,6 mld. Kčs, t. j. takmer o 13. % viac ako v tomto roku. I keď je tento vysoký rast investícií vyvolaný tiež povodňovými škodami, zabezpečuje sa rozvoj príslušných odvetví lepšie ako v posledných rokoch. Vybuduje sa takmer 30 tis. bytov a ďalších 1850 sa obnoví v zaplavených oblastiach.

Hlavnou úlohou je zabezpečiť splnenie investičného plánu v takej odvetvovej štruktúre, ako bola dohodnutá pri zostavovaní návrhu. Zdôrazňujem to preto, lebo od roku 1960 sme v hospodárstve krajských národných výborov ani jeden rok plán investícií nesplnili a navyše menilo sa aj pôvodne stanovené zame-

ranie odvetvovej štruktúry. Zvyšoval sa plán v odvetviach, kde sa ukázali možnosti úlohy prekročiť, a to na úkor odvetví iných. I keď sa v roku 1965 v tomto smere situácia trochu zlepšila, bude predsa potrebné štruktúru investičného plánu dôsledne dodržiavať.

V bytovej výstavbe musíme znovu väčšiu pozornosť venovať technickej a občianskej vybavenosti, viac podporiť individuálnu výstavbu rodinných domčekov a údržbu bytového fondu. Na vybavenosť sa vynaloží 1,6 mld. Kčs, čo je v porovnaní s predchádzajúcim rokom viac o vyše 180 mil. Kčs. To umožní jednak čiastočne likvidovať pozostatky vo vybavení sídlisk z minulých rokov a jednak zabezpečiť taký postup prác, aby sa v sídliskách súčasne s bytmi ukončovali aj školy, obchodná sieť a ostatné potreby.

V budúcom roku sa viac ako 40 % bytov dokončí v individuálnej výstavbe. To vyžaduje zvýšiť pomoc národných výborov stavebníkom predovšetkým pri obstarávaní stavebných pozemkov. Ide najmä o výber areálov pre individuálnu výstavbu, získanie pozemkov od majiteľov, vybudovanie potrebnej inžinierskej siete a pod. V pláne sa počíta na tieto účely s čiastkou 40 mil. Kčs. Rovnako účinnú pomoc bude treba poskytovať aj svojpomocnej výstavbe.

Prostriedky na údržbu bytového fondu sa zvyšujú z 80-100 mil. Kčs v minulých rokoch na takmer 250 mil. Kčs v budúcom roku. Pre zvládnutie tejto úlohy treba vytvárať podmienky tak v okresných stavebných podnikoch, ako aj v bytovom hospodárstve.

Stále málo prostriedkov venujeme na výstavbu a údržbu ciest. V budúcom roku počítame s čiastkou 600 mil. Kčs, čo je zhruba o 10 % viacej ako v tomto roku. To však znamená len určité zlepšenie a zďaleka ešte neodstránime súčasný nepriaznivý stav. Je preto veľmi dôležité, ako budú tieto prostriedky použité. Doteraz sme sa zameriavali prevažne na rozširovanie siete bezprašných ciest. V budúcom roku bude potrebné uprednostniť vylepšenie hlavných ťahov. Pôjde predovšetkým o odstránenie zákrut, o rozširovanie, spevňovanie a odvodňovanie cestných telies, ako aj o dôkladnú úpravu spodkov, no i povrchov, najmä na úsekoch Trnava—Piešťany, Žilina—Trenčín, Košice—Rimavská Sobota atď.

K zvládnutiu tohto programu i programu nových investícií v oblasti cestnej siete sú vybudované dostatočné kapacity stavebnej výroby. Základným problémom bude podstatne zvýšiť kvalitu prác. Národné výbory a všetky zodpovedné orgány musia podstatne zvýšiť náročnosť na kvalitu a kontrolu prevedených prác.

Veľmi naliehavé bude odstrániť nedostatky v údržbe ciest. Nie je treba zvlášť zdôrazňovať, aké škody vznikajú z oneskorenej a povrchno prevedenej údržby. Nesmieme ju podceňovať a zo strany národných výborov treba zabezpečiť, aby pracovníci okresných správ ciest plnili predovšetkým svoje úlohy v údržbe. Celkom dobre sa za posledné roky plnia úlohy vo včasnom kosení sena v kanáloch, v obíjaní orechov, oberaní jabĺk, len vlastná práca na cestnej sieti zostáva vcelku zanedbávaná. Ak ste si všimli, celý rad rokov sme sa nemohli napr. dostať k tomu, aby sa priekopy okolo ciest, ktoré boli vybudované na to, aby odvodňovali cestné teleso, čistili. Čo úsilia sme museli vynaložiť, aby sa tak aspoň sčasti stalo v tomto roku, a to sme ešte mohli zabezpečiť len preto, že tá zima, ktorá narobila obrovské škody na cestách, nám dala také ponaučenie, že sme si museli túto problematiku dôslednejšie rozobrať a byť jednoducho prísnejší na údržbu.

Na obnovu zaplaveného územia na južnom Slovensku je určené v pláne 666 mil. Kčs. Umožní to v súlade s harmonogramom dokončiť obnovu takmer všetkých bytov, komunikačných sietí, väčšiu časť rekonštrukcie ochranných hrádzí a vodo hospodárskych zariadení už v budúcom roku.

Úmerne s rastom investičnej výstavby sa musí zvýšiť i kapacita stavebnej výroby. Uvažujeme s jej rastom o 7,3 %, predovšetkým u podnikov inžinierskeho staviteľstva, kde je rast 14,1 %. Počet pracovníkov v stavebníctve stúpne asi o 4 tisíc. Budú to predovšetkým absolventi škôl a odborných učilišť, pre ktorých musia stavebné podniky vytvoriť vhodné podmienky, aby sa čo najskôr mohli plne zapojiť do výrobného procesu.

Osobitnú pozornosť musíme venovať miestnemu stavebníctvu. Niekoľko rokov za sebou sa počet jeho pracovníkov znižoval a klesol z 29 tisíc osôb v roku 1960 na 28,1 tis. osôb v roku 1964. Rovnako jeho technické vybavenie nebolo úmerné úlohám, ktoré sa naň kládli, čo sa prejavilo v celkovej jeho stagnácii.

Požiadavky na miestne stavebníctvo naproti tomu sústavne rastú, predovšetkým v opravách bytového fondu. V budúcom roku rozsah opráv bytov rastie napr. o 15 % (tých, ktoré budú prevádzať okresné stavebné podniky). Čiastočne sa tento problém riešil v tomto roku zvýšením počtu pracovníkov o 500 a v budúcom roku počítame s ďalším zvýšením o 600 pracovníkov. Urýchľuje sa rozvoj miestneho stavebníctva hlavne v Stredoslovenskom a Východoslovenskom kraji. Kapacita okresných stavebných podnikov sa oproti podnikovým návrhom v súlade s požiadavkami národných výborov zvyšuje asi o 50 mil. Kčs a dosiahne

1372 mil. Kčs, t. j. keď sa porovnajú kapacity týchto stavebných podnikov s kapacitami organizácií riadených Povereníctvom SNR pre stavebníctvo — tie majú asi 5 mliárd 300 miliónov Kčs a v tom miestnom stavebníctve je kapacita skoro 1 miliarda 400 miliónov Kčs — ten podiel je tak významný, že sa skutočne musíme o to starať a spoločne s národnými výbormi toto zvýšenie kapacity miestneho stavebníctva zabezpečiť potrebnou technikou, mechanizmami a dostatkom kvalifikovaných pracovníkov. V ďalších rokoch sa musíme starať tiež o výchovu vlastného dorastu, pretože realizácia zámerov v obnove základných fondov a drobných akcií v investičnej výstavbe je priamo závislá od rozvoja miestneho stavebníctva.

Aj vláda sa zaoberala úlohami, postavením a zabezpečením miestneho stavebníctva a prijala niektoré opatrenia. Sú však zatiaľ len dielčieho charakteru (mzdové, organizačné otázky). Uložila preto príslušným orgánom ďalej na tejto problematike pracovať a predložiť príslušné návrhy. Je to nutné zvlášť na Slovensku, pretože tieto organizácie musia zabezpečovať celý rad významných potrieb súvisiacich s riešením odstraňovania nedostatkov vo vybavenosti našich miest a obcí a — ako som na číslach ukázal — predstavujú významný podiel stavebnej výroby.

Vážnym problémom zostáva i v budúcom roku krytie potrieb výstavby stavebnými hmotami. Príčina je v tom, že rozvoj stavebných hmôt sa v súvislosti s obmedzovaním investičnej výstavby po roku 1961 spomalil, upustilo sa od výstavby viacerých plánovaných závodov a likvidovali sa mnohé malé prevádzky.

Nedostatok stavebných hmôt budeme riešiť určitým presunom z českých krajov a dovozom. Na druhej strane musíme však robiť energické opatrenia v zhospodárnení spotreby a hľadať ďalšie možnosti zvýšenia výroby stavebných hmôt.

Národné výbory spolu s tehliarskymi podnikmi by mali znovu preveriť, v ktorých zatvorených tehelniach je možné obnoviť výrobu. Mám na mysli predovšetkým tehelne, ktoré sú v oblastiach, kde sa tehly dovážajú zo značných vzdialeností. Ušetrené náklady na dopravnom by tu často vyvážili vyššie výrobné náklady. Výrobu bude nutné obnoviť i vtedy, ak bude o niečo nerentabilnejšia, pretože proste stavebné materiály niet kde vziať.

Ďalšími materiálmi, ktorých nedostatok možno riešiť využitím miestnych zdrojov, sú drevné kamenivo a štrkopiesky. Organizácie národných výborov snažia sa kryť rastúce potreby predovšetkým u dodávateľov. Ich spotreba v drvenom kamenive sa zvyšuje oproti tohtoročnej úrovni o 160 tis. m³, zatiaľ čo vlastná výroba zostáva zhruba na úrovni roku 1964.

Napriek týmto ťažkostiam počítame však s plným pokrytím potrieb obyvateľstva stavebnými hmotami, kde oproti roku 1965 zvyšujú sa pre tržné fondy dodávky tehál asi o 22 %, cementu asi o 10 % a škridiel asi o 8 %, takže zásobovanie obyvateľstva týmito materiálmi by malo v budúcom roku prebiehať bez porúch.

V priemysle prírastok výroby dosiahne v budúcom roku viac ako 4 mld. Kčs, z čoho vyše 1/3 pripadá na strojárstvo a ďalšia tretina na hutníctvo a chémiu.

Prevažná časť prírastku v surovinových odvetviach sa má získať na nových kapacitách, hlavne v hutách a v chémií. Dodržanie plánovaných termínov uvádzania týchto kapacít do prevádzky, bezporuchový priebeh skúšok a zvládnutie výroby je preto jednou z našich základných úloh v budúcom roku. V strojárstve, v spotrebnom a potravinárskom priemysle predpokladaný prírastok výroby sa opiera predovšetkým o lepšie využívanie doterajších kapacít.

Dôležitou úlohou pre krytie potrieb hospodárstva sú dodávky pre export. To je jeden zo základných predpokladov vyrovnanej platobnej bilancie a krytia potrieb ďalšieho rozvoja hospodárstva novou technikou, surovinami a potravinami pre obyvateľstvo. Úlohy v exporte treba preto považovať za minimálne a pri realizácii plánu sústavne usilovať o ich prekračovanie. Celosťatne je táto časť plánu najcitlivejším miestom a vláda pri prejednávaní návrhu plánu prijala opatrenia na ďalšie riešenie tejto otázky.

Rovnakú starostlivosť musíme venovať i dodávkam pre vnútorný trh v súvislosti s vývojom príjmov obyvateľstva a potrebou ich krytia tovarovými fondami v takom sortimente a kvalite priemyslových výrobkov, ktoré obyvateľstvo požaduje.

Rozvoj priemyselnej výroby v budúcom roku výrazne ovplyvňuje na Slovensku — ako je z podkladov vidno — čierna metalurgia. Uzavretie cyklu hutníckej výroby vo Východoslovenských železiarňach v I. polroku umožní vysoký rast výroby, a dodávky plechov nielen lepšie zabezpečia potreby strojárskej výroby, ale v niektorých druhoch nahradia aj ich dovoz. Objemom výroby sa v budúcom roku Východoslovenské železiarne zaraďujú medzi najväčšie priemyselné podniky na Slovensku.

Koncepcia spriemyslenia východného Slovenska už prináša svoje ovocie. Z roka na rok sa tu zvyšuje zamestnanosť a rýchlo rastie potreba kvalifikovaných ľudí. Na budúci rok pribudne do prevádzok Východoslovenských železiární okolo 4,4 tis. pracovníkov, predovšetkým odborníkov v elektro- a kovoobrábacích profesiách. Zvládnutie úloh náboru pracovníkov pre Východoslo-

venské železiarne bude vyžadovať všestrannú pomoc národných výborov a pochopenie zo strany ostatných priemyselných podnikov na Slovensku.

V chemickom priemysle plán vytvára predpoklady pre progresívnejší rozvoj spracovateľských odvetví a pre lepšie uspokojovanie potrieb poľnohospodárstva. Prejavuje sa to hlavne v raste výroby plastických látok a zvýšením dodávok pre výživu i ochranu rastlín. Hlavnou úlohou však zostáva konsolidácia výroby v tých prevádzkach, kde sa nedosahujú projektované parametre a žiaduca kvalita výrobkov. Veľmi náročnou úlohou bude zvládnutie výroby v nových zložitých prevádzkach petrochemickej výroby v Slovnafte a na II. etape v Šali.

V strojárstve sústredená starostlivosť o stabilizáciu výrobných programov v posledných dvoch rokoch sa prejavuje v efektívnejšom využití výrobných zariadení, v rýchlejšom raste a ďalšej účelnej koncentrácii výroby.

Vysoké prírastky výroby hlavne v podnikoch vyrábajúcich slaboprúdovú elektrotechniku, rádiotechniku a dopravné zariadenia nevyhnutne vyžadujú dobrú a včasnú technickú i organizačnú prípravu výroby i ľudí. Ide o to, aby spolu s rýchlym vzostupom výroby sa dosiahlo aj ďalšie zlepšenie kvality výrobkov.

Navrhovaný vzrast výroby v strojárstve umožňuje ďalej zvýšiť dodávky pre export a do tržných fondov. Plnšie sa budú uspokojovať požiadavky obyvateľstva hlavne v televízoroch a chladničkách. Z kapacitných dôvodov zostávajú však nepokryté v pomerne značnom rozsahu požiadavky vnútorného trhu na také potrebné výrobky, ako sú smaltované vane, bytové armatúry a niektoré ďalšie výrobky spotrebného charakteru.

V spotrebnom priemysle sa oproti minulým rokom rast výroby o niečo urýchľuje, nevytvárajú sa však dostatočné predpoklady pre výraznejšie zlepšenie v zásobovaní domáceho trhu a uspokojovaní požiadaviek vývozu. Príčinou je jednak zaostávanie rozvoja niektorých výrobných odborov a jednak nedostatok niektorých základných materiálov.

Nedarí sa plne pokryť požiadavky obchodu v určitých druhoch detskej konfekcie, obuvi, nábytku, a v niektorých ďalších výrobkoch. K určitému zlepšeniu dochádza v sortimentnej skladbe výrobkov i spracovávaných materiálov. Pre potreby odevného a obuvníckeho priemyslu sa hľadajú ďalšie možnosti rozšírenia kapacít. Ťažisko riešenia je však predovšetkým v budovaní nových kapacít spotrebného a spracovateľského priemyslu vôbec, na ktorý teraz kladieme zvlášť dôraz.

V potravinárskom priemysle ide predovšetkým o zvýšenie základných výrobkov mäso spracujúceho a mliekárenského priemyslu. Dodávky mäsa a mäsových výrobkov do trhových fondov sa zvýšia o 4,6 %, mlieka o 9,7 %, masla o 8,8 %.

Celkovú úroveň kvality výrobkov bude aj naďalej ovplyvňovať nedostatok spracovateľských a chladiarenských kapacít a pomerne zastaralé výrobné zariadenia. Situácia sa podstatnejšie zlepši až v ďalších rokoch výstavbou moderných závodov. V budúcom roku sa počíta s pokračovaním výstavby mäsozávodov v Košiciach a v Nitre, s rekonštrukciou a rozšírením prevádzky v Žiline a so začatím výstavby nového mäsozávodu v Humennom, mraziarne v Prešove a mliekárne v Krupine.

Plán za poľnohospodárstvo pre rok 1966 sa oproti predchádzajúcim rokom zostavil včasnšie a novým spôsobom. Vláda schválila plán už 22. októbra, pritom záväzné úlohy sa podnikom určili len v hodnotovom vyjadrení trhovej produkcie. To dalo poľnohospodárskym závodom možnosť vo väčšom rozsahu uplatniť vlastné zámery na efektívnejšie využitie pôdneho fondu a na prehĺbenie špecializácie výroby podľa výrobných podmienok. Prejavilo sa to v návrhoch na zintenzívnenie chovu hovädzieho dobytku, ako aj v orientácii osevov na posilnenie krmovínovej základne.

Trhová produkcia do štátnych fondov sa v porovnaní s týmto rokom má zvýšiť o 10 %. Oproti priemeru posledných 5 rokov sa nákup zrnín zvyšuje o 12 %, zemiakov o 13 % a cukrovej repy o 15,6 %.

Plánovaný vzostup hektárových úrod sa zabezpečuje najmä zvýšením dodávok hnojív, ktoré v prepočte na 1 ha poľnohospodárskej pôdy dosiahnu 111 kg čistých živín, a ďalšími prostriedkami na zúrodnenie pôdneho fondu. Na melioračné práce sa má v budúcom roku vynaložiť 360 mil. Kčs, čo umožní zvýšiť rozsah zavlážovanej pôdy o 18 tis. ha a odvodnenej pôdy asi o 15 tis. ha.

V živočíšnej výrobe zostáva prvoradou úlohou ďalej zlepšiť úžitkovosť hospodárskych zvierat. Je to predovšetkým otázka zabezpečenia dostatku kvalitných krmív. Veľkým prínosom v tomto smere je rozširovanie výroby krmivných zmesí, ktorá sa v budúcom roku zvýši o 15 % a bude kryť takmer polovicu celkovej spotreby jadrových krmív na Slovensku. Treba však oveľa rýchlejšie vytvárať predpoklady pre zvyšovanie zdrojov koncentrovaných bielkovín tiež z domácej výroby. Stav je taký, že kým ich dovoz v posledných rokoch sústavne zvyšujeme a nakupujeme za stále horších komerčných podmienok, domáca vý-

roba stále zaostáva. Je to spôsobené aj tým, že sa oneskoruje osvojenie výroby toruly v Leopoldove a v Trenčíne, kde tohtoročný plán sa plní zhruba len na jednu tretinu.

V roku 1966 sa do poľnohospodárstva vloží 2,2 mld. Kčs investícií, z čoho 41 % pripadne na stroje a strojné zariadenia.

Ide hlavne o výkonnejšie a univerzálnejšie traktory, ktorých podiel v budúcom roku dosiahne oproti optimu 80 % asi 67 %. Počíta sa tiež s ďalším dokompletovaním výrobných liniek najmä u zberových prác, u okopanín a krmovín, ako i znížením podielu namáhavých nakladacích prác.

Pre splnenie úloh plánu v poľnohospodárstve v budúcom roku je potrebné, aby riadiace orgány a poľnohospodárske závody venovali osobitnú pozornosť racionálnemu hospodáreniu s vlastnými krmovinami i krmivami, ktoré budú dodané z centrálného fondu. Súčasne sa treba dôkladne pripraviť na zabezpečenie dostatku krmív novou úrodou. V súvislosti s tým treba vykonať všetky opatrenia na uchovanie zemiakovej sadby a postupné zvyšovanie osevov viacročných krmovín.

Zvýšené dodávky priemyslových hnojív treba čo najefektívnejšie využiť tak pre intenzívne kultúry na ornej pôde, ako i pre zvýšenie výnosov na lúkach a pasienkoch. Účinné opatrenia si vyžiada tiež zvýšenie ekonomického prínosu závlahových zariadení. Treba zjednať nápravu tak v technickej príprave, ako aj v organizácii prevádzky týchto nákladných zariadení, pretože je úplne paradoxné, keď napr. závlahové zariadenia zdražujú poľnohospodársku výrobu.

V poľnohospodárskej investičnej výstavbe kladieme hlavný dôraz najmä na realizáciu úloh v melioráciách a vo výstavbe krmovinárskeho priemyslu, kde sa musí podstatne zlepšiť — a to i z hľadiska úloh v ďalších rokoch — najmä projektová príprava a kvalita vykonaných prác.

V oblastiach postihnutých povodňou treba starostlivo sledovať a zabezpečovať úlohy, vyplývajúce zo schváleného plánu obnovy a ďalšieho rozvoja poľnohospodárskej výroby.

Riešeniu niektorých vážnych problémov rozvoja poľnohospodárstva má napomôcť i pripravovaná nová sústava plánovitého riadenia poľnohospodárstva. Vláda navrhnuté zásady už prerokovala a po dielčích úpravách majú byť schválené v príslušných orgánoch do konca tohto roku. Po experimentálnom overení niektorých prvkov v priebehu budúceho roku by sa mala nová sústava riadenia poľnohospodárstva v plnom rozsahu uplatniť počínajúc rokom 1967.

Dovoľte mi, súdružky a súdruhovia, trochu odbočiť od textu

tohto referátu. Snažil som sa ukázať, aké úlohy pred poľnohospodárskou výrobou stoja a aké prostriedky jej pre tento účel v pláne rezervujeme. Chcel by som vás informovať o tom, že pre budúci rok, hlavne pre I. polrok budúceho roku bude veľmi vážnou otázkou zabezpečenie produkcie mäsa. Musíme urobiť všetko, čo je v ľudských silách, predovšetkým zo strany poľnohospodárskych závodov a nákupných organizácií, aby sme pravidelne, rovnomerne úlohy plánu v nákupe mäsa plnili hneď od začiatku roku.

Pri prevedení bilancie krmovín pre hospodársky rok 1965/1966 sme prišli k takému uzáveru, že zatiaľ čo potreba objemových krmív je krytá pomerne dostatočne vo všetkých krajoch a v podstate vo všetkých oblastiach — s výnimkou oblastí postihnutých povodňou, ktoré sa riešia prísunom objemových krmív — za ten čas bilancia jadrových krmív je pokrytá vlastnými zdrojmi na Slovensku iba na 63 %. Na rozdiel od uplynulých rokov, kedy sme plán nechávali — vy sa iste na to všetci pamätáte — nevyrovnaný s tým, že sme nechávali na ďalšie obdobie rozhodnutie o tom, kde tieto krmivá vziať, v tomto roku sme rozhodli o plnej dotácii poľnohospodárskych závodov z centrálného fondu krmív, takže dotácia pre úlohy budúceho roku je vyššia asi o 46 tis. ton krmív ako tomu bolo pre rok 1965.

Podľa dodatočnej požiadavky v rozsahu asi 120 tis. ton, ktoré sme v posledných fázach plánovacích prác uplatnili, boli tieto poľnohospodárskym závodom v plnom rozsahu pokryté. Bolo to možné tým, že vláda rozhodla v posledných týždňoch pokryť potreby krmného obilia na úkor štátnych hmotných rezerv momentálne bez toho, aby sme mali ešte predstavu kedy a v akom rozsahu ich doplníme. Vláda tak urobila preto, že skutočne inak by sa stalo to, že by sa v I. polroku budúceho roku rozpadol trh potravín a osobitne mäsa. Máme všetci v dobrej pamäti obdobie pred varí dvoch rokov, keď sme mali veľmi veľké ťažkosti v zásobovaní mäsom. Okrem toho, že to vyvolalo veľmi nepriaznivú politickú situáciu, to znamenalo aj veľké nehospodárnosti v spotrebe, pretože v tom momente, akonáhle sa trh otvorí, je spotreba nehospodárna. Chceme sa tomuto stavu vyhnúť za každú cenu v I. polroku, preto sme dotovali poľnohospodárske závody v podstate všetkými oprávnenými požiadavkami, ktoré na produkciu živočíšnych výrobkov, osobitne mäsa, mali.

Spomínam to preto, aby sme si všetci, predovšetkým pracovníci v oblasti poľnohospodárstva a nákupu, boli vedcmi vysokej politickej zodpovednosti za pravidelné zabezpečenie úloh v nákupe mäsa hneď od začiatku roku. Včera vláda prerokovala návrh

plánu. Túto úlohu osobitne zdôraznila a uložila osobnú zodpovednosť ministrom a jeho orgánom a predsedovi Ústrednej správy nákupu a jeho orgánom za pravidelné plnenie úloh plánu presne tak, ako ich prevzali.

V súlade s možnosťami hospodárstva návrh počíta i s primeraným rastom osobnej spotreby. Maloobchodný obrat sa má v porovnaní s predchádzajúcim rokom zvýšiť o 5,3 %.

Rozširuje sa predaj tovarov dlhodobej spotreby. Tak napr. osobných automobilov sa dostane na trh asi o 80 % viac ako v tomto roku, to však ani zďaleka nestačí uspokojiť dopyt, pretože čakacia doba je zhruba 3 roky. Predaj byciklov sa zvýši skoro o polovicu, chladničiek o 15 % a vzrastie predaj i ďalších predmetov dlhodobej spotreby.

Ani pre budúci rok nepodarilo sa však plne zabezpečiť potreby obchodu, najmä v niektorých nedostatkových druhoch tovaru a osobitne módných a technických novínok. Najmä z kapacitných dôvodov a nedostatku materiálov nemožno počítať s výraznejším zlepšením zásobovania u vyhľadávaných výrobkov spotrebného priemyslu.

V rozvoji materiálnej základne obchodu počítame hlavne s rozširovaním skladovacích plôch. Vylepšovanie maloobchodnej siete zvlášť v novobudovaných sídliskách nie je však uspokojivé. Prostriedky na tieto účely sa hlboko nečerpajú. Tak napr. zo 44,5 mil. Kčs investícií určených na obchodnú vybavenosť v tomto roku sa vyčerpalo do konca októbra v celoslovenskom priemere niečo len vyše polovice a v Stredoslovenskom kraji dokonca len jedna tretina. Obyvateľstvo sídlisk je nútené nakupovať v doterajšej sieti, ktorá je preťažená. V tomto smere treba vyzdvihnúť prácu spotrebných duržstiev, ktoré prejavujú viac iniciatívy vo výstavbe obchodnej siete na dedinách a postupne začínajú pomáhať i v mestách.

Významná úloha pri uspokojovaní potrieb obyvateľstva pripadá službám. Orgány Slovenskej národnej rady venovali v poslednom období tomuto úseku zvýšenú pozornosť. V novembri 1963 bola v pléne Slovenskej národnej rady prejednaná zpráva o úrovni služieb a ďalších smeroch ich rozvoja. Vlni sa osobitne zaoberalo plnením plánu rozvoja služieb tiež plénum Ústredného výboru KSS. V septembri tohto roku prejednálo plénum Slovenskej národnej rady stav v údržbe a opravách bytového fondu na Slovensku.

Na základe prijatých opatrení sa starostlivosť o služby čiastočne zvýšila a plánované úlohy sa v niektorých ukazovateľoch plnia. Predpokladáme, že v tomto roku prekročia podniky miest-

neho hospodárstva plánované úlohy v tržbách od obyvateľstva o 3,3 mil. Kčs a výrobné družstvá o 18,0 mil. Kčs. Plán opráv a údržby sa prekročí o viac ako 50 mil. Kčs, čo je oproti skutočnosti roku 1964 zvýšenie o viac ako jednu tretinu. To ukazuje, že národné výbory, bytové organizácie a podniky miestneho stavebníctva už urobili prvé kroky pre zlepšenie situácie. Potreby obyvateľstva sa však, najmä pokiaľ ide o kvalitu služieb, ešte zďaleka neuspokojujú a podiel služieb na výdavkoch obyvateľstva sa prakticky nemení.

Aj v pláne na budúci rok sa výraznejší rozvoj zabezpečuje len u komunálnych osobných služieb, najmä v praní bielizne a čistení šatstva.

Nepriaznivá situácia je naďalej v zabezpečení obyvateľstva v oblasti bytovej údržby, v opravách spotrebičov a predmetov dlhodobej spotreby vôbec, u ktorých nemôžeme byť spokojní ani s rozsahom, kvalitou a termínmi opráv. Rozvoju týchto služieb musíme pomôcť predovšetkým riešením problému zvýšenej výroby a dodávok náhradných dielcov, súčiastok, ale aj riešením problémov priestorov pre služby i mzdových záležitostí pracovníkov.

Problémy rozvoja služieb nepovažujeme ani pre budúci rok za uzavreté. Budeme v orgánoch Slovenskej národnej rady v spolupráci s národnými výbormi a výrobnými družstvami hľadať ďalšie možnosti riešenia tohto naliehavého problému uspokojovania potrieb obyvateľstva ešte v roku 1966, ale hlavne pre obdobia ďalšie.

Z nevýrobných úsekov sa pri príprave návrhu plánu venovala osobitná pozornosť rozvoju školstva a kultúry, najmä pokiaľ ide o prijímanie poslucháčov na vysoké školy a rozvoj materiálnej základne. Počítame s tým, že sa na vysoké školy prijme v budúcom roku 13 350 nových poslucháčov, takže v školskom roku 1966/1967 bude študovať na Slovensku vyše 52 000 vysokoškolákov. Sú názory, že takýto rast poslucháčov na vysokých školách je príliš rýchly vzhľadom na možnosti škôl zabezpečiť potrebný rozsah i kvalitu výuky. Túto otázku musíme komplexne preskúmať a zjednotiť názory na ďalší vývoj i materiálne vybavenie vysokých škôl.

Na odborných školách zabezpečuje sa výuka viac ako 90 000 žiakov. I pri miernejšom tempe rastu počtu žiakov na stredných všeobecno-vzdelávacích školách vytvára sa dostatočná základňa pre výber poslucháčov na vysoké školy. V učňovských školách a učilištiach sa má pripravovať 102 600 kvalifikovaných robotníkov, z toho pre poľnohospodárstvo 15 800 učňov. Ak si premiet-

neme úlohy v raste zamestnanosti, tak v tomto roku stúpa na Slovensku zamestnanosť asi o 36 alebo 38 tisíc — ako je to v podkladoch uvedené —, a ak porovnáme, že máme 102 tisíc učňov, to znamená, že asi tretina z nich chodí do priemyslu, je z toho vidieť, že prakticky celý prírastok zamestnanosti na Slovensku môžeme kryť výchovou v učilištiach. To je stav, ktorý lepší by sme si — pokiaľ sa týka počtu — ani nemuseli priať. Pravda je ale tá, že máme pomerne veľké nedostatky jednak v štruktúre a skladbe výchovy kvalifikovaného dorastu a potom v kvalite i v hospodárnosti tejto výchovy.

Závažnou úlohou bude zabezpečiť plánované počty nových poslucháčov a žiakov najmä do odborov, kde sa úlohy dlhší čas neplnia. Týka sa to hlavne poľnohospodárstva, pedagogických odborov a stavebníctva. Tento problém musíme riešiť tiež cieľavedomejším a účinnejším ovplyvňovaním rozhodovania žiakov pri voľbe povolani, k čomu môže prispieť najmä užšia spolupráca národných výborov so školami.

Súbežne s tým je potrebné dôslednejšie riešiť problémy materiálového vybavenia škôl. Ťažisko je v investičnej výstavbe, na ktorú sa určuje v budúcom roku vrátane generálnych opráv 670 mil. Kčs. V rámci týchto prostriedkov predpokladá sa odovzdať do užívania vyše 1100 učební. U základných deväťročných škôl zabezpečuje sa nielen plánovaný rast tried, ale vytvárajú sa podmienky aj pre čiastočné likvidovanie nevyhovujúcich učební.

Odstraňovanie nedostatku učební je brzdené sústavným neplnením úloh školskej výstavby. Za posledných päť rokov sa ne-reinvestovalo z prostriedkov poskytnutých na výstavbu škôl v krajských národných výboroch zhruba 220 mil. Kčs, čo zodpovedá približne 750 učebniam. Spomaľuje to i naše snahy o znížovanie smennosti, ktorá v roku 1966 bude predstavovať ešte 24 %. Síce poklesne z 26,6 % na 24 %, ale toto tempo je ešte stále nedostatočné a pomalé.

Hlavnú príčinu neplnenia úloh v školskej výstavbe vidíme v nízkej úrovni riadenia stavieb, v zlom zásobovaní stavebnými materiálmi, najmä prefabrikátmi, v oneskorenom a nekvalitnom zabezpečovaní územnej a projektovej prípravy, ale aj v nízkej úrovni práce investorských útvarov. Ako ukazujú skúsenosti, sústavne opakovaná kritika nedostatkov je málo účinná a plne bude opodstatnené uplatniť i ekonomický postih zodpovedných organizácií.

V zdravotníctve počíta návrh plánu s prírastkom zhruba 1500 lôžok. Najväčší prírastok sa zabezpečuje v nemocniciach. Zvýšením lekárskeho miest posilňujú sa predovšetkým ambulantné

služby. Vytvárajú sa tak predpoklady pre úplné obsadenie obvodov praktickými lekármi a podstatné zlepšenie v obsadení odbornými lekármi. V návrhu plánu nie sú však plne zabezpečené požiadavky krajov na prírastky zdravotníckych pracovníkov. Orgány Slovenskej národnej rady budú sa usilovať o doriešenie tejto otázky v priebehu realizácie plánu, alebo pri jeho dielčích úpravách.

V jasliach sa vytvárajú podmienky pre prijatie ďalších 1500 detí, čo však umožní poskytnúť opateru v týchto zariadeniach iba 79 deťom na každých 1000 vo veku do troch rokov, kým celoštátny priemer je 102 detí. Uspokojovanie veľkého počtu žiadateľov zostáva i naďalej otvoreným problémom a musíme hľadať ďalšie cesty, ako sa s ním vyrovnáť.

Z nových významných akcií v zdravotníctve sa v budúcom roku začne výstavba polikliník v Bratislave a Galante, liečebného ústavu v Piešťanoch a astmatického ústavu na Štrbskom Plese.

Podobne ako v školstve ani na tomto úseku sa každoročne plán výstavby neplní. V hospodárstve národných výborov je schodok za posledné tri roky viac ako 53 mil. Kčs, čo predstavuje napríklad 25 obvodných zdravotných stredísk. Neúmerne dlhá je i doba výstavby jednotlivých akcií. Nemocnice sa budujú 5—6 rokov, jasle a menšie zariadenia 2—4 roky. Ani kvalita vykonávaných prác nezodpovedá súčasným potrebám ani možnostiam stavebnej výroby. Zlý príkladom je okrem iných stavba nemocnice vo Veľkom Krtíši, hospodárskej budovy Krajského ústavu národného zdravia v Banskej Bystrici, nemocnice na Kramaroch v Bratislave a mnohých ďalších zariadení. Naproti tomu stavby detského pavilónu nemocnice v Žiline a nemocnice v Ilave ukazujú, že pri dobrej spolupráci, snahe a starostlivosti všetkých účastníkov výstavby možno odovzdať stavby včas a kvalitne.

x x x

Úlohy plánu v budúcom roku budú naše podniky realizovať už pri používaní a pôsobení ekonomických nástrojov a pravidiel novej sústavy plánovitého riadenia. Tohtoročné výsledky experimentujúcich podnikov ukázali, že nová sústava môže účinne prispieť k dosiahnutiu plánovaných zámerov. Miera jej vplyvu na hospodársku činnosť podnikov bude však závislá i od toho, aké podmienky vytvoríme pre jej uplatnenie priamo v podnikoch. Z tohto hľadiska za hlavné v súčasnom období považujeme:

1. neodkladne doriešiť vo všetkých podnikoch vecné problémy

plánu a spôsob uplatnenia ekonomických nástrojov najmä vo vnútropodnikových útvaroch. Ide predovšetkým o organizačné usporiadanie vnútropodnikových jednotiek tak, aby sa medzi nimi mohli rozvinúť ekonomické vzťahy. S tým súvisí plnšie využitie kalkulácií, vnútropodnikových cien a evidencie pre správne meranie výsledkov práce a zvýšenie zainteresovanosti pracujúcich na týchto výsledkoch;

2. využiť možnosti, ktoré dáva nová sústava pre iniciatívne rozvinutie dodávateľských a odberateľských vzťahov na nových základoch tak, aby sa lepšie uspokojovali potreby hospodárstva i obyvateľstva;

3. rozpracovať zásady rozdeľovania hrubého dôchodku a zisku tak, aby bol zabezpečený trvalý rozvoj výrobnotechnickej základne podniku, jeho ekonomická stabilita, aby sa postupne zlepšoval stav sociálnych a kultúrnych zariadení a súčasne zabezpečil primeraný rast osobných príjmov pracujúcich v priamej závislosti na výsledkoch ich práce a hospodárenia.

Vážená Slovenská národná rada, súdružky a súdruhovia!

Uvedená stručná charakteristika návrhu plánu rozvoja hospodárstva na Slovensku pre budúci rok ukazuje, že si vytyčujeme veľmi náročné úlohy. Mohli by sme, pravda, úlohy plánu v roku 1966 na Slovensku charakterizovať aj z iného pohľadu. Mohli by sme ukazovať aké je všetko pekné, akých vysokých temp dosahujeme v raste výroby, investičnej výstavby atď. Máme však za to, že treba, aby sme o nedostatkoch, o problémoch plánu hovorili veľmi otvorene, pretože v ďalšej etape sa musíme pričiniť o ich včasné rozpracovanie, dôkladné zabezpečenie vo výrobnohospodárskych jednotkách i závodoch. A to samo osebe si vyžaduje veľmi aktívnu pomoc orgánov a komisií Slovenskej národnej rady, ich aparátu i pomoc poslancov.

Štátny plán nemôže vystihnúť, podchytiť a zabezpečiť využitie všetkých našich možností v uspokojovaní potrieb hospodárstva a obyvateľstva. Veľa bude preto záležať i na tom, ako podniky a všetky zodpovedné orgány v priebehu realizácie plánu budú sa usilovať o zvyšovanie žiadúcej výroby, urýchľovanie výstavby a zlepšovanie hospodárnosti. Zložitost problémov v našej ekonomike zaväzuje i nás vynaložiť všetku energiu, aby sme svojou prácou v štátnych a hospodárskych orgánoch a na každom pracovisku účinne prispeli k ďalšej konsolidácii národného hospodárstva.

Naša hospodárska situácia nie je ľahká, vyžaduje, aby sme

pravdivo, so všetkou vážnosťou s ňou na každom pracovisku oboznámili všetkých pracujúcich.

Všade možno a treba zvýšiť účinnosť práce, pracovnú disciplínu, morálku, zvýšiť pozornosť ku kvalite výroby, skrátka zabezpečiť, aby za súčasnú úroveň príjmov sa odvádzala kvalitnejšia a dôkladnejšia práca.

To platí doslova o všetkých pracoviskách včítane riadiacich orgánov. Aj účinnosť ich práce nie je dostatočná. Často veľmi nevšímavo, povrchno pristupujú k odstraňovaniu nedostatkov. Radšej sa diktuje, kritizuje, ako by sa — pravda, často v konfliktoch — riešili ťažké, často nepopulárne úlohy.

Naša spoločnosť sa snaží — ako je to i z predloženého návrhu plánu vidieť — paralyzovať vplyv nepriaznivých skutočností na životnú úroveň obyvateľstva. To je práca veľmi ťažká, nemôžu ju zvládnuť len vrcholné orgány — každý musí prispieť. Na to bolo treba i v návrhu plánu siahnuť hlboko do všetkých druhov rezerv včítane finančných a hmotných.

Často sme sa presvedčili, že v iniciatíve, ume, aktívite, pracovitosti našich ľudí — robotníkov i inteligencie, roľníkov i ostatných — sú značné možnosti, ich uvoľnenie je treba organizovať, a to vyžaduje obetavú, kvalifikovanú prácu, využiť doslova každú minútu pracovnej doby i každú technickú možnosť. Pracovať takto, to je pre nás dnes aktuálnejší príkaz dňa ako kedykoľvek v minulosti.

Hlavnou úlohou nás všetkých, orgánov Slovenskej národnej rady i všetkých pracovísk budú teraz opatrenia na realizáciu navrhnutého plánu. Také, ktoré ho úplne premenia v život, vyriešia to, čo sa dosiaľ plne nepodarilo, a tým pomôžu splniť jeho úlohu — preklenúť za súčasných ťažkých podmienok nepriaznivé vplyvy roku 1965 a docieľiť, aby rok 1966, ako prvý rok štvrtej päťročnice, znamenal skutočný nástup do nového obdobia vo vývoji našej ekonomiky. (*Potlesk.*)

Podpredseda Križ:

Ďakujem súdruhovi ministrovi Krauhulcovi za podanie zprávy.

Súdružky a súdruhovia,

dostali ste návrh uznesenia k zpráve súdruha ministra Krauhulca, ktorý pripravila Slovenská plánovacia komisia.

Prosím, aby ste svoje pripomienky, prípadne námety k návrhu uznesenia odovzdali súdruhovi ministrovi **Krahulcovi**, alebo predniesli v rámci rozpravy.

Oznamujem 30-minútovú prestávku.

(Prestávka.)

(Po prestávke:)

Podpredseda Kríž:

Súdružky a súdruhovia poslanci,
pokračujeme v rokovaní.

Prikročíme

k rozprave

k zpráve súdruha **Krahulca**, do ktorej sa zatiaľ prihlásili poslanci

Ján Štencľ

Vojtech Daubner

ing. Petronela Višňovcová

ing. Emil Píš

Ján Strcula

Vojtech Török

Tibor Bohdanovský

Elena Pastorková

Ján Lichner

ďalej námestník povereníka SNR pre potravinársky priemysel
súdruh Vojtech Beňa.

Dávam slovo poslancovi Jánovi Štenclovi.

Povereník-predseda Štencľ:

Vážené súdružky a súdruhovia!

Zložitost' podmienok, za ktorých sa zostavoval plán rozvoja hospodárstva na Slovensku na rok 1966, je nám všeobecne zná-

ma. Ani v tomto roku sa ešte nepodarilo výraznejšie usmerniť vývoj ekonomiky do potrebnej štruktúry. Východisková základňa zatiaľ neumožňuje podľa našich želaní rozvinúť či vo výrobnej alebo nevýrobnej sfére všetky intenzifikačné činitele, ktoré sú bezpodmienečne nutné pre zvyšovanie efektívnosti hospodárstva a tiež pre urýchlenie riešenia problémov oblastnej proporcionality.

Tento stav si vyžaduje veľmi progresívne podporovať realizáciu úloh plánu nasledujúceho roka a sústrediť osobitnú pozornosť najmä na tie úseky, ktoré sú z hľadiska efektívnosti vývoja ekonomiky a pre rast životnej úrovne obyvateľstva rozhodujúce.

Doterajšie skúsenosti nás upozorňujú, že viac starostlivosti ako doteraz bude potrebné venovať riešeniu kvalitatívnych problémov celého reprodukčného procesu. Je to o to zložitejšie, že ide často o také stránky nášho spoločensko-ekonomického života, ktoré nie je možné ani v pláne číselne vyjadriť. Ide najmä o pôsobenie ľudského činiteľa vo vzájomných socialistických vzťahoch, o iniciatívu a disciplínu, o zvyšovanie pocitu zodpovednosti za dôsledné plnenie úloh a pod.

V priebehu zostavovania plánu sa vyjasňovali základné smery a možnosti rozvoja hospodárstva na Slovensku, pričom niektoré nedoriešené otázky boli podrobené, samozrejme, kritike.

Som toho názoru, že teraz, po zásadnom schválení návrhu plánu Ústredným výborom našej strany nastáva obdobie realizácie hlavných smerov. Naše rokovanie by sa malo zamerať najmä na to, ako uvoľniť a dať do pohybu všetky rezervy a zdroje, a tým dať impulz k ďalšiemu dynamickému rozvoju hospodárstva.

K tomuto cieľu treba zamerať organizátorskú činnosť a ekonomické nástroje, hlavne v oblasti zvýšenia účinnosti a využívania základných fondov, úspor vo vlastných nákladoch, vo využívaní pracovného času a zvyšovaní produktivity práce. Ide v podstate o to, aby sme pri realizácii plánu dokázali využiť všetky páky novej sústavy plánovitého riadenia. Touto cestou musíme ísť najmä preto, že do myslenia organizátorov našej výroby doteraz plne neprenikli intenzívne činitele využívania základných fondov.

V posledných rokoch sa účinnosť základných fondov znižovala a doba návratnosti investícií sa predlžovala. Napríklad v roku 1965 oproti roku 1961 poklesla výroba na 1 Kčs základných fondov v priemysle o 17 %, v stavebníctve o 27 % a v poľnohospodárstve dokonca o 30 %. Zatiaľ čo v priemysle sa roku 1961 produkovalo na 1 Kčs základných fondov 90 halierov výroby, roku 1965 to bude už len asi 75 halierov.

Dôkazom nedostatočného presadzovania intenzifikačných faktorov v priemysle sú aj niektoré ďalšie údaje. Kým napríklad technická vybavenosť pracovníkov základnými fondami rástla priemerne ročne o 12 %, produktivita práce sa zvyšovala iba o 4—5 %. Prírastok robotníkov do priemyslu, ktorý predstavoval v posledných troch rokoch 28 tisíc, sa prakticky neprejavil vo zvyšovaní smennosti. Smennosť robotníkov dokonca v strojárstve, v hutníctve a rudných baniach poklesla oproti roku 1961.

Pre zabezpečenie úloh plánu v roku 1966 sú ešte značné mobilizačné rezervy aj v materiálovej ekonomii a tiež vo využívaní pracovného času.

Napríklad v priemysle za posledné štyri roky vzrástol podiel spotreby materiálu v nákladoch na výrobu z 50,2 % na 52,1 %. Aj v tomto roku za prvých 9 mesiacov podiel základného materiálu prevyšuje plánovanú úroveň a prekročenie v absolútnej hodnote predstavuje viac ako 65 mil. Kčs.

V stavebníctve v roku 1965 vzrástli celkové vlastné náklady oproti roku 1961 o 13 %, pritom materiálové náklady o 11,4 % a výrobná réžia až o 30 %.

Rast týchto nákladov ovplyvňuje aj celkovú stratovosť stavebníctva a pokles rentability. Len 1 % úspor na základných materiáloch a výrobnej rézii predstavuje zhruba asi 500 mil. Kčs, čo by umožnilo odstrániť stratovosť stavebníctva.

V súvislosti s návrhom plánu pre rok 1966 a ďalšie roky chcel by som poukázať na niektoré rezervy v doprave.

V dôsledku nedostatočnej organizácie práce a mechanizácie nakládky a vykládky len v oblasti Správy východnej dráhy v roku 1964 predržali prepravcovia 354 908 vozňových jednotiek a za I. až II. štvrtrok t. r. 248 724 vozňových jednotiek. Platenie doterajšej výšky zdržného za predržanie vozňov, aj keď dosahuje značné sumy, nestalo sa pre prepravcov účinným nástrojom pre zjednanie trvalého poriadku. Prepravcovia v roku 1964 zaplatili za predržané vozne vyše 39 miliónov Kčs, do októbra t. r. vyše 29 miliónov Kčs.

Pričinu tohto stavu treba vidieť predovšetkým v tom, že napriek mnohým prijatým opatreniam podiel nočnej vykládky z celkového objemu činí iba 21 % a nakládka 28 %. Medzi najhorších predržovateľov vozňov v tomto roku patrili najmä Východoslovenské železiarne, Železničné staviteľstvo, Chemkostav Humenné, ktorý len za november predržal 800 vozových jednotiek, ďalej Závody Slovenského národného povstania v Žiari nad Hronom, Lodenice Komárno, Priemstav Malacky, Váhostav Malá Lodina atď.

V budúcom roku, kedy sa už budú uplatňovať nové zásady plánovitého riadenia, majú mimoriadny význam socialistické odberateľsko-dodávateľské vzťahy. Vieme veľmi dobre, že nevyjasnenosť, ale predovšetkým nedisciplinovanosť v dodržiavaní týchto vzťahov, spôsobili už našej spoločnosti ťažko vyčísliteľné straty. Rôzne nešváry v dodávateľsko-odberateľských vzťahoch zapríčinili, že v rokoch 1962—1965 robil schodok v plnení štátneho plánu investícií 2,3 miliardy Kčs a v uvádzaní základných fondov do prevádzky až 8,4 miliardy, a to hlavne vo výrobných odvetviach.

Predpokladané odovzdanie väčšiny rozhodujúcich priemyselných kapacít sa v termíne nesplnilo a často dochádzalo i k niekoľkonásobným odsunom.

Som toho názoru, že otázka vzájomných dodávateľsko-odberateľských vzťahov je jeden z najzákladnejších našich problémov. Na neusporiadanosť týchto vzťahov poukazuje aj skutočnosť, že od začiatku tohto roka do 15. decembra len oblastný arbiter pre Slovensko zaevidoval skoro 2700 sporov, u ktorých vo väčšine prípadov ide o riešenie odberateľsko-dodávateľských problémov. Pritom ostatné arbitráže na Slovensku za to isté obdobie vykazujú ďalších viac ako 8000 sporov, to znamená vyše 10 tisíc sporov len z hľadiska dodávateľsko-odberateľských vzťahov v rámci našich socialistických podnikov. A uvedomme si, že kým sa to na arbitráž dostane, aká obrovská kalvária je pri vzájomných jednáčkách a pravdách nedodržiavania týchto vzťahov.

V súvislosti s novými zásadami plánovitého riadenia v budúcom roku sa podstatne rozširujú aj možnosti podnikov využívať investičný-racionalizačný úver pre urýchlenie technického rozvoja cestou investičnej výstavby a modernizácie základných fondov. Preto riešenie kvalitatívneho rozvoja výroby bude v rukách podnikov. Od ich aktívneho prístupu bude tiež v značnej miere záležať, ako rýchlo sa nám podarí zabezpečiť prechod k intenzívnemu rozvoju našej ekonomiky.

Bude to súčasne previerka schopnosti vedúcich hospodárskych pracovníkov na podnikoch, ako samostatne vedia v podmienkach postupného využívania ekonomických nástrojov riešiť im zverenú úlohu. V tomto roku stanovené prostriedky boli vyčerpané len na 20 % pre tento cieľ.

Súdružky a súdruhovia!

Otázku intenzívneho rozvoja našej ekonomiky nie je možné spájať a riešiť len s dlhodobou koncepciou. Mnohé prvky inten-

zívneho rozvoja je potrebné riešiť hneď dnes a zajtra, a to najmä v oblasti využívania pák hmotnej zainteresovanosti, vyššej úrovne riadiacej a organizátorskej práce, v upevňovaní dodávateľskej a pracovnej disciplíny, pracovnej morálky a zvlášť osobnej zodpovednosti voči kolektívu a spoločnosti.

Ako však chápať, vážene súdružky a súdruhovia, osobnú zodpovednosť voči spoločnosti v zistených prípadoch skladovania sadbových zemiakov v niektorých jednotných roľníckych družstvách pri známej kritickej situácii v zemiakoch?

Aby mohla byť zabezpečená výživa obyvateľstva a sadba zemiakov pre budúci rok, Ústredný výbor našej strany, vláda a Slovenská národná rada popri zabezpečení dovozu zemiakov prijali rad ďalších opatrení. Do popredia sa dostala otázka zvýšenia starostlivosti o to, aby nevyšiel nazmar ani jeden kilogram konzumných a sadbových zemiakov. Z tohto dôvodu bolo uložené Komisii ľudovej kontroly a štatistiky pri SNR preveriť, ako sa v tejto kritickej situácii prejavuje starostlivosť pri uskladňovaní zemiakov v poľnohospodárskych a iných závodoch.

Ako ukazujú výsledky previerky, ktorú súčasne vykonávame spolu s Poverníctvom SNR pre pôdohospodárstvo, Oblastnou správou nákupu a ďalších orgánov, starostlivosť výrobných poľnohospodárskych správ a jednotných roľníckych družstiev nie je úmerná tejto kritickej situácii. Napríklad v okrese Poprad na Jednotnom roľníckom družstve v Slovenskej Vsi z celkovej uskladnenej sadby zemiakov v rozsahu 1900 q pre silné namrznutie sú na 50 % už teraz zhnité. V JRD Spišské Bystré je uskladnených 3437 q. Zemiaky sú nevytriedené, mokré a miestami napadnuté hnilobou a plesňou. Počíta sa s 30 %-nou stratou. Na Jednotnom roľníckom družstve Batizovce majú uskladnené 2200 q. Zemiaky sú v povrchových vrstvách vlhké, mnohé s počínajúcim rozkladom. Taktiež na JRD Hranovnica z 12 boxov sú v desiatich napadnuté mokrou hnilobou. Obdobná situácia je v okrese Žilina na JRD Zornička v obci Kľače, JRD Bytča a JRD Dolný Hričov. V okrese Košice sú to JRD v Čemši, v Čízaticiach a Kecerovských Peklanoch. V okrese Spišská Nová eVs bol zistený takýto stav na JRD Smižany, JRD Bijacovce a JRD Letanovce.

Súdružky a súdruhovia,

kým na jednej strane sa robia opatrenia na záchranu každého kilogramu zemiakov, na týchto námatkove preverených družstvách hnije doteraz v súhrne niekoľko tisíc metrákov sadbových zemiakov.

I keď sa na preverených jednotných roľníckych družstvách robili a robia opatrenia na odstránenie závad, ubezpečujem Slovenskú národnú radu, že po prešetrení všetkých prípadov budú proti vinníkom urobené tie najprisnejšie závery.

Vzhľadom na túto skutočnosť bude hádam dobre, keď sa i my poslanci v našich volebných obvodoch hneď po našom návrate pozrieme, ako sú zemiaky uskladnené a v prípade závad bezpodmienečne spolu s poľnohospodárskymi správami a okresnými národnými výbormi zabezpečíme ihneď príslušné opatrenia.

Vážená Slovenská národná rada!

Doterajší extenzívny vývoj našej ekonomiky je sprevádzaný všetkými nepriaznivými javmi. Vyrábame stále draho a na rozsah a rast výrobných fondov aj málo a nie zriedkavo aj nekvalitne. Užitie národného dôchodku a rast spotreby obyvateľstva stúpa rýchlejšie ako tvorba. Tvorba národného dôchodku s užitím nie je zasúladená. Ani tá najbohatšia spoločnosť nemôže sústavne rozdeľovať viac než vytvára možnosti, či je to už spoločnosť kapitalistická, alebo socialistická. Ekonomický zákon je v tejto oblasti krutý a bezohľadný proti všetkým nenormálnym výkyvom v ekonomike. Treba hádam otvorene povedať, že sme sa s rozdeľovaním a užitím národného dôchodku dostali už na samé dno. Ďalej už nemožno, lebo sme siahli už aj na rezervy. Každý výkyv, ktorý by vo vývoji nášho národného hospodárstva nastal, by už siahal na podstatu životnej úrovne.

Preto je bezpodmienečne nutné tvorbu národného dôchodku s užitím zosúladiť — hovoril o tom tiež súdruh minister Krahulec. Toto môžeme dosiahnuť len vtedy, keď budeme naše úlohy zakotvené v národohospodárskom pláne dôsledne realizovať. Túto realizáciu budú musieť zobrať do svojich rúk naši robotníci, roľníci, organizátori výroby, ako aj celý kultúrny front. Do tejto realizácie sa budeme musieť zapojiť aj my, poslanci Slovenskej národnej rady. Budeme musieť všade pôsobiť, aby sa rozohrali všetky páky hmotnej zainteresovanosti a zosúlادili záujmy spoločnosti, skupinové, so záujmami jednotlivca. Nazdávam sa, že v súčasnom období je toto najvlastnejšia úloha aj nás poslancov Slovenskej národnej rady.

Podpredseda **Križ:**

Ďakujem poslancovi Štenclovi.

Udeľujem slovo poslancovi **Vojtechovi Daubnerovi**.

Poslanec Daubner:

Súдруžky a súdruhovia,
vážená Slovenská národná rada!

Prípravy a zostavovania plánu rozvoja hospodárstva na Slovensku na rok 1966 sa aktívne zúčastnila aj Slovenská odborová rada.

Plány jednotlivých odvetví komplexne posúdili odvetvové komisie Slovenskej odborovej rady. Národohospodárska komisia Slovenskej odborovej rady prerokovala výsledky rokovania odvetvových komisií a vypracovala stanovisko k celému plánu rozvoja hospodárstva na Slovensku, ktoré sa stalo predmetom rokovania orgánov Slovenskej odborovej rady.

Slovenská odborová rada došla k záverom, že návrh plánu na rok 1966 zohľadňuje možnosti využitia prírodných a ekonomických zdrojov Slovenska a vytvára predpoklady pre ďalšiu industrializáciu Slovenska.

Kladným rysom návrhu plánu rozvoja hospodárstva na Slovensku na rok 1966 je skutočnosť, že sa

zabezpečuje rast priemyselnej a stavebnej výroby. Investičná výstavba posilňuje váhu hutníctva, chémie, strojárstva, textilného, nábytkárskeho a obuvníckeho priemyslu;

širšie orientuje investičnú výstavbu na spracovateľský priemysel a riešenie naliehavých potrieb spoločenskej spotreby.

Slovenská odborová rada kladne hodnotí návrh plánu rozvoja hospodárstva na Slovensku na rok 1966, lebo v hraniciach možností, ktoré Slovenská národná rada má, vyjadruje snahu plánované prostriedky čo najúčelnejšie na rozvoj Slovenska využiť. Slovenská odborová rada upozornila popritom plánovacie orgány na potrebu perspektívne riešiť ekonomický rozvoj zaostávajúcich oblastí Slovenska a vytvárať podmienky pre zvyšovanie zamestnanosti žien, najmä v oblasti Košíc, Prievidze a na Horehroní. V tejto súvislosti treba preskúmať možnosti umiestenia vhodnej rozvojovej výroby aj do súčasných objektov, ktoré by spĺňali podmienky pre umiestenie tejto výroby. Slovenská odborová rada súčasne vo svojom stanovisku k návrhu plánu na rok 1966 považovala za potrebné upozorniť na ekonomický i politický dosah plánovanej likvidácie neefektívnych prevádzok na Slovensku. Pri realizácii týchto opatrení bude so Slovenskou národnou radou dbať o to, aby bolo postupované plne v súlade s celospoločenskými záujmami.

Budeme podporovať a cez odborové orgány a organizácie zabezpečovať realizáciu dohody Štátnej plánovacej komisie a Slovenskej plánovacej komisie dotýkajúcej sa investičnej výstavby, ktorá pozitívne môže ovplyvniť znižovanie smennosti v školstve a postupné odstraňovanie problémov v zdravotníctve a v doprave. Plne sa stavíme aj za návrh Slovenskej plánovacej komisie na výstavbu nových potrebných závodov zaradených do plánov investičnej výstavby v roku 1967.

V oblasti rozvoja spoločenských spotrebných fondov dospela Slovenská odborová rada k záveru, že bude nutné venovať zvýšenú pozornosť problémom bytovej výstavby, rozvoju zdravotníctva, školstva, obchodu a služieb pre obyvateľstvo a využitie finančné a materiálové úspory, ktoré sa v priebehu roka dosiahnu na ich riešenie. Napríklad v rozvoji zdravotníctva okrem niektorých nedostatkov nemožno nevidieť nedostatočné dotovanie zdravotníckych zariadení a služieb potrebným počtom kvalifikovaných pracovníkov. Navrhovaný prírastok pracovníkov v tomto odvetví spoločenskej potreby nekryje ani potrebu umiestenia absolventov lekárskeho štúdia a stredných zdravotníckych škôl. Napokon súdruh Krahulec povedal, že touto vecou sa budeme zaoberať a budeme ju riešiť.

Za jednu z dôležitých úloh odborových orgánov a organizácií pokladáme zlepšenie podmienok bezpečnej a zdraviu nezávadnej práce. Nemôže nám byť ľahostajnou skutočnosťou, že na Slovensku takmer 150 000 pracujúcich poberá príplatky za prácu v zdraví škodlivom pracovnom prostredí. Tak isto viac ako 31 000 pracovných úrazov, z toho 121 smrteľných za I. polrok tohto roku a z toho vzniknutá absencia 723 989 kalendárnych dní je viac ako výzvou pre naše podniky, závody a plánovacie orgány všetkých stupňov k neodkladnému riešeniu týchto problémov už v národohospodárskych plánoch. Je znakom zlepšenej spolupráce Slovenskej národnej rady a Slovenskej odborovej rady postoj Slovenskej plánovacej komisie, ktorá pripomienky Slovenskej odborovej rady k plánom v oblasti starostlivosti o zdravú a bezpečnú prácu akceptovala. Predseda Slovenskej plánovacej komisie súdruh Krahulec sa sám staral o to, aby tieto problémy boli v plánovacích procesoch rozpracované a náležite riešené.

Slovenská odborová rada pri posudzovaní návrhov plánov rozvoja hospodárstva na rok 1966 dospela k záveru, že návrh plánu rozvoja národného hospodárstva Slovenska na rok 1966 je konkrétnym prínosom k riešeniu problémov rozvoja hospodárstva na Slovensku a že úlohy plánu na rok 1966 sú reálne a splniteľné.

Je tomu tak aj preto, že i za ťažkých tohtoročných podmienok naši pracujúci vytvárajú reálnu základňu pre budúci rok.

Na počesť XIII. sjazdu Komunistickej strany Československa rozvinulo sa súťažné hnutie zamerané na prekročenie plánovaných úloh o jednu miliardu korún v ekonomicky žiadúcej výrobe pre domácu spotrebu a zahraničný obchod. Hodnota socialistickej záväzkov pracujúcich uzavretých na IV. štvrtrok 1965 pri príležitosti príprav XIII. sjazdu KSČ predstavuje prekročenie hrubej výroby o 280,2 mil. korún, výroby tovaru o 375,7 mil. korún, prekročenie úloh exportu o 266,7 mil. pri znížení plánovaných vlastných nákladov o 83,2 mil. korún.

Socialistické záväzky uzatvorené na IV. štvrtrok 1965 spolu so skutočne prekročenou výrobou tovaru navyše plánu o 800 mil. korún za 9 mesiacov tohto roku vytvárajú reálny predpoklad nielen na splnenie, ale aj prekročenie výroby o viac ako jednu miliardu korún.

Odborové orgány a organizácie po celoštátnej všeodborovej konferencii vypracúvajú programové ciele Revolučného odborového hnutia, ktoré okrem iného z hľadiska zabezpečovania plánovaných úloh vytyčujú veľmi konkrétne ciele a optrenia vo zvyšovaní produktivity, kvality a rentability výroby. Programové ciele majú charakter celozávodných alebo celopodnikových záväzkov. Napríklad Chemické závody Wilhelma Piecka v Novákoch v programových cieľoch ROH vytyčujú si cieľ znížiť v roku 1966 stratu oproti plánu roku 1965 o 11,6 mil. korún a v roku 1970 oproti plánu roku 1966 o 40,6 mil. korún. Konkrétne spôsoby pre dosiahnutie vytyčených cieľov umožňujú aj odborovej organizácii správne orientovať úsilie a iniciatívu pracujúcich k splneniu a prekročeniu plánovaných úloh.

Na Slovensku za roky 1961-1964 bolo prihlásených vyše 200 000 zlepšovacích návrhov a viac ako 3000 vynálezov, ktoré za uvedené štvorročné obdobie priniesli úspory vo výške 984,5 mil. korún. K dosiahnutiu týchto výsledkov významne prispelo súťažné hnutie vynálezcovských a zlepšovateľských fondov organizované odborovými orgánmi a organizáciami v spolupráci so závodnými pobočkami Československej vedecko-technickej spoločnosti a vedeniami podnikov a závodov. Ukazujú sa reálne predpoklady, že vynálezcovské a zlepšovateľské fondy vyhlásené podnikmi a závodmi na Slovensku na roky 1961-1965 vo výške jednej miliardy 148 miliónov korún budú nielen splnené, ale aj prekročené.

Spolupráca Slovenskej národnej rady a Slovenskej odborovej rady sa už dlhšie osvedčuje. Ďalší rozvoj tejto spolupráce vyplýva z postavenia ROH a jeho vzťahov k štátnym orgánom, sta-

novených v uznesení pléna ÚV KSČ z januára tohto roku, záverov III. celoštátnej všeodborovej konferencie a dokumentu o účasti Revolučného odborového hnutia na plánovaní národného hospodárstva. Podľa nich Slovenská odborová rada podieľa sa na riešení rozvoja hospodárstva a kultúry Slovenska. Osobitne sa zameriava na tie odvetvia národného hospodárstva, ktoré bezprostredne súvisia s rozvojom životnej úrovne obyvateľstva. Slovenská národná rada a Slovenská odborová rada, aby prehĺbili svoju prácu, vypracovali zásady spolupráce pri príprave a zostavovaní návrhu plánu rozvoja národného hospodárstva na Slovensku a pri jeho zmenách, pri realizácii plánu a rozvoji iniciatívy pracujúcich, pri menovaní a odvolaní pracovníkov a pri normotvornej činnosti Slovenskej národnej rady.

Za najdôležitejšiu úlohu považuje Slovenská odborová rada realizáciu plánu a rozvoj iniciatívy pracujúcich, preto popri účasti na zostavovaní plánu spolupracujú Slovenská národná rada a Slovenská odborová rada, ako aj ich orgány, pri hodnotení plnenia plánu, odhaľovaní rezerv a pri rozvíjaní súťaženía, novátorstva a zlepšovateľstva. Slovenská odborová rada v súvislosti s tým bude informovať Slovenskú národnú radu o skúsenostiach v závodoch a navrhovať opatrenia na odstránenie nedostatkov a na rozširovanie osvedčených skúseností.

Na zabezpečenie plnenia plánu Slovenská národná rada a Slovenská odborová rada budú organizovať spoločné previerky kvality výrobkov, plnenie úloh exportu, zavádzanie významných vynálezov, dodržiavanie a zlepšovanie podmienok na ochranu zdravia a bezpečnosti pri práci, starostlivosť o sociálne a kultúrne podmienky pracujúcich. Na základe výsledkov týchto previerok budú vypracúvať spoločné iniciatívne návrhy na konkrétne riešenie a predkladať ich orgánom centrálného riadenia.

Spolupráca Slovenskej odborovej rady a Slovenskej národnej rady má jediný cieľ — urobiť všetko potrebné, aby hodnoty tu vyrobené boli využité tým najlepším možným spôsobom v prospech Slovenska a republiky a jej ľudu. Toto hľadisko nás viedlo aj pri vypracovaní národohospodárskeho plánu na budúci rok. Sme si dobre vedomí jeho nedostatkov a slabých miest, rozporov medzi potrebami a možnosťami. Tým viac budeme sa usilovať, aby plán neostal na papieri, aby znova neprepadli milióny vyrobené na stavbu bytov, škôl a závodov.

Slovenská odborová rada a všetky orgány a organizácie Revolučného odborového hnutia na Slovensku urobia všetko, aby nová sústava plánovitého riadenia národného hospodárstva priniesla kladné výsledky pre republiku a pre náš ľud.

Podpredseda Kríž:

Ďakujem súdruhovi Daubnerovi.

Udeľujem slovo povereníčke súdružke ing. Višňovcovej.

Povereníčka ing. Višňovcová:

Vážená Slovenská národná rada,
súdružky a súdruhovia!

Doterajšie výsledky v plnení plánu maloobchodného obratu od začiatku roka do konca novembra dovoľujú vysloviť názor, že úlohy budú značne prekročené.

Podľa prepočtov celoročné prekročenie maloobchodného obratu na Slovensku bude predstavovať približne pol miliardy korún. Takýto rozsah prekročenia maloobchodného obratu má osobitný význam aj z hľadiska reálnosti plánovaných úloh pre budúci rok.

V súlade s priaznivým plnením maloobchodného obratu docieľili obchodné organizácie dobré výsledky aj v plnení plánu práce, kde produktivita rastie v predstihu pred priemernými mzdami, a hospodársky výsledok prekročili o 20 mil. Kčs.

I pri takýchto priaznivých výsledkoch v plnení plánu maloobchodného obratu v tomto roku nie je plne uspokojovaný spotrebiteľský dopyt z hľadiska objemu a sortimentnej skladby spotrebných tovarov. V zásobovaní potravinami neboli podstatnejšie výkyvy, až na vážny nedostatok zemiakov. Zásobovanie priemyselným tovarom, najmä zimnou obuvou a tiež konfekciou, sa však v poslednom čase zhoršilo. Dodávky z výroby nestačili kryť rastúci dopyt a tieto problémy sa nateraz nepodarilo uspokojivo riešiť.

Pochopiteľne, takéto hodnotenie uspokojovania potrieb obyvateľstva spotrebným tovarom tohto roku poskytuje iba všeobecnú informáciu. Dobré výsledky v plnení plánu maloobchodného obratu a zabezpečenie podstatne vyšších dodávok pre tržné fondy oprávňujú však k záveru, že úroveň zásobovania v porovnaní s minulým rokom má na Slovensku ďalej vzostupnú tendenciu. No na druhej strane treba vidieť, že poruchy v zásobovaní (najmä v niektorých sortimentoch priemyselného tovaru) boli závažného charakteru a že tieto problémy treba riešiť s väčšou zodpovednosťou nielen zo strany obchodu, ale najmä zo strany výrobných partnerov.

O výsledkoch plnenia plánovaných úloh vo vnútornom obchode v roku 1965 som plénum Slovenskej národnej rady informovala najmä preto, aby som v tej súvislosti mohla poukázať na úlohy a niektoré vážne problémy ďalšieho rozvoja tohto odvetvia na Slovensku.

Úlohy v pláne rozvoja vnútorného obchodu pre rok 1966 sú charakterizované rastom maloobchodného obratu oproti očakávanej skutočnosti — ako to uvádzal už súdruh minister Krahulec — o 5,3 %. Uvedený rast predpokladá docieľiť obrat v sume vyše 30 miliárd Kčs, z toho pri potravinách plánovaný rast 4,3 %, pri priemyselnom tovare rast 6,5 %. Plán teda predpokladá rýchlejší rast obratu priemyselného tovaru. Po prekonaní vplyvov cenových úprav vo verejnom stravovaní v II. polroku tohto roku predpokladá plán na rok 1966 rast obratu závodov verejného stravovania oproti očakávanej skutočnosti o 4 %.

Zvýšenie maloobchodného obratu v uvedenom rozsahu umožní rast príjmov o ďalšie poskytovanie pôžičiek obyvateľstvu. V porovnaní s rokom 1965 sa majú pôžičky v budúcom roku zvýšiť o 30 %. Maloobchodný obrat je z hľadiska plánu zabezpečený dodávkami tovarov z domácej výroby a z dovozu. Dodávky sa podľa plánu zvýšia oproti očakávanej skutočnosti o 5 % a je v nich zahrnuté i potrebné zvýšenie zásob, ktoré počas roka stúpnu približne o 400 mil. Kčs a koncom roka dosiahnu približne stanovené normy.

Plánovaná štruktúra dodávok potravinárskeho tovaru počíta s vyššími dodávkami potravín živočíšného pôvodu, potom zeleniny, ovocia a zemiakov. Pri celkovom raste obratu potravín o 4,3 % zvýšia sa dodávky potravín živočíšnej produkcie o 5,6 %, zeleniny, ovocia a zemiakov o 7,2 %.

Hoci sa plán vo svojej štruktúre dodávok približuje k zásadám správnej výživy, situácia v zdrojoch nedovoľuje uplatňovať dostatočne doporučené dávky v spotrebe mäsa, mlieka a mliečnych výrobkov, vajec, zemiakov, zeleniny a ovocia.

Nakoľko podstatná časť dodávok potravinárskeho tovaru je priamo závislá na veľkosti a štruktúre poľnohospodárskej produkcie, nemožno nevidieť vplyv tohtoročných problémov v poľnohospodárstve na priebeh zásobovania potravinami v budúcom roku. Bude treba s osobitnou starostlivosťou posúdiť a zrealizovať dodávky pre vnútorný obchod, a to konkrétnym hmotným podložením z vybilancovania zdrojov vlastnej poľnohospodárskej výroby a dovozu do tržných fondov. V úvodnom referáte súdruh minister Krahulec veľký dôraz položil na otázku starostlivosti zásobiť obyvateľstvo mäsom v budúcom roku. Aj my našu

prácu upriamime tak, že budeme týmto veciam venovať zvýšenú starostlivosť. Okrem mäsa a výrobkov z mäsa pôjde aj o zásobovanie mliekom, zemiakmi, zeleninou a ovocím.

I keď je úroveň dodávok priemyselného tovaru v prevažnej väčšine sortimentov vyhovujúca — a to je značný pokrok oproti minulým rokom —, naďalej trvajú niektoré negatívne javy, vyplývajúce z ohraničených možností domácej výroby a dovozu pri zabezpečovaní dodávok do tržných fondov. Problémy v zabezpečovaní dodávok sa tak ako v roku 1965, opätovne sústreďujú na zvrchné oblečenie, obuv a niektoré sortimenty domácich potrieb a bytových zariadení. Pri obliekaní nie sú doriešené dodávky konfekcie pre dospelých z kombinovaných materiálov, z umelých vlákien, ako aj z tradičných materiálov. V tejto skupine tovarov sa veľmi nepriaznivo ukazuje situácia v zásobovaní detskou konfekciou, nedostatok ktorej trvá už niekoľko rokov. Dodávky detskej konfekcie podľa súčasného stavu fondového zabezpečenia (zo všetkých zdrojov, vrátane dovozu) sa zvyšujú oproti roku 1965 len o 84 000 kusov. Je to preto, že výrobné organizácie nepokryli požiadavky obchodu o 224 000 kusov. Stojí za zmienku, že tieto nedostatky detskej konfekcie sú prevažne v bežných druhoch tovaru.

Pokiaľ ide o obuv, podľa doterajších výsledkov jednaní je rozdiel medzi potrebami vnútorného trhu pre slovenské kraje a zabezpečením 1 300 000 párov. To činí, súdružky a súdruhovia, mínus 5 % do stanoveného plánu. Aj keď možno predpokladať, že sa tento rozdiel zníži, súčasná situácia v zásobení zimnou obuvou mala by byť dostatočným signálom pre príslušné bilančné orgány na riešenie tohto závažného problému pre budúci rok.

Rovnako nedostatočné dodávky na rok 1966 sú aj v niektorých ďalších spotrebných tovaroch, pričom sú aj také prípady, že pre tržné fondy výroba dáva k dispozícii menšie množstvá ako pre rok 1965, ba niekedy dokonca nepotvrďuje požiadavky obchodu vôbec. Aby som bola konkrétna, uvediem aspoň jeden príklad. Pre budúci rok nie sú výrobní partneri ochotní dodať vôbec žehličky bez termostatov.

Obchodné organizácie v súvislosti s vyššími úlohami a predpokladanými problémami v roku 1966 musia, pochopiteľne, dôraznejšie vplývať na dodávateľov v záujme odstraňovania nedostatkov v objeme a kvalite spotrebného tovaru. No rozhodne aj vo výrobe budú musieť pristupovať k problémom zabezpečovania potrieb obyvateľstva s oveľa väčšou zodpovednosťou, než tomu bolo doteraz. A súčasne s týmito otázkami sa musia riešiť aj úlohy v oblasti vzťahu k spotrebiteľovi, a to najmä z hľadiska

skvalitňovania poskytnutých služieb v tom najširšom zmysle slova.

Pokiaľ ide o plán investícií, dovoľte mi zmieniť sa o rozvoji materiálno-technickej základne obchodu. Materiálno-technická základňa obchodu nebola v posledných rokoch zabezpečovaná v rozsahu, ktorý by zodpovedal rastu výkonov a požiadavkám na kultúrnosť poskytovaných služieb. Prejavuje sa to najmä v nedostatočnej maloobchodnej sieti z hľadiska celkovej kapacity, v rozmiestení predajní a v ich vybavení. Aj sieť veľkoobchodných skladov — hoci sa v posledných rokoch budovala intenzívnejšie — je nedostatočná a neumožňuje podnikom rýchlejšie uplatňovať zásady racionálneho pohybu tovaru. Prácu v skladoch možno racionalizovať iba mechanizačnými prostriedkami, ktoré sa však vo väčšine našich skladov (pretože sú buď zastaralé alebo nedostatočne vybavené) nedajú použiť. Mechanizáciu nemožno širšie uplatňovať aj pre nedostatok priestorov. No nevyriešený zostáva aj rad otázok z celoštátneho hľadiska: napríklad uzavretý pohyb tovaru na paletách, na ktorý by mohli nadviazať obchodné organizácie.

Obdobne ako v maloobchodnej a veľkoobchodnej sieti možno charakterizovať prevádzku aj v závodoch verejného stravovania, kde organizácia práce a manipulácia s tovarom ešte stále nedosahuje potrebnú progresívnosť a jej úroveň je neuspokojivá.

Hoci investičné prostriedky, vyjadrené v pláne na rok 1966, umožnia riešiť niektoré súčasné problémy rozvoja materiálno-technickej základne na Slovensku, treba povedať, že vzhľadom na celkovú situáciu sú skutočne nedostatočné. Obchodné organizácie napriek všetkému úsiliu nebudú môcť zabezpečiť želané zlepšenie služieb pre nedostatočné priestory, čo sa pri stále rastúcej kúpnej sile obyvateľstva môže niekedy stať brzdou zvyšovania maloobchodného obratu.

Keď posudzujeme otázku investícií pre vnútorný obchod z hľadiska možnosti národného hospodárstva, nemožno, pochopiteľne, klásť neúmerne požiadavky. To by boli úzko rezortné a politicky nedomyslené úvahy. Treba však z mojej strany vysloviť názor, že pri priznávaní prostriedkov pre obchodné organizácie mali by v určitom zmysle platiť odlišné kritériá ako pre ostatné oblasti, a to vzhľadom na stupeň zaostávania materiálno-technickej základne tohto odvetvia na Slovensku. Na investície určuje plán na rok 1966 v štátnom obchode 173 mil. Kčs, z čoho na stavebné investície 107,9 mil. Kčs. V rámci týchto prostriedkov sa v budúcom roku začne s výstavbou týchto centrálne posudzovaných akcií: hotel A v Bratislave, skladová základňa v Priekope,

hotel A v Košiciach, obchodný dom Hornád v Košiciach, skladová základňa v Spišskej novej Vsi.

Vychádzajúc z doterajších skúseností treba ešte dodať, že vážnym a trvalým problémom je preinvestovanie aj plánom stanovených nedostatočných finančných objemov. V tomto roku nebudú napríklad preinvestované značné sumy pri niektorých dôležitých akciách, ako je skladová základňa Barca v Košiciach, sklad zeleniny v Topoľčanoch, hotel v Piešťanoch a hotel na Velickom Plese. Dôsledky takéhoto stavu nemusím, vážené súdružky a súdruhovia, osobitne rozvádzať.

Plán na budúci rok vyjadruje aj v odvetví vnútorného obchodu na Slovensku ďalší rozvoj. Niektoré závažné problémy v obchode z hľadiska plánu budúceho roku som uviedla najmä preto, aby sme objektívne posúdili predpokladanú situáciu v uspokojovaní spotrebiteľského dopytu a problematiku práce obchodu ako celku. Riešenie problémov pri praktickej realizácii plánu v roku 1966 bude znamenať ďalšie zlepšovanie úrovne práce obchodu a tým aj uspokojovanie potrieb obyvateľstva spotrebným tovarom.

Podpredseda Kríž:

Ďakujem povereníčke ing. Višňovcovej.

Slovo udeľujem poslancovi ing. Emilovi Pišovi.

Poslanec ing. Piš:

Vážená Slovenská národná rada,
súdružky a súdruhovia poslanci!

V prednesenom návrhu plánu rozvoja národného hospodárstva na Slovensku pre budúci rok, ktorým sa zabezpečuje realizácia direktív aprílového uznesenia ÚV KSČ a uznesenia vlády č. 175, má svoje pevné miesto i potravinársky priemysel so vzrastom výroby o 6,3 %, pričom zhruba štvrtina výroby sa má realizovať na nových kapacitách.

K problematike potravinárskeho priemyslu s touto úlohou chcem uviesť niekoľko podrobností.

Po etape budovania socialistického potravinárskeho priemyslu na veľkovýrobnej základni sa tento podieľa v celoštátnom meradle asi 18 % na celkovej priemyselnej výrobe. Teda približne jednou pätinou a pracuje v ňom necelá desatina pracovníkov

priemyslu, z ktorých asi 48 % predstavujú ženy. Potravinársky priemysel je celoštátne dôležitým úsekom jednak veľkým objemom svojej výroby a jednak náplňou výroby, denne poskytovanou všetkému obyvateľstvu v širokom sortimente. Preto množstvo a kvalita sú aktuálnymi pri výrobe, ale aj v očiach spotrebiteľa, lebo dnes sa už nedá umenšovať význam vnútornej skladby potravín, poskytovaných pracujúcim a obyvateľstvu vo vzťahu k ich zdravotnému štandardu. Táto aktuálnosť potravinárskej výroby z tohto hľadiska konkuruje tým výsledkom, ktoré môžeme ohlásiť, že sú veľmi priaznivé v tomto roku napriek ťažkostiam v surovinovej základni, t. j. nižšiemu stavu úrody, povodniam, zníženým výnosom atď. I pri zvýšení výrobného tempa a produktivity práce požiadavky kvalitnej skladby potravín ostávajú nepokryté a podnikníci sme dost' účinných opatrení krátkodobého i dlhodobého charakteru pre ich momentálne alebo perspektívne zvládnutie.

Skoncentrovaná výroba potravinárskeho priemyslu, postupne prevádzaná na systéme veľkovýroby v celoštátnom rámci, i na Slovensku nezaostáva za ostatným priemyslom a je dotovaná investičnými čiastkami pre jednotlivé potravinárske oblasti. Je to tým, že celú činnosť sústavne a starostlivo sleduje Komisia a Povereníctvo SNR pre potravinársky priemysel. Celá činnosť sa pravidelne vyhodnocuje a kritizuje po upresnení vzťahov medzi ministerstvom, komisiou a povereníctvom v zmysle uznesenia Ústredného výboru Komunistickej strany Československa z januára 1965 a vládneho uznesenia č. 561.

Na úseku plánovania a perspektívneho rozvoja Komisia a Povereníctvo SNR pre potravinársky priemysel sa zúčastnili na príprave smerníc, ako i na zostavovaní plánu rozvoja potravinárskeho priemyslu na Slovensku v rokoch 1966—1970. Zabezpečili nové organizačné usporiadanie výrobo-technickej základne a uplatnenie podmienok pre prechod na nový spôsob riadenia národného hospodárstva. Na úseku operatívneho riadenia výroby a ekonomiky komisia a povereníctvo starostlivo hodnotili dosiahnuté výsledky a účinne zasahovali na každom potrebnom úseku i vo vzťahu k obchodným partnerom.

Na úseku investičnej výstavby sa ťažisko činnosti sústreďovalo na sledovanie a kontrolu jednotlivých akcií, podľa stupňa dôležitosti a naliehavosti odstraňovania disproporcií v oneskorejúcej sa investičnej výstavbe. Treba zdôrazniť, že v investičnej výstavbe sa nedosiahol podstatný obrat k lepšiemu, únik z toho závozu, kde sa dostala investičná výstavba všeobecne. Korene príčin sú známe, spôsobujú ťažké straty národnému hospodár-

stvu, ladom ležiacim veľkým hodnotám a predsa naše opatrenia nie sú tvorivé a situácia sa nevyjasňuje.

Uvediem len príklad z tohto úseku — výstavbu v Leopoldove a v Trenčíne —, ktorú som zvlášť sledoval z poverenia predsedu Slovenskej národnej rady. Je mi teda blízka i v detailoch i v pozadí. Leopoldov vybudoval výrobnú kyseliny citrónovej, toruly a silocentrálu. Trenčín vybudoval výrobnú toruly a doplnil energetiku zhruba vlni s veľkými ťažkosťami, kompetentnými zásahmi a príslušným oneskorením oproti plánu. Stalo sa tak pred rokom a všetky uvedené výrobne a prevádzky zápasia s ťažkosťami, prevádzkujú skúšobne ešte dnes a niet organizácie, ktorá by im v ich ťažkostiach pomohla, ktorá by dala k dispozícii sily a prostriedky, schopné jednotky doplniť, prerobiť tak, aby dosahovali predpokladanú kapacitu. V leopoldovskej citrónke sa dodnes nedosahuje projektovaná kapacita 97 q denne kryštalickej kyseliny citrónovej, ale za posledné obdobie je priemer u tejto kyseliny 3 % projektovanej kapacity a u výroby vo všetkých formách 30,8 % projektovanej kapacity. V dôsledku toho úplné vlastné náklady na jednotku dosahujú 97 440 Kčs, miesto projektovanej hodnoty 6543 Kčs. Prakticky 15-krát vyššie. Podobne i v torulárni, kde je projektovaná denná kapacita 180 q sušenej toruly, sa dosiahlo s veľkými ťažkosťami pri sušení 56,5 % projektovanej kapacity. Úplné vlastné náklady na jednotku predstavujú 5029 Kčs miesto projektovanej hodnoty 3835 Kčs. V trenčianskej torulárni, ktorá je tiež len v skúšobnej prevádzke, dosiahlo sa 35,8 % z plánovanej kapacity a úplné vlastné náklady predstavujú 8653 Kčs oproti plánovaným 5823 Kčs.

Podobným príkladom, ktorého sa dotkla nedávno i denná tlač v snahe pomôcť odstrániť príčiny, je aj výstavba cukrovaru v Rimavskej Sobote, ktorý mal v tejto kampani vyrábať naplno z okolitej surovínovej základne s dennou kapacitou 250 vagónov repy. Skutočnosť je taká, že do konca novembra sa nevyrobila ani tona cukru, lebo niekoľko metrických centov žltej surovej zmesi nemožno označiť za cukor. Stavebné práce síce zaostali, avšak hlavná váha spočíva na dodávkach a montáži Závodov víťezného února Hradec Králové, ktoré do tohto cukrovaru zabezpečili prototypové zariadenie rovnako nedomyslené ako zariadenia z uvádzaných torulární. Pretože sa situácia nezlepšila, podnikové riaditeľstvo bolo nútené v záujme záchrany cukrovej repy rozhodnúť odisponovať zložených 1250 vagónov repy do sesterských cukrovarov na západnom Slovensku a na Morave.

Ak sa pýtame na príčiny, chyby sa robili na každom kroku

a hneď od začiatku — návrhy a schvaľovací proces boli unáhlené, projekcia nebola doriešená komplexne, projekčné práce neboli kvalitné, dodávky boli oneskorené a od rôznorodých dodávateľov, stavby zaostávali a vykazovali kolaudačné chyby a nekvalitnú prácu, navrhli na nesprávne konštrukcie (ako napríklad fermentačné kade a sušiarne v torulárni), dodané zariadenie bolo materiálove nevyhovujúce alebo inak nekvalitné atď., teda všetko známe nedostatky, nazhromaždené do jednej výroby, kde akékoľvek úsilie muselo zlyhať vo vzťahu k splneniu termínov, ktoré sa mali dodržať. Sumárne to značí nedostatočnú prípravu, ktorá sa potom vypomstila pri snahe prevádzkovať zariadenie naplno. Všetky nedostatky u týchto celkov sú známe a napriek úsiliu mnohých sa nedocielil obrat k náprave a ani sa nedosiahli prostriedky na odstránenie predmetných nedostatkov. I ostatná výstavba má obdobný ráz unáhlenosti a nekvalitnosti odovzdávaných akcií. V ďalšom sa potom nevyhneme nutnosti radikálne zasiahnuť do celej investičnej výstavby, do všetkých organizácií, ktoré ju zabezpečujú, a odstrániť unáhlenosť, nedomyslenosť koncepcie a nekvalitosť dodávok a odovzdanej práce. Len radikálny zásah má nádej na úspech. Inak investičná výstavba bude zaošávať a bude veľmi drahá.

V zpráve o úlohách rozvoja hospodárstva na Slovensku sa podpredseda Slovenskej národnej rady a predseda Slovenskej plánovacej komisie súdruh Kraľulec zmienil o nedostatku bielkovitých krmív v súčasnom období v našom poľnohospodárstve. Chcel by som uviesť, ako naše dve torulárne pomáhajú zmierniť tento nedostatok vo forme tekutého kvasničného mlieka pre okolité štátne majetky, jednotné roľnícke družstvá, najmä v okresoch Nitra, Trenčín, Trnava a Topoľčany. Denne dodávame okolo 40 000 litrov tohto mlieka, v dôsledku čoho na týchto štátnych majetkoch a jednotných roľníckych družstvách udržuje sa najmä dojivosť u kráv, ako i prírastok u mäsa, a na druhej strane sa nám zvyšuje kapacita uvedených torulární. Tekuté kvasničné mlieko je i cenovo prístupné — za 1 q platia 39 Kčs. Mohli by sme ho zvýšiť až na množstvo 100 tisíc litrov denne a kapacita torulární by bola plnená na 100 % v zimných mesiacoch december — apríl na budúci rok. Aby bola 100 %-ná kapacita po celý rok, treba vymeniť sušiacie zariadenia, ktoré t. č. sú najväčšou brzdou plnenia projektovanej kapacity a zatiaľ sa to rieši iba zápisnicami.

Ďalej, súdružky a súdruhovia, Komisia a Povereníctvo SNR pre potravinársky priemysel úzko spolupracovali s výborom Národného zhromaždenia pre potravinársky a spotrebný priemysel,

miestne hospodárstvo a služby, obchod a spoje. Vzájomne riešili spoločné problémy potravinárskeho priemyslu v návaznosti na spotrebiteľskú distribučnú sieť, ktorú treba rešpektovať. Veď stále vzrastajúca výroba potravín a vysoká úroveň príjmov na jedného obyvateľa umožnili i vysokú spotrebu potravín, ktorá dosiahla takej miery, že kalorická hodnota stravy presahuje už lekárske odporúčanú normu. Pri vysokej spotrebe potravín nám však uniká štruktúra, požadovaná tak lekárske odporúčaniami, ako aj spotrebiteľmi. Nie je možné sa pritom vyhnúť tesnej spolupráci s poľnohospodárstvom a riešiť mnohé kritizované nedostatky.

Vo vzťahu k poľnohospodárstvu sa musí dosiahnuť to, aby sa každý spracovateľský odbor potravinárskeho priemyslu staral o svoju surovinovú základňu a vplýval na jej kvalitu. Je to možné docieľť priamymi odberateľsko-dodávateľskými vzťahmi a priamym pôsobením na základný aplikovaný výskum v rastlinnej a živočíšnej výrobe a snahou po rozšírení surovinovej základne najširšieho sortimentu. Na dostatočnú a kvalitnú surovinovú základňu viazaná priemyselná výroba má podľa odvetví svoju špecifickú problematiku. Tak u konzumného mlieka sa musí riešiť rozvoz v nenávratných obaloch a predĺženie doby uchovania v spotrebiteľskom balení, čo si vyžaduje aj väčšiu pozornosť pri ošetrovaní mlieka v poľnohospodárskych jednotkách, aby sa do mliekarní dostávala už kvalitná surovina. Spracovanie a balenie skladovaného masla je nevyhovujúce. Zlepšenie si vyžaduje výstavbu špeciálnych liniek. Nedostatky v balení vykazujú i syry, tvaroh atď. Ich zvýšená spotreba, vyžadovaná pri vyrovnaní skladby potravín a pri odstránení prebytočnej spotreby uhľohydrátov, je otázkou baliaceho zariadenia, hlavne samoobsluhového typu.

V mäsovom priemysle je potrebné odstrániť klasickú výrobu tučného bravčového mäsa. Priame pôsobenie spracovateľského priemyslu sa môže v pomerne krátkom čase prejavíť v pestovaní vhodného plemena s nízkym obsahom tuku, vhodným jednak pre priamy konzum, jednak pre jatočné spracovanie, ako i pre ďalšie spracovanie v mäso priemysle.

Nie menej problematické sú výrobné kapacity. Stav v chladniarskych a odvešovaných kapacitách sa oproti minulému roku nezmenil a hrubým nedostatkom je to, že potreba kapacít chladniarní je najslabšie krytá v západoslovenskom mäsovom priemysle — iba na 36,5 %, hoci je Západoslovenský kraj najproduktívnejší. Aj kapacita odvešovaní je pokrytá len na 87,4 %. Čiastočné odstránenie týchto nedostatkov riešil západoslovenský

mäsový priemysel akciami technického rozvoja. V tejto akcii sa uviedli do prevádzky v Trenčíne chladiarne mäsa na bitúнку s ročnou kapacitou 4344 ton, ďalej boli realizované maštale s kapacitou 120 kusov hovädzieho dobytká a 350 kusov ošipáných. Pri rekonštrukcii bitúnkov v Komárne a v Nových Zámkoch sa zvýšil aj kalorický výkon chladiacich kompresorov chladiarní mäsa vo vše. Podobne sú zabezpečované akcie technickým rozvojom aj v národných podnikoch stredoslovenského a východoslovenského mäsového priemyslu. V mäsovom priemysle je problémom aj kvalita výrobných prostriedkov a údržba. Tak napríklad kvalita pracovných nožov nedosahuje požadovanú úroveň, čo je tiež príčinou vysokého percenta úrazov, údržba strojného zariadenia sa len nepatrne zlepšila a pod.

V problematike tukového priemyslu je v popredí otázka surovín, hlavne rastlinných olejov, určených pre priamu spotrebu s obsahom esenciálnych mastných kyselín.

V pekárenskej výrobe je súčasne nedostatok kapacity a štandard kvality dodávaných surovín nie je na úrovni. Nutnosť dôsledného ekonomického posúdenia doterajšieho rozvoja v koncentracii výroby vystupuje tu jednak z hľadiska čerstvosti výroby, hlavne však z hľadiska rozvoja automobilovej dopravy v centrách spotreby. Vyšší štandard kvality si vynucuje priamy vplyv spracovateľského mlynského odboru v oblasti základnej domácej suroviny a pôsobením na kvalitu dovážaných surovín.

Konzervárenský priemysel trpí chronicky na nedostatok kvalitnej suroviny, čo má za následok stále väčší prísun surovín zo zahraničia. Konzervárenské výrobky sa dostatočne nesústreďujú na uchovanie nutričných hodnôt v dostupnej miere a nie sú pripravené na garantovanie obsahu vitamínov. Zázemie konzervárenského priemyslu upadá i napriek snahám po rozširovaní plantáží — ovocinárstvo vykazuje trvale nedostatok sadbového materiálu pre novú výsadbu, nemá dost ochranných prostriedkov, hnojív a nie je zabezpečený zber. Zeleninárstvo nemá kvalitné semená a sadby, hnojenie a zavlažovanie je nedostatočné. U lesných plodín sa sústavne znižuje plocha porastov a zanedbáva sa zber.

V pivovarníckom priemysle vystúpila spotreba piva neúmerne vysoko. To sa prejavilo v poklese spotreby, ktorá išla na úkor nealkoholických nápojov a im podobných osviežujúcich nápojov, pre ktorých výrobu nie sú dodnes vytvorené materiálne podmienky. Nealkoholické nápoje nemôžu konkurovať pivu pre nedoriešenosť ceny a nízku kvalitu výrobkov najmä v našich maloobchodoch, kde t. č. nie sú žiadne chladiace zariadenia.

V surovinách pre potravinársky priemysel nie sme sebestační a musíme až 20 % dovážať. Dovoz nie je vyrovnaný vývozom, ktorý predstavuje len 6 %. Priaznivejšie je však rozloženie dovozu a vývozu: dovoz surovín z kapitalistických štátov predstavoval iba 32 %, zatiaľ čo celkový vývoz do týchto štátov predstavoval 80 %. Dovoz surovín je teda väčšinou z krajín socialistického tábora a uskutočňuje sa na základe päťročných zmlúv. Je tu namieste správne hospodárenie so surovinami. Jednou z najdôležitejších ciest ako to dosiahnuť je dodržovanie noriem spotreby surovín a ostatného materiálu a uplatňovanie tendencie zníženia noriem spotreby podľa zásad správnej výživy. Tak napríklad na jednu tonu čokoládových cukrovíniiek sa znížila spotreba cukru o 65 kg, u nečokoládových cukrovíniiek o 75 kg, u trvanlivého pečiva o 62 kg, u cukrárskych výrobkov o 115 kg, u konzumných sirupov o 32 kg. Alebo v mlynskom priemysle sa znížila spotreba pšenice na jednu tonu múky o 71 kg a u raží o 42 kg. Na druhej strane však sa siahlo k úsporným opatreniam, aby sa vyrovnala bilancia. Tak napríklad znížil sa obsah tuku v konzumnom mlieku, v masle, v rastlinných jedlých tukoch. Tieto úsporné opatrenia sa však v priebehu roka postupne vyrovnávali a v konzumnom mlieku, v masle a v jedlých tukoch sa obsah tuku zvýšil.

Problému surovín, výroby, výrobného zariadenia má do značnej miery odpovedať realizovaný vedecký a technický pokrok, ktorý sa ukazuje byť najlepšie investovaným národohospodárskym článkom aj v potravinárskom priemysle. Pre svoj význam v súčasnosti a hlavne v najbližšej budúcnosti problematika vedy, výskumu a novej techniky sa stala programom Komisie Slovenskej národnej rady pre potravinársky priemysel, ktorá už dvakrát prejednávala zprávu o súčasnom stave a o úlohách vedeckovýskumnej a vývojovej základne potravinárskeho priemyslu na Slovensku.

Pre potravinársky priemysel má predovšetkým význam aplikovaný výskum prostredníctvom realizačných inšancií, ktoré sú schopné včas a kvalitne zabezpečiť realizáciu pôvodnej myšlienky. Môžem tu napríklad pripomenúť úspech doc. Hrončeka zo Slovenskej vysokej školy technickej, z katedry biotechnológie s riešením kontinuálnej výroby ovocných vín. Od laboratórnej realizácie, ktorá splňovala všetky predpoklady, po realizáciu prevádzkového zariadenia v Západoslovenských konzervárňach a liehovaroch, v závode Trenčín, síce preklenulo niekoľko rokov, avšak ešte vždy v dostatočnom predstihu k otvorenosti celej otázky vo vzťahu k priemyselnému zužitkovaniu v perspektív-

nom pláne. Realizácia kontinuálnej výroby ovocného vína v prevádzkovom meradle splnila všetky predpoklady laboratórnych záverov doc. Hrončeka.

Otázka kvalifikácie kádrov je dôležitá i vo výrobnom odvetví, kde doterajšie rozbery a skúsenosti povereníctva jednoznačne ukazujú na nedoriešenosť dostatočnej kvalifikácie, predovšetkým majstrov. Podnikové inštitúty, ktoré sú v súčasnom období jedinou formou dvojročného odborného štúdia, musia zvýšiť svoje úsilie hlavne v pekárskom a mäsospracujúcom odbore. A najbližšia perspektíva si žiada vytvárať už teraz základňu pre výchovu potravinárov s úplným stredoškolským vzdelaním. Prvým krokom k tomu je vybudovanie školského potravinárskeho centra v Nitre, kde súčasná výstavba poskytuje ideálne podmienky pre praktické zacvičovanie v najmodernejších závodoch potravinárskeho smeru.

Týchto niekoľko pohľadov na rôznu problematiku potravinárskeho priemyslu, extrahovaných z činnosti Komisie a Povereníctva SNR pre potravinársky priemysel, osvetľujú momentálny stav a jeho problematiku. Treba tu len pripojiť niektoré sumárnejšie výsledky z posledného obdobia, charakterizujúce vývoj i východiskovú základňu pre návrh plánu pre celý potravinársky priemysel na Slovensku.

Tento priaznivý vývoj potravinárskeho priemyslu v plnení plánu za I. polrok 1965, v ktorom sa dosiahlo prekročenie plánu o 196,7 mil. Kčs, bol narušený v II. polroku vegetačnou nepriazňou a živelnou pohromou. To malo odozvu v kampaňových odboroch — v cukrovarníckom, konzervárenskom a tabakovom priemysle. V cukrovarníctve zníženie úrody predstavuje výpad asi 90 mil. Kčs, v tabakovom a konzervárenskom priemysle asi 55 mil. Kčs. Preto globál nepredpokladá splnenie celoročných úloh asi o 145 mil. Kčs. Priaznivým plnením v niektorých rozhodujúcich odboroch, ako je mäso, mlieko, víno, možno však predpokladať, že ročné úlohy za potravinársky priemysel môžu byť splnené.

Pri vypracovaní vlastného návrhu plánu na rok 1966 sa brali za základ návrhy odborových riaditeľstiev a podnikov. Pri ich posudzovaní sa konštatovalo, že nenapĺňovali vládou schválenú smernicu pre ústredne riadený potravinársky priemysel na Slovensku asi o 29 mil. Kčs. Preto boli návrhy odborových riaditeľstiev a podnikov spresnené podľa surovinových bilancií, najmä u mäsa, hydiny, cukrovej repy, tabaku, a podľa výrobných a odbytových možností, ako aj rokovaniami na Ministerstve potravinárskeho priemyslu. V návrhu plánu výroby na rok 1966 potravinársky priemysel potom naplňuje vládou schválenú smernicu,

čím sa zabezpečuje rast výroby oproti očakávanej skutočnosti v roku 1965 o 6,3 %.

Najvyšší rast sa predpokladá u Odborového riaditeľstva liehovarov a konzervární. Prírastok výroby na nových kapacitách sa predpokladá v mliekárenstve, v novom závode v Prievidzi, v hydínárstve v nových závodoch v Ivanke pri Dunaji a v Prešove, v pivovarníctve v novom závode v Rimavskej Sobote. Úbytok kapacít nastane prakticky len v hydínárskom odbore v závode Šarišské Lúky a v triediarni vajec v Prešove a v Bratislave.

Návrh plánu výroby potravinárskeho priemyslu na Slovensku vychádza teda z reálnych surovinových možností, predpokladaných poľnohospodárskymi orgánmi a Slovenskou plánovacou komisiou, ako i z podrobného rozboru odborných výrobných podnikov. Má všetky predpoklady úspešného splnenia.

Vážené súdružky a súdruhovia!

Úlohy nastávajúceho roku, ku ktorým sa prepracujeme starostlivo plnením a sledovaním všetkých úsekov, zvlášť problematických úsekov potravinárskeho priemyslu, sú veľmi náročné, ale pri doriešení aktuálnych problémov reálne, s dobrou materiálnoú základňou. Pri ich zabezpečovaní chceme nadväzovať na tohtoročné dosiahnuté výsledky. Nepochybujeme, že pracovníci všetkých úsekov využijú všetky prostriedky vrátane iniciatívy socialistickej súťaže na počesť úspechu nadchádzajúceho XIII. sjazdu Komunistickej strany Československa.

Môžem potom ubezpečiť Slovenskú národnú radu, že pracovníci potravinárskeho priemyslu, Povereníctvo SNR pre potravinársky priemysel, ako aj Komisia SNR pre potravinársky priemysel vynaložia maximálne úsilie, aby svoje úlohy splnili čo najlepšie a tak prispeli k ďalšiemu rozvoju nášho národného hospodárstva i rozkvetu našej socialistickej spoločnosti. Urobíme všetko pre to, aby všetci pracujúci pod vedením strany pevne vykročili s budovateľskými úspechmi v ústrety XIII. sjazdu našej strany.

Podpredseda Kríž:

Ďakujem poslancovi Píšovi.

Dávam slovo poslancovi Jánovi Strculovi.

Poslanec Strcula:

Vážená Slovenská národná rada!

Nakoľko prichádza obedňajšia prestávka, dovoľte mi pár poznámok bez hlbšej analýzy vecí.

V podkladoch plánu rozvoja národného hospodárstva sú vyhodnotené i škody spôsobené povodňou, a zhruba to činí 3 miliardy korún. Teda vypadli nám z plánu rozvoja národného hospodárstva. V roku 1966 investičné prostriedky len v stavebníctve robia 655 mil. Kčs. Krytie stavebných prác sa zabezpečuje prevažne stavebnými organizáciami na Slovensku, z ostatných krajov len 45 mil. Kčs.

A dôsledky? Menej investičných prostriedkov na ďalšie budovanie našej materiálnej základne, veľká napatosť v investičnej výstavbe pre nedostatok stavebných kapacít a materiálov a v mnohých prípadoch neplnenie investičného plánu výstavby, a to zvlášť na Slovensku.

Príčiny povodne sú známe, žiaľ (neviem či je to už v systéme lebo ako), nikdy nikto nie je vinný. I tu je vinník Dunaj.

Známe sú i navrhnuté opatrenia k zamedzovaniu ďalších povodní. Tieto sú ale vonkoncom nedostatočné. V rokoch 1966—1967 sú navrhované úpravy na hrádzach v hodnote 79 mil. Kčs na úseku 250 km. Ďalej je navrhovaná organizácia vodohospodárskych orgánov a organizácií, a to je všetko. Málo, a veľmi málo. Záver znie, že ochrana podunajskej oblasti po stránke technickej a ekonomickej je závislá od komplexného riešenia vodného režimu Dunaja v súvislosti s výstavbou vodného diela na Dunaji. To je pravda, ale čo ďalej do tejto doby? Nikde nie je zaručené, že do tejto doby povodeň nebude a že i to, čo sme postavili, voda nevezme. Zháňať sily v čase ohrozenia a vytvárať organizačnú štruktúru sil je potom už neskoro.

Skúsenosti ukázali, že v predchádzajúcich rokoch, kedy hrozilo prelomenie inundačných hrádzí, boli včas zmobilizované sily podľa stupňa ohrozenia. Príklad: v roku 1954 na úseku Žitavy, Nitry, Váhu, Komárna a Štúrova bolo 27 000 vojakov a k tomu nespočetné množstvo obyvateľstva. Toto ale podľa môjho názoru nebolo vyhodnotené a v ďalšom sme ani nevzali tieto skúsenosti do úvahy.

V roku 1965 bolo na tomto úseku okolo 1700 vojakov — ani nie celá desatina, obyvateľstva ešte menej než jedna desatina. Sily boli zbierané ako po prehratej vojne a po pretrhnutí dodatočne doplňované.

Navrhujem tento nedoriešený problém riešiť takto:

— vytvoriť organizačnú štruktúru štábov a pracovných síl

v takom zložení a v takom množstve, aby dávala istotu zabezpečenia pokiaľ nebude vyriešená výstavba objektov na Dunaji;

— vytvoriť centrálny štáb velenia a štáby jednotlivých úsekov. Do jednotlivých úsekov určiť sily z armády a z civilného obyvateľstva, ktoré nastúpi na krátky pokyn do jednotlivých úsekov v čase ohrozenia. Potreba síl do úseku na 250 km je okolo 100 000 pracovných síl, z toho okolo 20 000 vojakov s technikou. Doba ohrozenia napr. jedného mesiaca stála by finančne okolo 100 mil. Kčs. Je to ale menej než 3 miliardy.

V Maďarsku to riešili rozumnejšie — mali zmobilizovaných 100 tisíc pracovných síl a nestali sa tak závažné škody. V Juho-slávii samozrejme zmobilizovali neskôr, tam mali hodne záplav, ale zmobilizovali 500 000 pracovných síl. Myslím, že to sú tiež skúsenosti, ktoré treba vziať do úvahy.

Hovorím o tomto probléme v súvislosti s plánom rozvoja národného hospodárstva preto, že tento treba zabezpečovať a neotvárať mu také kanály, ktorými odtečú miliardy. K tomu tisíce ton zaplavenej pšenice a dovezená zo zahraničia sa potom musí platiť zlatom, a toto si musíme požičať.

Ja som bol štyrikrát za povodne na Dunaji a nie som presvedčený, že k pretrhnutiu inundačných hrádzi muselo dôjsť. Nech si myslí kto čo chce. Som presvedčený o tom, že keby vodohospodárske orgány boli zodpovedne vyhodnotili situáciu, včas doložili zodpovedným orgánom a bili na poplach, iste by predseda krajského národného výboru, tajomník Krajského výboru KSS, povodňové komisie, Ústredný výbor KSS boli urobili včas protipovodňové opatrenia. Lenže takéhoto presvedčivého vyhodnotenia nebolo. Príklad: inž. K nížka dva dni pred pretrhnutím hrádze v televízii toto dotvrdil, čo hovorím. Oznamoval, že sa situácia na Dunaji skonsolidovala a za niekoľko hodín na to boli hrádze pretrhnuté.

Názor ale najlepšieho vodohospodárskeho odborníka — akademika z Prahy, ktorý bol na to pozvaný, bol tento (citujem): „U Čičova bol silný výver. Ráno o pol deviatej hodine pracovala tam malá skupina ľudí. Pred obedom došlo k pretrhnutiu hrádze. Bol nedostatok pracovných síl, ktorými by bolo zapotreby výver anulovať.“ Toľko odborník oproti našim odborníkom, ktorých sme vyzdvihli, robili slávu atď., a ja vidím v nich najväčší nedostatok. Ovšem my sme to vyhodnotili takto: to sú jediní, ktorí môžu dávať koncepčne otázky takto na stôl, ovšem stálo nás to tri miliardy.

Sneh, vážené súdružky a súdruhovia, sa hromadia na horách. K povodni na jar môže dôjsť. Organizačné opatrenia k mobilizá-

cii síl nie sú prevedené. Nie je jasné čo robiť v prípade ohrozenia veľkými vodami. Ak sa budeme spoliehať na vodohospodárske organizácie, môžeme dopadnúť tak, ako sme dopadli. Inundačná hrádza môže byť pretrhnutá pod Bratislavou a vytopíme celý Žitný ostrov, i to, čo sme postavili. Je jedno ruské príslovie na túto situáciu: „Sedíme na sude s pušným prachom a kahan nám horí za chrbátom.“

Myslím, že by bolo správne na budúcom zasadnutí Slovenskej národnej rady informovať Slovenskú národnú radu, aké protipovodňové opatrenia budú urýchlene prevedené, a v uznesení Slovenskej národnej rady uložiť prerokovať túto otázku v Predsedníctve Slovenskej národnej rady.

Podpredseda Kríž:

Ďakujem poslancovi Strculovi.

Slovo dávam poslancovi Vojtechovi Törökovi.

Poslanec Török:

Vážená Slovenská národná rada,
súdržky a súdruhovia!

V prejednávanej zpráve o hlavných úlohách plánu rozvoja národného hospodárstva na Slovensku v roku 1966 venuje sa zvýšená pozornosť otázkam rozvoja poľnohospodárstva. V súlade s uvažovaným rastom poľnohospodárskej výroby rastie primerane k týmto úlohám aj materiálno-technická základňa o 2 miliardy 203 miliónov korún. Sú to úlohy veľmi náročné, ktoré budú vyžadovať celý rad premyslených zásahov a ekonomických opatrení s využitím nových zásad riadenia nášho národného hospodárstva tak, aby sa za vynaložené prostriedky dosiahli čo najefektívnejšie výsledky tak v hrubej, ako aj v trhovej poľnohospodárskej produkcii a aby i vynaložené množstvo živej práce bolo podľa zásluhy na spoločensky primeranej úrovni odmenené.

Trvalé zvyšovanie životnej úrovne nášho obyvateľstva nie je si možno predstaviť bez dostatočného množstva a kvality potravín. Ich dostatok podmieňuje vytýčené ciele ďalšieho rozvoja životnej úrovne u nás.

V našich podmienkach zabezpečovať tieto úlohy znamená

efektívne využívať všetku poľnohospodársku pôdu a vytvárať hmotný záujem, aby sa i v horších výrobných podmienkach, predovšetkým v horských a podhorských oblastiach mohla poľnohospodárska výroba úspešne rozvíjať. Z toho vyplýva, že žiadúca reprodukcia výroby i pracovných síl v horších výrobných podmienkach je nielen spoločensky únosná, ale i spoločensky nutná.

Vo svojom vystúpení chcem sa dotknúť niektorých problémov poľnohospodárstva v horských a podhorských oblastiach, s ktorými sa v mojom volebnom obvode v okrese Poprad často stretávam.

Problematika rozvoja poľnohospodárskej výroby v horských a podhorských oblastiach je nám známa. Rokovalo o nej už plénnarne zasadnutie Slovenskej národnej rady na svojej 19. schôdzke 16. apríla 1964 a prijali sa v duchu uznesenia vlády č. 1101/1962 patričné uznesenia. Vo svojom príspevku nechcem robiť nejaké ekonomické rozborý a uvádzať čísla, na to sú povolanejší ľudia a konečne tieto čísla sú všetkým poslancom Slovenskej národnej rady známe. Chcem však ako poslanec Slovenskej národnej rady za Zamagurie a Starú Lubovňu poukázať na to, že sa doteraz v duchu uznesení Slovenskej národnej rady neurobili a do praxe neuviedli také opatrenia, ktoré by znamenali začiatok dvíhania intenzity poľnohospodárskej výroby v týchto oblastiach. Ide nielen o družstevný sektor poľnohospodárstva, ale i o jednotlivu hospodáriacich roľníkov, ktorí v okrese Poprad predstavujú 30,2 % z celkovej poľnohospodárskej pôdy. Súkromný sektor v horských a podhorských oblastiach Slovenska hospodári ešte na 42,1 % poľnohospodárskej pôdy.

Pokiaľ súkromný sektor tu je, tu hospodári, musí mať naša spoločnosť eminentný záujem, aby hospodáril úspešne. Veď na obrobení každého kúska zeme nám záleží, prispieva k lepšiemu zásobovaniu nášho obyvateľstva.

Pokles, resp. stagnácia poľnohospodárskej výroby u individuálne hospodáriacich roľníkov v posledných rokoch a neutešená situácia v tomto sektore — opúšťanie pôdy i výrobného fondu, úbytok produktívnych pracovných síl, znižovanie výroby na 1 ha poľnohospodárskej pôdy atď. — nás núti skúmať príčiny, v čom to je. Ukazuje sa, že na jednej strane jednotlivu hospodáriaci roľníci nevidia perspektívu svojho hospodárstva, preto doňho neinvestujú, a na druhej strane tým, ktorí by aj investovali, sa nedostáva pomoci pri dopĺňaní inventára, nákupe osív a hnojív, niektorých strojov i poskytovaní úverov. Stroje a nástroje sa pre súkromný sektor prakticky nevyrábajú, nevyhnutné náradie, ako vidly, kosa, motyky a pod. už dožíva a nové sa nedodáva.

Výpočet poľnohospodárskej dane sa robil podľa výnosov na jednotných roľníckych družstvách, hoci veľmi dobre vieme, že výnosy u jednotlivu hospodáriacich roľníkov nie sú také ani v rovnakých prírodných podmienkach ako u jednotných roľníckych družstiev. Pri zvýšených výrobných nákladoch na ktorýkoľvek produkt znižuje sa podstatne odmena za vynaloženú prácu. Nemožno sa diviť, že ekonomické závislosti u jednotlivu hospodáriacich roľníkov sú takého rozsahu, že ich administratívnymi zásahmi možno ťažko ovplyvňovať. Logickým dôsledkom je, že svoje hospodárenie zameriavajú na také produkty, ktoré lepšie zhodnotia pracovnú silu. Dôkazom toho sú obce, kde jednotlivu hospodáriacim roľníkom sa stanovila výška tržnej produkcie na 1 ha poľnohospodárskej pôdy v peňažnom vyjadrení.

U jednotlivu hospodáriacich roľníkov prakticky nie sú nateraz žiadne ekonomické nástroje, ktoré by stimulovali zameranie a tým i intenzifikáciu poľnohospodárskej výroby.

Niektoré negatívne tendencie v ekonomických opatreniach, ako napríklad v neúmerňných výrobných a nákupných úlohách na jednotku pôdy, vo vysokom daňovom zaťažení, v daňových a sociálnych nedoplatkoch, vo vysokých cenách niektorých výrobných prostriedkov a pod., majú svoje korene i v dôsledku dožívajúcich zásahov z minulého obdobia, keď na niektorých miestach individuálne hospodáriacich roľníkov pokladali viac len za vlastníkov pôdy. Treba si uvedomiť, že tu ide prevažne — aspoň tak je tomu v mojom volebnom obvode — o maloroľníkov, drobných držiteľov pôdy, ktorým ovšem i napriek tomu, že si svoje povinnosti voči spoločnosti plnia, sa nedostáva pomocnej ruky pri zabezpečovaní poľnohospodárskej výroby.

Pre tieto a ďalšie príčiny, ktoré som tu neuviedol, dostáva sa hospodárenie u jednotlivu hospodáriacich roľníkov do rozporov s rastúcimi požiadavkami plánu, čím ďalej tým viac sa prechádza na extenzívne hospodárenie, množia sa prípady vzdávania sa pôdy, čomu miestne národné výbory — najmä poslednému zjavu — nevedia predchádzať. Keď takúto degradovanú pôdu bez mŕtveho inventára a pracovných síl preberú jednotné roľnícke družstvá a štátne majetky, nijako to neprospeje ich ekonomickému hospodáreniu.

V zpráve predsedu Slovenskej plánovacej komisie ministra Krahulca z roku 1964 najvhodnejšou cestou sa javí na riešenie týchto problémov „postupné a priame začleňovanie súkromného sektoru do štátnych majetkov“. Realizácia tejto správnej zásady je však podmienená komplexným riešením pozdvihnutia zaostávajúcich oblastí, to znamená plným využitím zdrojov pra-

covných síl cez možnú industrializáciu týchto oblastí, alebo rozšírením výroby v jestvujúcich priemyselných podnikoch. Tu sa však vyžaduje premyslený a teda i časove náročný postup. To, pravda, nevylučuje, aby sa otázkam poľnohospodárstva u jednotlivu hospodáriacich roľníkov v horských a podhorských oblastiach neprenovála i do tých čias náležitá pozornosť.

Som informovaný o tom, že sú celkom podrobne rozpracované zásady a návrhy na riešenie problémov v oblasti zvýšenia hmotnej zainteresovanosti, rozmiestovania poľnohospodárskej výroby, nákupu poľnohospodárskych výrobkov, materiálno-technickej základne jednotlivu hospodáriacich roľníkov, poskytovania služieb súkromnému sektoru a usporiadania trhových vzťahov medzi štátom a jednotlivu hospodáriacimi roľníkmi. Ide však o ich urýchlenu realizáciu.

Osobne nemám ďalšie návrhy, len prosím z tohto miesta, aby sa s vecou pohlo, aby sa také veci, ktoré nezatažujú štátny rozpočet, dali urýchlene do pohybu, ako je napríklad predaj hnojív, osív, krmív, požičiavanie a predaj strojov, náradia, poskytnutie zdôvodnených úverov a podobne, aby i v tomto sektore nášho poľnohospodárstva sa mohli výrobné a nákupné úlohy plniť a tým i zvyšovať životná úroveň poľnohospodárskeho obyvateľstva v horských a podhorských oblastiach.

Podpredseda Kríž:

Ďakujem poslancovi Törökovi.

Vážené súdružky a súdruhovia, prerušujem rokovanie Slovenskej národnej rady na jeden a pol hodiny. V rokovaní pokračujeme o 15,00 hodine.

(Prestávka.)

(Po prestávke:)

Podpredseda Kríž:

Súdružky a súdruhovia poslanci,

pokračujeme v rokovaní, ktorého sa ďalej účastní súdruh Lubomír Fišer, námestník riaditeľa Československej tlačovej kancelárie. Srdečne ho vítam.

V diskusii ako ďalší vystúpi poslanec Tibor Bohdanovský, dávam mu slovo.

Poslanec Bohdanovský:

Súdružky a súdruhovia,

dovoľte mi, aby som uviedol základné úlohy plánu rozvoja poľnohospodárskej výroby v roku 1966 a na základe rozboru vytvorených predpokladov pre jeho plnenie a úzkych miest plánu ukázal, aké úlohy čakajú poľnohospodárstvo v budúcom roku.

Skoro celý tento rok bol pre poľnohospodárov nie najpriaznivejší. Mimoriadna neúroda zemiakov a škody spôsobené záplavami veľmi nepriaznivo zasahujú do ekonomiky samotných poľnohospodárskych závodov a štátu vôbec.

Podľa predbežného odhadu bude plán rozvoja poľnohospodárskej výroby v roku 1965 splnený len na 91 %, z toho rastlinná výroba na 78,5 %, živočíšna výroba však na 105 %. Trhová produkcia do štátnych fondov sa splní na 94,5 %, z toho rastlinná trhová produkcia na 71 %. Trhová produkcia živočíšnych výrobkov bude vyššia o 7,5 % oproti plánu. Z toho jasne vyplýva, že na nesplnení plánovaných úloh majú najväčší podiel nepriaznivé podmienky, ktoré v tomto roku boli.

Plán rozvoja poľnohospodárstva v roku 1966 je najviac napätý v rastlinnej výrobe a treba naň pozerat' v prvom rade z pozície vykonaných jesenných prác, ktoré sú základom budúcej úrody. Je známe, že oneskorená vegetácia a rozmary počasia zvýšili náročnosť na organizáciu práce, využitie ľudí a techniky v jesenných prácach. Aj napriek tomu boli jesenné práce vykonané dobre. Za to treba vysloviť pochvalu všetkým poľnohospodárom, aj tým, ktorí sa brigádnickou pomocou pričínili o včasný zber zemiakov, cukrovej repy a kukurice. Hlboká orba je, až na pár tisíc hektárov, prevedená celkove na 20 tisíc hektároch z 1 040 tis. hektárov.

V jeseni sme urobili aj prvý krok k riešeniu obilného problému. Pšenica sa zasiaa navyiac u JRD a ŠM o 17 000 ha a dosiahli sme tak najväčšiu výmeru osevu pšenice za posledné roky. Extrémny počasia síce poznačili ich počiatkový vývoj a v súčasnom období sú slabšie ako v minulom roku. To vyžaduje, aby sme oziminy sústavne sledovali a podľa biologickej potreby prihnajili dusíkatými hnojivami, ktorých je na sklade dostatok. Aj naše vlastné skúsenosti potvrdzujú, že pri včasnom prihnojení sa môže stav ozimín podstatne zlepšiť a môže plne eliminovať nedostatky z jesene.

Druhou pozíciou, z ktorej možno hodnotiť reálnosť alebo ne-reálnosť plánu rastlinnej výroby na rok 1966, je zabezpečenie materiálno-technickej základne. Sú to predovšetkým intenzifikačné faktory. Oproti tomuto roku dostaneme o 10—12 kg viacej čistých živín NPK na každý hektár poľnohospodárskej pôdy. Ak tento prírastok v hnojivách prirátame na zvýšenú produkciu podľa platného vzorca, že jedna koruna vynaložená do hnojív prinesie trojnásobný efekt, tak toto zvýšenie predstavuje v hrubej rastlinnej výrobe vzrast produkcie iba o 2 %. Keď vezmeme do úvahy ešte ostatné zložky agrotechniky, ako osivá, ochranu, závlahy a kultiváciu, ktoré vo svojom úhrne sa rovnajú takému istému efektu ako samotná výživa, potom môžeme rátať, že je reálne zvýšiť plán rastlinnej výroby oproti tomuto roku zhruba o 4 %.

Pravda, aj z našej praxe poznáme prípady jednotných roľníckych družstiev a štátnych majetkov, ktoré výraznejšie zvyšujú výrobu. Tak napríklad JRD Senica dokázalo v priebehu troch rokov (1962—1964) zvýšiť úrodu kukurice z 23 q na 46 q na hektár, silážnej kukurice z 261 q na 499 q na hektár, jačmeňa z 29 q na 32 q a cukrovej repy z 297 q na 375 q, ďalej zemiakov zo 161 q na 197 q na hektár, sena z viacročných krmovín zo 62 q na 76 q. Alebo JRD Československo-sovietskeho priateľstva Liptovský Mikuláš zvýšilo za to isté obdobie úrodu kukurice na siláž o 127 q, jačmeňa o 2,5 q, zemiakov o 130 q a sena z lúku o 7 q. A tak by som mohol vymenúvať celý rad JRD a ŠM.

Treba však povedať, že gro poľnohospodárskych závodov výrobu zvyšuje nepatrne alebo prešľapujú na mieste, a preto v celoslovenskom priemere budú o trende rastu rozhodovať práve takéto závody.

Tieto prepočty nenastolujem preto, že by sme boli proti plánu, ale preto, aby sme si uvedomili, aké náročné úlohy stoja pred nami a ako treba využiť pre rast výroby všetky rezervy, ktoré sú pre nás dosažiteľné a sú plne v našich rukách.

Všetko naše úsilie sústreďujeme na zvyšovanie efektívnosti vo výžive rastlín. V minulom týždni sme školili agronómov-výživárov z OVPS, v súčasnom období školíme pracovníkov z poľnohospodárskych závodov, ktoré budú využívať závlahy. Aj keď budeme zavlažovať v budúcom roku len 75 000 hektárov, predsa to citeľne ovplyvní výrobu v samotných závodoch. A práve chceme využiť maximálne dávky živín. Ďalej máme za cieľ vyhnojiť 150 kg dávkami čistých živín viac ako 150 tisíc vybratých trávnych porastov. Chceme navždy prestať s tzv. „práškovaním“, čo je v našich podmienkach mrhanie peniazmi i časom. Výsledky z praxe jednoznačne potvrdzujú, že vysoké dávky, najmä dusí-

katých hnojív, sú najefektívnejším opatrením vo výrobe.

V budúcom roku nás najviac budú tlačiť dôsledky katastrofálnej neúrody zemiakov v tomto roku. Popri ťažkostiach v zásobovaní zemiakmi máme takmer kritickú situáciu v zemiakovej sadbe. Podľa predbežných bilancií chybuje cca 100 tisíc ton sadiva. Hovoríme už teraz, že nie je v silách poľnohospodárov zabezpečiť si tieto schodky z vlastných zdrojov a k tomu musíme pripočítat nedostatky, o ktorých sa zmienil súdruh Š t e n c i .

Spolu s Ministerstvom poľnohospodárstva hľadáme možnosti dovozu sadby. Dovoz z NDR (asi 20 000 ton) je zatiaľ viazaný na veľmi prísne karanténne opatrenia, ktoré nedovoľujú, aby sadba oblastí, ktoré sú zamorené háďatkom zemiakovým, bola použitá ako sadivo. Dovezené zemiaky z NDR chceme vymieňať u nás za konzumné a tieto použiť na sadivo. Takéto riešenie len sčasti pomôže nahradiť nedostatok zemiakového sadiva, a preto hľadáme ďalšie možnosti dovozu.

Ak sa nám nepodarí zabezpečiť potrebné zemiakové sadivo, budeme musieť rátať prechodne s náhradnými plodinami. V tom prípade budeme zabezpečovať výrobu zemiakov účelove, t. j. len na konzum a reprodukciu a tá časť zemiakov, ktorá sa plánuje na kŕmenie, bude sa musieť nahradiť kŕmnymi okopaninami, prípadne inými plodinami. Za terajších podmienok, kedy v zemiakoch dosahujeme veľké výkyvy a obyčajne podpriemerne výnosy, kŕmenie so zemiakmi je veľmi drahé a neekonomické.

Pre plnenie plánovaných úloh v živočíšnej výrobe v budúcom roku máme oveľa lepšie predpoklady ako v predchádzajúcich rokoch. Reálna potreba objemných krmív na JRD a ŠM je krytá na 112 %. Vo všetkých výrobných oblastiach, až na postihnuté okresy povodňami, máme teda potrebné objemové krmivá, i keď nie všade najlepšej kvality. Aj schodok v jadrových krmivách bol v značnej miere krytý mimoridným prídellom zo štátnych fondov. K zlepšeniu výživy hospodárskych zvierat prispeje aj vyššia výroba kŕmnych zmesí o 22 % a rozšíri sa moderná forma služieb poľnohospodárskeho nákupného a zásobovacieho podniku vo forme dodávok kŕmnych zmesí s garantovaním výsledkov, najmä pri výkrme ošipaných. Keď k tomu prirátame, že sme vcelku zlikvidovali brucelózu a podstatne znížili zamorenosť našich chovov tuberkulózou a máme lepšiu úžitkovú kondíciu dobytká, plánom stanovené úlohy v živočíšnej výrobe sú oveľa realnejšie ako kedykoľvek predtým. Skutočnosti, ktoré som uviedol, vytvárajú dobré podmienky pre to, aby sme už v roku 1966 prehĺbili intenzifikáciu a racionalizáciu živočíšnej výroby a za-

bezpečili plynulé plnenie plánu nákupu živočíšnych výrobkov.

Za najnáročnejšiu úlohu v živočíšnej výrobe v budúcom roku považujeme plnenie plánu výroby a nákup mlieka. Pravda, tu nechceme nejak zmenšovať veľmi vážne slová súdruha ministra Krahaľca, ktoré hovoril o mäse, a zvlášť o bravčovom mäse, pretože jeho' rovnomerný nákup je do určitej miery ohrozený, i keď sa bude vyrovnávať pridelom krmív, ktoré boli pridelené na riešenie ani nie tzv. sociálnych prípadov, ale na účelové riešenie zásobovania mäsom hlavne v I. polroku 1966. Celková úloha v nákupe mlieka je 615 mil. litrov, t. j. 45 mil. litrov viac ako v tomto roku. Keď uvážime, že v posledných 5 rokoch sme dosiahli najvyšší ročný rast trhovej produkcie len o 31 mil. litrov mlieka, iste bude treba vyvinúť veľa úsilia na zabezpečenie odpredaja o 14 mil. litrov navyiac.

Splnenie tejto úlohy bude vyžadovať, aby sa nákup na dojniciu zo socialistického sektora zvýšil v budúcom roku o ďalších 130 litrov a dosiahnuť ročnú dojivosť kráv v JRD 1800 litrov a na ŠM 2190 litrov.

Pri hospodárnom využívaní krmív, uplatňovaní poznatkov o schutňovaní krmív, ako aj zlepšením prípravy plemenic na otelenie máme možnosť zvýšiť dennú dojivosť kráv v socialistickom sektore o ďalších 0,3–0,5 litrov mlieka a vytvoriť tak podmienky pre plánovanú výrobu a nákup mlieka v budúcom roku.

Zvýšenie produkcie mlieka v chovoch s dojivosťou nad 2000 litrov nie je už iba záležitosťou objemových krmív. Preto v spolupráci s Ministerstvom poľnohospodárstva a lesného hospodárstva riešime možnosti vydávania účelových krmív za dodané mlieko vo forme bielkovinových krmivných zmesí, čo bude značný krok vpred pri zvyšovaní produkcie mlieka v našich chovoch.

So zvyšovaním výroby mlieka a mäsa úzko súvisí aj hmotná zainteresovanosť ošetrovateľov, a to nielen ošetrovateľov dojníc, ale aj teliat a mladých chovných zvierat, ktorí sa všetci svojou prácou podieľajú na vytváraní podmienok pre skvalitňovanie základného stáda dojníc. Dnes môžeme povedať, že na všetkých výrobných správach sú vypracované prémieové poriadky. Tieto však ešte v mnohých prípadoch riešia iba formálne zainteresovanosť ošetrovateľov a často nevyužívajú ich iniciatívu. Na druhej strane môžeme poukázať aj na dobre organizovaný systém prémiovania pracovníkov v živočíšnej výrobe, napríklad na JRD v okrese Prievidza, s hlavným zameraním na zvýšenie natality kráv, a tým aj na zabezpečenie produkcie mlieka, na zvýšenie telenia jalovic, na výkrm dobytky, na predĺženie zeleného krmenia a podobne.

Z ich systému materiálnej zainteresovanosti ošetrovateľov, ktorý podľa nášho názoru je jeden z najvzornejších na Slovensku, uvediem niekoľko príkladov. Normu odchovu majú 60 teliat na 100 kráv. Pri zvýšení odchovu do 65 kusov dostáva ošetrovateľ za každé teľa nad 60 kusov 100 Kčs, pri odchove od 66–75 kusov 250 Kčs a nad 75 kusov po 500 Kčs. Dosiahne sa tak zvýšená starostlivosť nielen o včasné zabreznutie kráv, ale i zamedzenie hynutia teliat.

Pri odchove jalovic sú zasa ošetrovatelia zainteresovaní na včasnom otelení jalovic, a to tak, že pri otelení nad 36 jalovic zo 40 zverených dostane ošetrovateľ prémie v hodnote jednej jalovice podľa vlastného výberu.

Poznatky z JRD Prievidza môžu iste poslúžiť pri zainteresovanosti ošetrovateľov na zvyšovaní živočíšnej výroby aj v ostatných našich výrobných oblastiach.

Pri tejto príležitosti chcem poukázať na to, že plánovaný rast živočíšnej výroby, a tým aj trhovej produkcie JRD, značne ovplyvňujú straty vznikajúce uhynutím, ako aj nutným zabitím zvierat, prípadne ich predčasným vyradením z chovu následkom chorôb a úrazov. Napríklad v posledných piatich rokoch (1960–1964) uhynulo alebo bolo nutne odporazených 178 tisíc kusov hovädzieho dobytku, 483 tisíc ošípaných, 54 tisíc oviec. Škody takto vzniknuté predstavovali stratu v hodnote viac ako 374 mil. Kčs. Situácia sa nezlepšila ani tohto roku. Pritom najväčšie škody vznikajú na hovädzom dobytku, ktoré sa na celkovej hodnote škôd podieľajú 63 percentami.

Ak skúmame príčinu týchto škôd, zisťujeme, že asi 30 % ich vzniká pre ochorenie zažívacích, a ďalších 15 % pre ochorenie dýchacích orgánov. Sú to príčiny vznikajúce ako dôsledok rôznych závad v kŕmení, ustajnení a ošetrovaní zvierat, teda príčiny, na ktorých sa podelávajú priamo poľnohospodárske závody.

Ďalšie škody vznikajú ako následok tuberkulózy, ťažkých pôrodov, úrazov, parazitných chorôb, mäknutia kostí a podobne, čo všetko sú príčiny, ktoré možno starostlivým ošetrovaním zvierat postupne odstraňovať.

Preto je nanajvyš potrebné, aby sa naši odborní poľnohospodárski pracovníci sústavne starali o zvýšenie odbornej kvalifikácie ošetrovateľov zvierat, najmä na JRD, učili ich poznávať príčiny nedostatkov a spôsob ich odstraňovania, a tak pomáhali pri znižovaní doteraz tak vysokých strát v živočíšnej výrobe.

Materiálné zabezpečenie plánu investičnými prostriedkami pre budúci rok sa zvyšuje zhruba o 68 miliónov a dosiahne

1 900 mil. Kčs. K podstatným zmenám pritom však dochádza v účelovom použití investičných prostriedkov.

V oblasti investičnej výstavby, ako rozhodujúceho intenzifikačného faktora, nám v poslednom období vzniká mnoho problémov. V prvom rade je to problém efektívnosti. Náklady spojené s využívaním základných fondov v rokoch 1963—1964 vzrástli na 1 ha o 387 Kčs, t. j. skoro o dvojnásobok v absolútnom objeme, čo je rovnaký rast ako u tržieb. To znamená, že neostávajú zdroje pre zvyšovanie odmien z vlastnej výroby.

Základná masa družstevníkov vzhľadom na nízky efekt základných fondov, najmä mechanizmov pre rast jej odmien, sa stavia proti ďalšiemu zvyšovaniu mechanizačných prostriedkov. Vo vlastných návrhoch podnikov na rok 1966 požadovali menej asi o 190 mil. Kčs prostriedkov na mechanizáciu. Naopak na stavebné práce, najmä na účelovú výstavbu požadovali podniky viac o 220 mil. Kčs. Rešpektovať tieto tendencie v mechanizácii by znamenalo prispôbovať štruktúru výroby dnešnej štruktúre pracovných síl a najmä záujmom nekvalifikovanej pracovnej sily.

Na riešenie tohto problému i v budúcom roku v hospodárskej politike máme pomerne účinné ekonomické nástroje v priamej pomoci na rozvoj základných fondov, v poskytovaní pomoci mechanizátorskými STS a poskytovaním zľavy na práce STS.

K otázke stavebných investícií: rozhodne na našich poľnohospodárskych závodoch je čo budovať a pridelené prostriedky na stavby zďaleka nestačia na pokrytie všetkých potrieb. Iná je však otázka, či dané, i keď nepostačujúce prostriedky dosť efektívne využívame. Napríklad ustajňovacie priestory podľa krajov kryjú súčasnú potrebu cca na 150 % súhrnne za Slovensko, a predsa je tlak na výstavbu nových kapacít. V materiálnom zabezpečení sa rešpektovala požiadavka Západoslovenského kraja na presun 115 miliónov Kčs zo strojových investícií na stavebné investície. Samozrejme, že v mnohých prípadoch je nutná i kapacitná výstavba, ale mali by sme ísť predovšetkým cestou zvyšovania výroby na jednotku kapacitnej plochy a nie horizontálne rozširovať výrobu.

Centrálne orgány viac ako v minulých rokoch rešpektovali konkrétne návrhy podnikov na zmenu štruktúry nákupných úloh i materiálových potrieb. Rešpektovala sa oprávnená požiadavka podnikov v Stredoslovenskom kraji na zníženie nákupu obilnín, a oproti smerným úlohám sa tomuto kraju znížil nákup obilnín o 3200 ton, ďalej sa plne rešpektoval návrh Stredoslovenského a Východoslovenského kraja na nákup cukrovej repy a i Západo-

slovenskému kraju bol oproti smerným úlohám znížený nákup cukrovej repy o 48 tisíc ton. Taktiež nákup kukurice sa upravil podľa požiadaviek Stredoslovenského kraja, kde sa už kukurica merkantilná nakupovať nebude. Východoslovenskému kraju sa rešpektoval vlastný návrh a Západoslovenskému kraju bol nákup kukurice znížený oproti smerným úlohám o 14 tisíc ton. Rešpektovala sa tiež požiadavka Stredoslovenského kraja na úpravu nákupu zemiakov.

I keď nie je ešte konečný termín zmluvného zabezpečenia nákupných úloh, v niektorých krajoch už zmluvnú kampaň úspešne ukončili. Napríklad vo Východoslovenskom kraji je zmluvne zabezpečený nákup obilia na 99,5 % (Slovensko 84,5 %). Taktiež zemiaky a cukrová repa sú v tomto kraji zakontrahovane na vyše 99 % (Slovensko 78 % a cukrová repa 75,2 %). Aj živočíšne produkty sú v tomto kraji zabezpečované už nad 99 %. V ostatných krajoch, najmä v Stredoslovenskom kraji, sa so zmluvnou akciou pokračuje. Problémy v zmluvnom zabezpečení vznikali v dôsledku nejasnosti pridelu krmovín na rok 1966. Nakoľko sa táto otázka pomerne úspešne doriešila, dá sa predpokladať, že i zmluvné zabezpečenie sa úspešne dokončí.

Treba však zdôrazniť, že všetky opatrenia, ktoré sa vykonali pre zabezpečenie výroby v roku 1966, ak majú mať účinnosť, treba ich plne premietnuť do celoročných výrobných a finančných plánov na rok 1966.

Predpokladáme, že výsledky nepriazne počasia a záplav, ktoré pôsobia na ekonomiku družstiev a majetkov, v tomto roku sa usporiadajú finančnými opatreniami. Zatiaľ však sa nerieši dopad škôd, obnova družstiev v oblasti Dunaja, na hospodárenie budúceho roku.

Pre plnenie plánu v budúcom roku významne prispievajú aj opatrenia uskutočnené v oblasti podnikovej hmotnej zainteresovanosti — zvýšenie cien zrnovín, prémie za mlieko, zvýšená celková finančná pomoc štátu, odklad splátok úverov, spolu s opatreniami formou protidodávok krmív pri výrobe mlieka, mäsa, pri reprodukcii stáda, protidodávky zrnovín za repku a podobne.

Pôjde teda o to, aby po vytvorení dobrých predpokladov materiálne-technického zabezpečenia plánu, po urobení mnohých ekonomických opatrení na zvýšenie hmotnej zainteresovanosti pôsobnosť týchto hmotných stimulov znásobila aj využitie rezerv pre dosiahnutie dobrých výsledkov v budúcom poľnohospodárskom roku.

Podpredseda Kríž:

Dakujem poslancovi Bohdanovskému.

Dávam slovo poslankyni Elene Pastorkovej.

Poslankyňa Pastorková:

Vážená Slovenská národná rada,
vážené súdružky a súdruhovia!

Návrh plánu rozvoja národného hospodárstva na rok 1966, o ktorom sa rokuje na dnešnom zasadnutí Slovenskej národnej rady, ukazuje na ďalší vzrast hospodárstva v jednotlivých úsekoch na Slovensku. Je dobré, ako návrh ukazuje, že účasť hospodárstva na Slovensku pri zabezpečovaní úloh celoštátneho rozvoja sa ďalej prehlbuje. Nám poslancom bude pripadať zodpovedná úloha, aby k podpore plnenia úloh, stanovených plánom, sme predovšetkým aktívnou prácou medzi voličmi dokázali zainteresovať a zmobilizovať občanov pre plnenie vytýčených úloh.

Mám na mysli najmä otázku ďalšieho rozvoja súťaže v závodoch, podnikoch, na štátnych majetkoch a JRD, ako aj ďalšieho rozvoja prijímania socialistických záväzkov. V okrese Čadca, v ktorom je môj volebný obvod, už tradične formou súťaže a záväzkového hnutia aktívne prispievajú občania k plneniu úloh. Takáto iniciatíva občanov prináša kladné výsledky i osôh nielen samotným občanom, ale aj spoločnosti. Napríklad v súlade s tohtoročným uznesením Slovenskej národnej rady sa občania okresu pustili do rozhodného boja pre zlepšenie zásobovania obyvateľstva pitnou vodou. Viac obcí za širokej účasti občanov buduje gravitačné vodovody a ďalšie obce budú tieto budovať v nasledujúcich rokoch. Medzi občanmi na dedinách a mestách prebieha široká kampaň záväzkového hnutia, ktorými chcú občania nášho okresu pozdraviť XIII. sjazd našej strany a súčasne prispieť k podpore a k plneniu stanovených úloh v pláne pre rok 1966. Už teraz v počiatku rozvoja činí hodnota prijatých záväzkov občanov v obciach vyše 11 miliónov korún.

V súvislosti s prerokovaním plánu na rok 1966 chcem uviesť niekoľko pripomienok, s ktorými sa najčastejšie stretávame v styku s občanmi, národnými výbormi a organizáciami. Situácia rozvoja zaostávajúcich okresov je dostatočne známa i našim ústredným slovenským orgánom. Nutnosť riešenia situácie uznávajú aj plánovacie orgány. No zatiaľ stále ostáva len pri uznávaní a

konkrétnejší zásah pre vylepšenie stavu sa dosiaľ neprejavuje a ani návrh plánu na rok 1966 i perspektívny plán do roku 1970 so zásadnou zmenou nepočíta. My v okrese Čadca sa napríklad musíme skutočne čerňať za súčasnú úroveň poskytovaných služieb obyvateľstvu. Je už dobre známe, že máme priam havarijnú situáciu v obchodnej sieti. K jej riešeniu sa podstatnejšie nepristupuje ani do roku 1970, a to ani zo strany obchodných systémov, ktoré síce majú záujem na plnení tržieb od obyvateľstva, no nedostáva sa z ich strany dostatok pochopenia pre rozvoj a výstavbu obchodných jednotiek. V okresnom sídle sú napríklad vybudované dve nové sídliská bez akýchkoľvek služieb.

V podmienkach okresu sa v záujme skutočnej potreby osobitne zdôvodňovala nutnosť výstavby hotela v okresnom sídle, ktorý zásluhou plánovačov za celých 20 rokov nebol postavený. No tieto naše požiadavky sa premietli ako návrhy do plánu až na koniec päťročnice, kedy z hľadiska iných úloh môže dôjsť k ďalším presunom, alebo k úplnému vypadnutiu z plánu.

Do takej situácie sme sa v okrese dostali i v oblasti investičnej výstavby škôl, kde z plánu boli vyškrtnuté školy v obciach Radôstka, Havrelka, Dlhá a ďalšie, v ktorých obciach životnosť doterajších škôl sotva vydrží do konca roku 1970.

V podmienkach kopaničiarskych okresov bude treba riešiť otázku malotriednych škôl. Ich výstavba je skutočne reálna a potrebná. Naše návrhy na nutnú výstavbu 4 malotriednych škôl boli z plánu vyškrtnuté, a tak ostáva otvorená otázka ako sa bude ďalej v kopaničiarskych obciach školstvo rozvíjať. Sústreďovať všetko žiactvo do centrálnych škôl je prakticky nemožné vo viacerých okresoch, konkrétne i v okrese Čadca, kde máme vyše 800 osád pomerne vzdialených od centier obcí a ani kapacita centrálnych škôl by to momentálne nezvládla.

V návrhu plánu sa zvyrazňuje i otázka zvyšovania kvalifikácie. Kvalifikovanosť na niektorých úsekoch je skutočne nízka. V našom okrese je táto otázka problémom i na úseku školstva, a miesto toho, aby sa zvyšoval počet kvalifikovaných učiteľov, stále pribúdajú počty učiteľov s neúplnou kvalifikáciou. V okrese učí 130 učiteľov, ktorí majú len SVŠ a ktorí pôsobia prevažne na kopaničiarskych, kde predovšetkým by mali pôsobiť plne kvalifikovaní učitelia. Úroveň výchovno-vyučovacích výsledkov na týchto školách nie je na výške. Pravda, tento stav kvalifikovanosti učiteľov v okrese je odrazom súčasnej situácie, pretože kvalifikované sily z okresu odchádzajú do iných oblastí a noví absolventi pedagogických škôl odmietajú do okresu nastúpiť.

A takáto situácia je nielen na úseku školstva, ale aj napríklad

v zdravotníctve. V okrese pracuje 106 lekárov, z tohto počtu 40 obvodných lekárov prejavuje vážny záujem odísť z okresu, a to pre veľmi sťažené podmienky pri plnení zdravotníckych povinností. Táto situácia by sa dala čiastočne skonsolidovať, keby celý okres bol zaradený do skupiny okresov s obtiažnou problematikou, prípadne zdravotníkov v okrese finančne zvýhodniť tak, ako sa v budúcnosti uvažuje previesť v niektorých okresoch aj v Stredoslovenskom kraji.

Niekoľkými slovami by som sa chcela dotknúť aj problematiky v poľnohospodárstve s takými špecifickými podmienkami ako u nás, kde máme ešte 86 % súkromného sektoru. Poľnohospodári v okrese Čadca napriek nepriaznivým výrobným podmienkam vždy plnili, ba i prekračovali dodávkové úlohy — vďaka organizácii práce stránických a štátnych orgánov, ako aj kladnému vzťahu roľníkov k plneniu povinností. Toto plnenie úloh brali vyššie plánovacie orgány ako za hlavného ukazovateľa pre stanovenie plánu tržnej produkcie pre budúci rok, ako i pre celú päťročnicu. Dodávkové úlohy postavené pre náš okres direktívne, boli takto pre rok 1966 a ďalšie roky podstatne zvýšené. Na základe tohto plánu boli v okrese postavené úlohy pre jednotlivé sektory a obce. Pri prerokovaní úloh na radách a plénoch NV dochádza k veľmi kritickým pripomienkam zo strany občanov, poslancov NV a k nesúhlasu so stanovenými úlohami tržnej produkcie poľnohospodárskych výrobkov, nakoľko plánovaná tržná produkcia na 1 ha poľnohospodárskej pôdy, rozhodujúcej pre stanovenie úloh, predstavuje v priemere 94 kg mäsa, 215 l mlieka a na 1 ha ornej pôdy 367 kusov vajčiek a 674 kg zemiakov.

Členitosť a rozdrobenosť pôdy, značná nadmorská výška, zlé prírodné podmienky, to všetko nasvedčuje tomu, že okres Čadca by v budúcom roku za danej situácie nemohol zodpovedne plniť stanovené úlohy. Okresné orgány stoja pred problémom ako ďalej otázky riešiť. Poľnohospodári odopierajú uzatvárať dohody na nákup poľnohospodárskych produktov. Stredoslovenský krajský národný výbor nemá sám možnosti nájsť riešenie vzhľadom na vysoké zaťaženie kraja. O tomto stave boli oboznámené i ústredné orgány, a ja využívam toho, aby som tlmočila predovšetkým problémy svojich voličov, sťažnosti miestnych orgánov, s ktorými sa na mňa ako poslancu obrátili, a súčasne poprosila ústredné slovenské orgány pomôcť nájsť riešenie uvedených problémov, s ktorými v súčasnom období zápasia stránicke a štátne orgány v okrese.

So skutočnými ťažkosťami a mnohými problémami musia zápasíť v tých okresoch, ktorých hospodársky rozvoj zaostáva.

Mnohé veci by bolo možné zlepšiť a urýchliť i niektorými zásahmi a opatreniami. Snažili sme sa, aby v plánoch bola premietnutá zvýšená pomoc na odstránenie zaostalosti Kysúc, najmä pokiaľ ide o dosiaľ nevybudovanú občiansku vybavenosť. Jednotlivé výrobné podniky majú povinnosť zo svojho dôchodku prispievať na občiansku vybavenosť určitým podielom. Sú v tom vo výhode okresy a oblasti s rozvinutým priemyslom. Pravda, naši občania v počte okolo 16 000 pracujú na Ostravsku. Z hodnoty nimi vytvorenej ostáva určená časť na budovanie vybavenosti na Ostravsku, avšak títo občania a ich rodiny v prevažnej miere používajú služby v našom okrese. Robili sa dožiadania a návrhy, aby časť tohto dôchodku určeného na vybavenosť bola realizovaná aj v našom okrese, no zatiaľ sa to v pláne na rok 1966 neprejavilo.

V záujme vylepšenia služieb poskytovaných podnikmi NV by stálo za uváženie, najmä v zaostávajúcích okresoch, riešenie otázky okolo odvodov zo zisku. Iste by týmto podnikom prospelo, keby časť zisku mohli použiť na rozvoj podnikov a nemuseli ho odvádzať celý. Dosiahlo by sa toho, že by sa podniky zdokonaľovali, rástli, postupne sa vyrovnali a poskytovali také služby ako podniky, ktoré sú už teraz na žiadúcej úrovni.

Vážená Slovenská národná rada, to sú len niektoré pripomienky a návrhy, ktoré som chcela v súvislosti s prejednávaním plánu uviesť na dnešnom zasadnutí Slovenskej národnej rady a ktoré mi veľmi často tlmočia voliči a poslanci národných výborov pri vzájomných stretnutiach. No ešte mi dovoľte, aby som sa zmienila o svojom stanovisku k potrebám rozvoja školstva a kultúry v niektorých okresoch Východoslovenského kraja. Vychádzam zo skúseností, ktoré sme ako členovia Komisie Slovenskej národnej rady pre školstvo a kultúru nadobudli pri prieskume o kultúrno-osvetovej práci v okresoch Bardejov, Prešov, Humenné a Poprad.

Výsledky kultúrno-osvetovej práce skúmali sme priamo na dedinách. Keďže sme chceli hovoriť aj s ľuďmi, aby sme poznali aj ich stanovisko k tejto činnosti, navštívili sme niekoľko domácností. Možno, že nepoviem nič nového, ale stav aký sme v týchto domácnostiach našli, svedčí o ďaleko väčšej zaostalosti ako na Kysuciach. Prvé čo bije do očí, je nízka kultúrna úroveň životného prostredia, ktoré je nielen veľmi nehygienické, ale aj nedostatočne vybavené potrebným zariadením. Nie sú ojedinelé prípady, že v miestnosti, v ktorej žijú šiesti ľudia, je len jedna posteľ. Ľudia sa nám sťažovali na slabé príjmy. V obci Semetkovec som zistila, že najvyšší príjem dôchodcu je 240 Kčs. Zaujímavé by bolo zistiť aká je tu spotreba základných potravín,

pretože pri nákupoch, ktoré sme sledovali, ľudia kupovali najmä chlieb a múku. Tak, ako nás informovali, hlavným jedlom je tu ešte stále kapusta a zemiaky. Mäso sa na dediny vôbec nedodáva, pretože by ho nemal kto kupovať. Týka sa to najmä obcí v Uličsko-ubľanskej doline a vo vysunutých obciach Bardejovského okresu. V obci Krajnej Poľane v Bardejovskom okrese som sa v škole okrem iného pýtala detí, čo majú na desiatu. Bol to len chlieb, chlieb s lekvárom, iba jedno dievčatko malo na desiatu jablčko a veľmi ma prekvapilo, že všetky deti o tom vedeli, čo toto dieťa jedlo.

Tieto naše poznatky nechcem zovšeobecňovať na všetky obce spomínaných okresov, ale stav, ktorý sme videli v navštívených obciach, svedčí o nedostatkoch ekonomického a sociálneho zabezpečenia obyvateľstva v týchto oblastiach.

Tento stav, pravda, nepriaznivo ovplyvňuje aj výsledky kultúrno-osvetovej práce. Tak napr. v mnohých obciach sa filmy nepremietajú len preto, že požičovné za film stojí 70.— až 80.— Kčs, ale premietáč vyberie od obyvateľstva iba 20.—, najviac 30.— Kčs. Keď by chcel premietiť, musel by na to doplácať zo svojho vrecka. Preto, ako je rok dlhý, i keď národný výbor vlastní premietачku, filmy sa nepremietajú, alebo len veľmi zriedka. Aj ďalšie formy výchovno-vzdelávacej práce sa tu veľmi ťažko rozvíjajú. Učitelia, od ktorých sa najviac očakáva pomoc na úseku kultúrno-osvetovej práce, stoja často stranou, lebo i tak počítajú, že z takejto zaostalej obce po roku odídu, a to pre zlé podmienky ubytovania a stravovania. Takýto, povedala by som „sezónny“ učiteľ, nežije potom ani s kultúrnymi potrebami obce.

Nie je dobrá situácia ani na úseku materiálneho zabezpečenia škôl. I keď tu od oslobodenia bolo postavených niekoľko nekompletných škôl, videli sme aj také školy, ktoré sú vo veľmi zlom stave, ako sa hovorí, na spadnutie. Schátralé budovy, drevenými stĺpmi popodopierané stropy, bez vyhradeného osobitného miesta pre sborovňu, kabinet, alebo učebné pomôcky. Niektoré z nich sú bez základných hygienických zariadení a bez pitnej vody. Veľmi vysoké percento závadnej vody v školách je najmä v okrese Humenné a Bardejov. V Bardejovskom okrese v minulom školskom roku ochorelo niekoľko desiatok detí na infekčnú žltáčku, vo Fijaši v minulom roku až 50 %.

To je iba niekoľko poznámok zo stavu, ktorý v zaostalých oblastiach Východného Slovenska stále trvá.

Vážaná Slovenská národná rada, ponechať ľudí a deti v týchto oblastiach v tak nevyhovujúcich podmienkach života, nerobí

dobré meno našej socialistickej spoločnosti. Známe sú, pravda, príčiny tohto stavu, ktoré vyplývajú z minulosti, ale dovolila by som si otázku, či naše plány hospodárskeho a kultúrneho rozvoja dostatočne zohľadňujú odstránenie zaostalosti v spomínaných okresoch, a či dostatočne zohľadňujú aj potreby pre prácu učiteľov v týchto oblastiach, ktorí by tu pre kultúrne povznesenie obyvateľstva mohli veľa urobiť.

Apelujem na plénum Slovenskej národnej rady, aby považovalo nad možnosťou realizácie návrhov plánov, ako odstrániť neblahé následky minulosti v zaostávajúcich okresoch na Slovensku, čo sa musí v budúcich rokoch markantnejšie odraziť v pláne rozvoja národného hospodárstva, pretože i Kysuce a Východné Slovensko sú naše.

Podpredseda Kríž:

Dakujem poslankyni Pastorkovej.

Udeľujem slovo poslancovi Jánovi Lichnerovi.

Poslanec Lichner:

Vážené súdružky a súdruhovia!

Všetci poslanci sa už dotkli plánu rozpočtu a rozvoja Slovenskej národnej rady na rok 1966. Ja sa chcem dotknúť niektorých problémov nášho okresu, ktoré súvisia s jeho plnením.

V Martinskom okrese je situácia v rozvoji školstva zlá. Úpravou a ďalším perspektívnym rozmiestnením školstva v Stredoslovenskom kraji boli v našom okrese zrušené niektoré školy a navrhujú sa zrušiť aj školy poľnohospodárske. Dosiaľ nie je doriešená existencia Lekárskej fakulty v Martine. Takýto postup bol predmetom kritických pripomienok na tohtoročných výročných členských schôdzach strany na školách, na mestských konferenciách a verejných aktívoch. Odbúravanie siete škôl v okrese sťažuje politickú prácu.

Praktická likvidácia poľnohospodárskych škôl v našom okrese sťažuje možnosť zabezpečovať poľnohospodárstvo odbornými kádrami, ako aj pracovnými silami, ktorých má okres veľký nedostatok.

Pričinením poľnohospodárskych škôl v minulosti bolo možné dosiahnuť v okrese takmer 100 %-nú socializáciu dediny. Školy

v Turci vždy znamenali prínos v pokrokovosti a v progresívnosti, najmä v poľnohospodárskej výrobe.

Okres sa v produkcii poľnohospodárskych produktov zaraďuje v Stredoslovenskom kraji na popredné miesto. Úspešne sa rozvíja ekonomika JRD a ŠM. Na dosiahnutých výsledkoch majú značný podiel poľnohospodárske školy, ktoré v našom okrese mali svoju tradíciu. Nevieme vysvetliť a dať občanom okresu odpoveď, prečo v našom okrese rozhodnutím vyšších orgánov dochádza k takému početnému rušeniu škôl. Myslíme si, že Stredná poľnohospodárska škola v Mošovciach má svoju opodstatnenosť a nemala by byť zrušená z týchto dôvodov:

v okrese je 57 JRD, 3 ŠM, Štátny semenársky majetok a odrodová skúšobňa poľnohospodárskych plodín, šľachtiteľská stanica a plemenárska stanica.

Stredná poľnohospodárska technická škola v Mošovciach má možnosť umiestiť 8 tried s kapacitou po 32 žiakov. Popri triedach možno zriadiť za účelom prevádzania praktických cvičení tieto hlavné odborné predmety: pestovateľský, chovateľský, mechanizačný, odbor biológie a chémie. Aj materiálne vybavenie existujúcej školy plne zodpovedá potrebám modernej výuky, ubytovania a stravovania.

V budove školy po uvoľnení ďalších priestorov učiteľmi, ktorí sa v dohľadnom čase môžu presťahovať do novovybudovaných moderných bytoviek, sa získajú ďalšie priestory pre internátne umiestenie 46 dievčat a 36 chlapcov. Získa sa aj rodinný byt pre vedúceho vychovávateľa. V objekte školy je zriadená priestramá jedáleň s kuchyňou a skladmi s jednorazovou kapacitou 100 stravníkov.

Na základe rozboru situácie v obsadení miest vedúcimi pracovníkmi poľnohospodárskych závodov, po zapracovaní len vo vybraných poľnohospodárskych závodoch na roky 1967—1975 javí sa potreba doplnenia 228 absolventmi odboru pestovateľ-chovateľ. Z tohto počtu sa počíta doplniť 28 absolventov do funkcie zootechnik, 25 absolventov do funkcie agronóm, 35 absolventov do funkcie skupinár živočíšnej výroby, 102 absolventov vedúcich chovov a pre ďalšie ústredne plánované poľnohospodárske organizácie 38 absolventov.

Z uvedenej skutočnosti je zrejmé, že škola v plnej kapacite 8 tried nebude schopná v najbližších 10 rokoch zabezpečiť požiadavky výchovy na odborné stredno-technické kádre. Preto vychádzajúc z daných potrieb a z prirodzeného úbytku vedúcich pracovníkov a praktikov priamo v prevádzke, ukazuje sa opodstatnená nutnosť ponechania tejto školy i v nasledujúcich ro-

koch z hľadiska existujúcich materiálnych podmienok školy, geografického postavenia, výrobnjej a praktickej výuky na dob-
rých a vzorne hospodáriacich JRD a ŠM v jej okolí, ako aj
z hľadiska kádrových zdrojov a možností využívania aplikačných
výsledkov ústredne riadených hospodárstiev v okrese (šľachtiteľský majetok, odrodová skúšobňa atď.).

Najviac nás udivuje to, že v Stredoslovenskom kraji sa majú
budovať nové podobné školy v susedných okresoch, pričom
v našom okrese sa hotové osvedčené školské zariadenie SPTŠ
v Mošovciach ruší.

Tradícia týchto škôl potvrdzuje, že takmer tretina ich absol-
ventov riadi poľnohospodársky život na Slovensku. V súvislosti
s týmto nesprávnym rozmiestnením, dávam na uváženie, či by
radšej nevyhovovala v Žiline škola dopravná ako poľnohospodár-
ska, nakoľko je tam zriadená Vysoká škola dopravná.

Druhým problémom je doriešenie a ujasnenie existencie Le-
kárskej fakulty v Martine, ktorá bola Martinu prisľúbená vyš-
šími orgánmi v súvislosti so zrušením Pedagogického inštitútu
v Martine. Dôvody umiestenia Lekárskej fakulty v Martine boli
už viac razy prerokované a dokumentované konkrétnymi údajmi
Povereníctva SNR pre zdravotníctvo, Povereníctva SNR pre
školsťvo a kultúru a rektorom Univerzity Komenského v Bra-
tislave.

Vychádzajúc z výsledkov nekonečného množstva porád a z po-
slednej porady konanej na Povereníctve SNR pre školstvo a kul-
túru za účasti zodpovedných zástupcov Ministerstva školstva a
kultúry 11. novembra 1965, možno konštatovať, že existencia
Lekárskej fakulty v Martine je stále neujasnená. Zdá sa nám,
že sme zavádzaní, lebo každý rok znova a znova sa rozhodne ro-
biť prieskum toho, čo je už nespočetne ráz preskúmané.

Trojročná existencia pracoviska Lekárskej fakulty v Martine
podstatne odbremenila Lekársku fakultu v Bratislave a v Ko-
šiciach v klinických a predklinických disciplínach. Výsledky skú-
šok na tomto pracovisku podľa prehlásenia zodpovedných pra-
covníkov Povereníctva SNR pre školstvo a kultúru dokazujú, že
výuka na tomto pracovisku je veľmi kvalitná pre dobré priesto-
rové klinické podmienky.

Dobudovanie samotnej Lekárskej fakulty v Martine by si vy-
žiadalo maximálne náklady 4—5 mil. Kčs, čo by znamenalo do-
teraz najnižší náklad na zriadenie vysokej školy takéhoto druhu
hlavne využitím objektov po zrušenom Pedagogickom inštitúte.
Táto skutočnosť vystupuje do popredia práve v tomto období,
keď strana a vláda žiada uplatňovať maximálnu efektívnosť a

úspornosť na všetkých úsekoch národného hospodárstva. Pracujúci Martinského okresu očakávajú v krátkom čase od vyšších orgánov kladnú odpoveď vzhľadom na poznatky posledného prieskumu organizovaného Ministerstvom školstva.

Ďalším problémom, ktorý verejnosť sleduje, je prestavba termálnych kúpeľov Turčianskych Teplíc, ktorá sa sústavne odročuje.

V posledných rokoch došlo v týchto kúpeľoch k podstatnému zníženiu kapacity a k nevyužívaniu existujúceho množstva termálnej vody. Zariadenia, ktoré slúžili niekoľko desiat, ba storočí, sa bez patričných opráv opotrebovali tak, že ich z hygienických a bezpečnostných dôvodov bolo nutné uzavrieť. Tak v roku 1961 v dôsledku hygienických závad boli uzavreté 3 bazény starého kúpeľa, keď v letných mesiacoch liečilo tu svoje zdravie niekoľko tisíc ambulantných pacientov. Na úpravu týchto závad vedenie kúpeľov a nadriadené orgány vôbec nepomýšľajú, aj keď sa verejnosť tohto sústavne dožaduje. V roku 1964 z bezpečnostných dôvodov bol uzavretý Biely kúpeľ, pretože v dôsledku neopravovania tak schátral, že hrozí jeho zavalenie. Vyrazením tohto kúpeľa z prevádzky stratilo naše hospodárstvo okolo 156 000 Kčs ročne nepočítajúc do toho také škody, ako je znížená existujúca lôžková kapacita o 20 posteliach a iné škody vzniklé na kúpeľnom poplatku, cestovnom ruchu atď. K zníženiu kapacity došlo v dôsledku toho, že ani zvyšujúce dva bazény, Modrý a Červený, nemôžu plne pokryť potreby vlastných i ambulantných pacientov, pričom i tieto bazény sú nie v najlepšom, ba možno povedať, že sú tiež v kritickom stave.

Kúpele v Turčianskych Tepliciach sú jedny z najstarších kúpeľov na Slovensku. Svojou minerálnou zásaditou až 45-stupňovou teplou termálnou vodou liečia od ich vzniku s úspechom reumatické choroby a po vedeckom vyšetrení už niekoľko rokov s úspechom choroby urologické a choroby pohybového aparátu. Podľa vedeckých vyjadrení úspešne by sa tu mohli liečiť i porúrazové a pooperačné stavy. Turčianske Teplice sú po Marianských Láznach jediné kúpele v republike, kde sa veľmi úspešne liečia choroby močových ciest. Preto by sa vyžadovalo venovať im viac pozornosti a starostlivosti ako doteraz, a to nielen od samotného riaditeľstva Štátnych kúpeľov v Rajeckých Tepliciach, ale aj zo strany Povereníctva SNR pre zdravotníctvo.

S problémami kúpeľov a zdravotníctva, medziiným aj výstavbou kúpeľov v Turčianskych Tepliciach, sa zaoberal vo vyhlásení Slovenskej národnej rady aj súdruh Chudík na ustavujúcom zasadnutí Slovenskej národnej rady po voľbách v roku 1964 a sta-

novil toto ako program Slovenskej národnej rady pre najbližšie roky.

MV KSS a Mestský národný výbor v Turčianskych Tepliciach vychádzajúc zo súčasného kritického stavu podávania kúpeľno-liečebných služieb v liečebni Turčianske Teplice a z návrhu plánu výstavby Povereníctva SNR pre zdravotníctvo do roku 1970, žiada, aby boli urobené opatrenia na zjednanie nápravy, a to či už doriešením súčasného stavu poskytovania kúpeľných služieb a kvalitného podávania týchto dotiaľ, kým nedôjde k odovzdaniu nových kúpeľných objektov, a zároveň žiadajú o riešenie tejto úlohy.

Vážená Slovenská národná rada,

občania Martinského okresu chcú veriť, že to, čo má dobré predpoklady rozvoja a nevyžaduje veľké finančné náklady, v okrese zostane, a že Slovenská národná rada v záujme týchto problémov zaujme rozhodné stanovisko a bude ich riešiť v prospech okresu a v prospech rozvoja celej našej spoločnosti.

Podpredseda **Kríž**:

Ďakujem poslancovi **L i c h n e r o v i**.

Dávam slovo poslankyni **Terézii S t r m e n s k e j**.

Poslankyňa **Strmenská**:

Vážená Slovenská národná rada,
vážené súdružky poslankyne, súdruhovia poslanci!

Plán na rok 1966, ako ho máme predložený, počíta s ďalším rozšírením priemyslovej, ako aj poľnohospodárskej výroby. Konkretizuje čo na ktorom úseku sa bude robiť, kam budeme investovať a koľko, a tiež rieši problémy poľnohospodárskej výroby. Vcelku nemám pripomienky k zostavenému plánu na rok 1966 a súhlasím s ním tak, ako je predložený. Viem i to, že rok 1965, ako bolo v referáte konštatované, nebol pre nás tak priaznivý, ako sme očakávali. Predsa však plán na rok 1966 ukazuje i z tejto zložitej situácie východisko k riešeniu.

Chcela by som vo svojom diskusnom príspevku znova upozorniť Slovenskú národnú radu a zároveň aj požiadať, aby sa v pláne na ďalšie roky počítalo s rozvojom priemyslú i v mojom voleb-

nom obvode. Hovorím to preto, že aj keď ešte päťročný plán nie je schválený, predsa už viem z doterajších rokovanií kde sa a s čím počíta. Môj volebný obvod, ktorý predstavuje 28 obcí, a na ktorého území žije 43 800 obyvateľov, je charakterizovaný ako jeden z najzaostalejších obvodov alebo oblastí na Slovensku vôbec. Na tomto území je zamestnaných vo výrobniach, ktoré sú na tomto území umiestené, 5050 pracovníkov, z toho 2182 žien. Ostatní občania z tohto môjho obvodu sú nútení odchádzať za prácou tam, kde je práca. Nemusím iste zdôrazňovať, aký to má dosah na rozvoj politického a hospodárskeho života, na upevňovanie rodín, ako aj na vytváranie socialistického človeka vôbec.

mládež, ktorá tu vyrastá, je skutočne nútená odchádzať za prácou mimo okresu. Z počtu 719 žiakov, z toho 363 dievčat, ktorí vychodili 9. ročník ZDŠ, má možnosť zabezpečiť si prácu vo svojom blízkom okolí len 140 mladých ľudí, tretina pokračuje v štúdiu. V skutočnosti teda dochádza k úbytku mladého obyvateľstva.

Ako druhý moment, o ktorom sa chcem zmieniť, je, že poľnohospodárstvo v mojom volebnom obvode je na veľmi nízkej úrovni. Príčina nízkej úrovne spočíva v tom, že pôda je väčšinou piesková, s veľmi malým percentom humusu a tiež veľmi nízkou produkciou na 1 ha poľnohospodárskej pôdy. V období sucha sa znižuje úroda v dôsledku veľkého úbytku vody, v období dažďov zase zaplavením, či už vrchnou alebo spodnou vodou. Škody spôsobené v tomto roku nadbytkom vody predstavujú 14,5 mil. korún. Priemerná hrubá poľnohospodárska produkcia za posledné dva roky činí 4670 korún ročne na 1 ha. Toto ukazuje, že môj volebný obvod, ktorý je bez priemyslu, má i ďalší znak chudoby — najchudobnejšiu pôdu. Zúrodňovanie, ktoré sa uskutočňuje hlavne v tomto mojom volebnom obvode, zlepši postavenie pracujúcich roľníkov a družstevníkov, avšak nevyrieši problém dosiahnutia patričnej životnej úrovne. Teda táto skutočnosť naznačuje, že aj životná úroveň je veľmi nízka.

Priemerný zárobok jedného družstevníka činil v minulom roku 8523 korún, v tomto roku sa javí menší.

Hovorím to preto, súdružky a súdruhovia, že sa mi nejak nepozdáva, že plánovacie orgány dostatočne zohľadňujú túto skutočnosť. Iste nemusím robiť nejaký veľký rozbor, pretože z toho, čo som povedala, dá sa usúdiť, aký je stav v mojom volebnom obvode. Pritom sa veľmi ťažko počúva to, keď sa dozvieme, že sa plánuje s výstavbou — a ja proti tomu nič nemám — i v tých oblastiach, kde i poľnohospodárske obyvateľstvo má možnosť

zadovážiť si prostriedky na životné potreby z pôdy. I v našom okrese sú jednotné roľnícke družstvá, ktoré dosahujú hrubú poľnohospodársku produkciu z jedného hektára 8 — 9 — 12 tisíc korún, a tu aj zárobky poľnohospodárskeho obyvateľstva sú slušné, ba možno povedať, že niekde aj väčšie ako u priemyselných robotníkov, hlavne u stavebných, alebo robotníkov pracujúcich v ľahkom priemysle. Vzniká tu teda politický problém, pretože nízka životná úroveň sa odráža i v myslení ľudí.

Plán štvrtej päťročnice, i keď ešte nie je schválený, ale to, čo poznám, nebude riešiť tento veľmi vážny problém, o ktorom hovorím.

Ešte snáď poznámka, ktorú uvediem ako patričný predpoklad pre možnosť rozvoja priemyslu, je z hľadiska ochrany pôdy. Iste každý pochopí, že tieto výnosy piesčitej pôdy by neznamenalí takú veľkú stratu, ako to veľa ráz vidíme na iných miestach našej republiky.

Súdružky, súdruhovía, žiadam Slovenskú národnú radu, aby boli moje pripomienky, ktoré som uviedla, brané do úvahy, aby to, čo som uviedla, bolo preskúmané, a v nastávajúcom roku alebo najneskôr v päťročnici riešené. Znova zdôrazňujem, že môj volebný obvod je jedna z najchudobnejších bolastí, a možno povedať, že i snáď najzaostalejší z hľadiska rozvoja výroby. Myslím si, že i z týchto hľadísk by mali postupovať i naše plánovacie orgány v nastávajúcom období.

Som si vedomá toho, že nie všetko možno vyriešiť rozvojom priemyslu. I na tejto chudobnej pôde sú ešte veľké rezervy a s využívaním tejto pôdy sa už začalo. Pripravujeme výsadbu sadov, viníc, zatiaľ sme len v začiatkoch. Mnoho bude závisieť i od nás, pretože čakať na nikoho nemôžeme, aj z tejto chudobnej pôdy musíme zadovážiť viacej výrobkov, ako tomu bolo doteraz.

Územný plán rajónu Záhorie, vypracovaný Štátnym úradom rajónového plánovania, doporučuje spriemyselniť Podhorie, ktoré tvorí časť môjho volebného obvodu. Spriemyslenie predpokladá lepšie využitie existujúcich surovinových zdrojov, najmä kvalitných vápencov v oblasti Vajarskej pri Rohožníku. Umiestenie cementárne a vápenky na tomto mieste by značnou mierou prispelo k zmierneniu nedostatku pracovných príležitostí v tejto časti môjho obvodu.

Odborové riaditeľstvo Cementárne a vápenky v Trenčíne plánuje zahájenie výstavby maltovinárskeho kombinátu v roku 1969 a ukončenie v roku 1972. Rozbehnuté sú i prípravné práce a Keramoprojekt v Trenčíne vypracúva investičnú štúdiu. Potom od-

borové riaditeľstvo plánuje spracovať investičnú úlohu, ako aj projektovú a rozpočtovú dokumentáciu. Geologický prieskum spomínanej lokality bol už prevedený a dokazuje, že surovina vyhovuje pre výrobu cementu a vápna.

Výstavba Maltovinárskeho kombinátu v Rohožníku nedostala sa do návrhu plánu Ministerstva stavebníctva na štvrtú päťročnicu. Myslím však, že ešte nie je celkom neskoro, a že i Slovenská národná rada urobí v tejto veci potrebné kroky, aby oblasť Podhoria, ktorú i SNR považuje za jednu z najzaostalejších oblastí na Slovensku, sa v čo najkratšom čase spriemyselnila, a takto aby sme i my prispeli k zvýšeniu životnej úrovne obyvateľstva môjho volebného obvodu.

Na území môjho volebného obvodu nachádza sa prevádzka Západoslovenské konzervárne a liehovary, závod Malacky, podnik v Trenčíne. Táto prevádzka zamestnáva necelých 200 pracovníkov. Ročná kapacita v prevádzke je 400 vagónov výrobkov.

Pretože celková kapacita výrobní konzervárenského priemyslu v Západoslovenskom kraji nedostačuje a v okolí Moravského Jána je dostatok neumiestnených pracovníkov, dovoľávame sa toho, aby táto prevádzka bola zmodernizovaná a zrekonštruovaná tak, aby sa zvýšil nielen objem výroby, ale aj počet zamestnaných občanov najbližšieho okolia.

Rekonštrukcia a modernizácia prevádzky nevyhnutne vyžaduje zvýšenie výrobných plôch najmenej o 1200 m², doplnenie existujúceho strojového parku, dokončenie výstavby vodného zdroja, rozšírenie a zmodernizovanie vnútrozávodnej dopravy, vybudovanie skladu polotovarov na ploche aspoň 800 m², vyriešenie problému čistenia odpadových vôd a nevyhnutné vybudovanie zodpovedajúcich sociálnych zariadení.

Záhorie ako celok je znáмым producentom zeleniny a ovocia. Na spracovanie týchto cenných produktov všeobecne v kraji je málo výrobných kapacít. Myslím, že by bolo správne, keby sa táto osvedčená výroba v Moravskom Jáne upevnila, rozšírila a zmodernizovala. Tým by sa dosiahol nielen prospech obyvateľstva najbližšieho okolia v podobe zvýšenia celkovej zamestnanosti, ale aj prospech celej spoločnosti v podobe zvýšeného objemu rôznych potravinárskych výrobkov, potrebných na stôl každej rodiny.

Dovoľávam sa preto, aby sa navrhnuté opatrenia v prevádzke Moravský Ján urýchlene realizovali.

Podpredseda Kríž:

Ďakujem poslankyni **Strmenskej**.

Do rozpravy sa ďalej prihlásil poslanec Ing. **Jaroslav Knížka**.

Udeľujem mu slovo.

Poslanec Ing. Knížka:

Vážená Slovenská národná rada,
sodružky, sodruzí poslanci!

Sodružka poslankyně **Pastorková** ve svém závěru vystoupení poukázala na černá místa našeho Východoslovenského kraje. Jsou to zbytky minulosti, kdy náš Východoslovenský kraj byl oblastí skutečně zaostalou.

Já ve svém vystoupení bych chtěl ovšem ukázat, že náš Východoslovenský kraj již není zaostalou oblastí, že náš Východoslovenský kraj budováním svého průmyslu osvětlí ta černá místa, která ještě máme — ať již je to Ulič—Ubl'a, nebo severní oblast našeho kraje — a že také ještě osvětlíme další území celého našeho státu, a to vybudovaným našim průmyslem.

Když se hovoří o Východoslovenských železárnách, představujeme si železářny jako naši největší stavbu, kde se provádí úspěšně velmi soustředěná investiční výstavba, které musí pomáhat celá republika, a to nejen dodávkami, ale i pracovními silami.

Dovolte mi proto, aby jsem v mém vystoupení seznámil vás nejen s postupem výstavby, jako to bylo v letech minulých, ale větší díl věnoval vlastní výrobě železáren.

Krátký přehled ve výstavbě nám charakterizují tři období výstavby: první období, tzv. multého cyklu, kdy jsme prováděli výstavbu vodovodů, kanalizace, cest, železnic a sociálních zařízení, t. j. období roků 1960—1961. V letech 1962—1964 nastoupilo druhé období, frontálního rozvinutí vlastní investiční výstavby, zakončené v roce 1964 uvedením do provozu valcovny širokých pásů za studena. Třetí období je dokončování pomocných výrobních provozů a uzavření hutního cyklu, časově omezeného letami 1964—1966.

V tomto období byly již uvedeny do provozu ze základních hutnických provozů koksovna, vysoká pec, valcovna širokých pásů za tepla a pro uzavření hutního cyklu zůstává ještě ocelár-

na, která má stanovený termín 1. 4. 1966, a slabing s hlubinnými pecemi v termínu 1. 7. 1966.

Tim bude uzavřen hutnický cyklus, zůstane potom dobudování pomocných provozů, jako je slévárna, šamotka a výstavba dalších základních agregátů na plánovanou kapacitu železáren, zajišťující výrobu 3 mil. 400 tis. tun plechů za tepla válcovaných a z toho 1 mil. 950 tis. tun plechů za studena valcovaných.

Celé období investiční výstavby za uplynulých šest let je možno hodnotit velmi kladně, a to nejen po stránce objemu investičních prací, ale dnes již můžeme hodnotit i po stránce výrobní.

Objemy investičních prací měly velký vzrůst; vzhdyt v roce 1959, kdy byl utvořen náš národní podnik, jsme přestavěli 6,5 mil Kčs, v roce 1960 již 174 mil. Kčs, v roce 1961 463 mil. Kčs, rok 1962 znamenal 843 mil. Kčs, v roce 1963 jsme poprvé překročili jednu miliardu, a to o 15 mil. Kčs, a rok 1964 možno považovat za nejúspěšnější, neboť bylo docíleno objemu 1507 mil. Kčs. I tento rok bude v investiční výstavbě též splněn a zůstaneme proti minulému roku jen o 5 milionů v objemu splněných prací níže. V součtu od začátku výstavby bylo proinvestováno cca 51 % celkového rozpočtu.

Ze stavebních prací je již z celkového objemu hotovo cca 62,5 %, t. j. objemu výstavby vlastního závodu, vápencového lomu, překladiště rud a odborného učiliště.

Toho roku do základních fondů bude odevzdáno do užívání zařízení v hodnotě 1 mld. 843 mil. Kčs, to znamená od začátku výstavby do konce roku 1965 že bude odevzdáno základních fondů v hodnotě 3 mld. 765 mil. Kčs, t. j. 34,5 % celkového objemu.

Tak vypadá náš závod v suchých číslech, které mnoho nepovědí o obětavosti tisíců budovatelů, o radosti z každého dosaženého úspěchu a které též nepovědí, že náš závod svým zařízením, svým vzhledem, svou výrobou se již dostává na popřední místo hutnických závodů budovaných v posledním období.

V našem státě je těžko srovnávat naše hutnické závody s Východoslovenskými železárnami, ale dovolím si tvrdit, že když srovnáme Východoslovenské železářny s hutnickými závody, které jsme v poslední době viděli, ať již je to v Japonsku, Indii, Francii, Západním Německu nebo Rakousku, že můžeme být hrdi na náš závod, a to po stránce technologického vybavení, uspořádání i vzhledu. Náš soudružský dík proto patří sovětským metalurgům, počínajíc projekcí až po strojní výrobu, kteří nám velmi účinně pomáhají při výstavbě.

Toto nás však zavazuje, aby jsme zařízení a celé provozy dokonale zvládli a jakostní výrobou zajistili nejen plánované úkoly, ale stali se surovinovou základnou, která přinese změnu technologie výroby i v našem strojírenství. Období nedostatku plechů a tím ztráty kovu v odlitkách výrobou ve Východoslovenských železárnách by měla skončit. Proto též v minulých dnech nebývalou radost mezi budovateli a pracujícími Východoslovenských železáren vyvolal první svitek na naviječce teplé širokopásové valcovny.

V zprávě soudruha ministra Krahulce k návrhu plánu rozvoje hospodářství na rok 1966 se uvádí, že nejrychlejšího tempa rozvoje průmyslové výroby se plánuje dosáhnout především v hutnictví, a to o 19,1 %. Z toho zase největší podíl připadá na Východoslovenské železářny.

Dovolte proto, abych zhodnotil dosavadní průběh výroby ve Východoslovenských železárnách a ukázal, jak chceme zajistit úkoly roku 1966 ve výrobě.

V roce 1966 budeme zajišťovat výrobu již v těchto provozech:

— koksochemický závod s výrobou koksu pro vysoké pece a s vedlejšími produkty pro chemii,

— vysoké pece s výrobou surového železa pro vlastní kyslíkovou ocelárnu a dále potom pro ocelárny cizí, jako i slévárenské železo pro slévárny v celé republice. Výrobní úkol vysoké pece č. 1 ve výšce 628 000 tun na rok 1966 — a to ještě je využita kapacita zhruba ze 60 % — to je výroba tisovecké vysoké pece za období cca 10 let.

V budoucím roku chceme vyrobit prvních 275 000 tun ocele v kyslíkových konvertorech a tuto ocel převalcovat ve valcovně širokých pásů za tepla. Vzhledem k tomu, že slabing začne pracovat až od polovice roku, dostaneme pro valcovnu ještě výchozí materiál, t. j. bramy z ostravských hutí. Chceme však zase po naběhnutí slabingu vyvalcovat bramy pro zahraničí, konkrétně pro Polsko.

Z celkového množství valcovaného materiálu ve výšce 384 630 tun, které jsme si proti plánu zvýšili o 34 630 tun, budou plechy za tepla valcované ve svitcích i tabulích, plechy za studena valcované v silách 0,18 mm — 1 mm a šířky 1000 mm, a to pozinkované, pocínované a lakované.

Mimo základní hutní provozy je to svařovna trub, mostárna, teplárna, budoucí rok potom slévárna, spolu se závodní dopravou, oblastí oprav a údržby a energetikou, dále potom vápencovým lomem Včeláry a vápenkou, které již spevnili úkoly na rok 1966 a proti původnímu našemu návrhu zvýšili si úkoly o 115 mil. Kčs ve výrobě tovaru.

Podobně jako objem investiční výstavby, vyvíjí se i objem výroby tovaru v jednotlivých letech. V roce 1960, kdy začínala výroba, byla výroba tovaru 32 mil. Kčs. Dále pak v jednotlivých letech 81 mil. Kčs, 103 mil. Kčs, 128 mil. Kčs, 352 mil. Kčs a v roce 1965 už 933 mil. Kčs. V roce 1966 chceme docílit výrobu 1 mld. 633 mil. Kčs, v roce 1968 překročit 2 miliardy o 330 mil. Kčs, v roce 1969 3 mld. 708 mil. Kčs a v roce 1970 výrobu tovaru ve výši 4 mld. 559 mil. Kčs.

Poslední dva roky plníme a překračujeme úkoly ve výrobě a dodáváme našemu hospodářství i exportu řadu výrobků k dispozici. Naše rourovna nejenže zásobuje naši stavbu rourami velkých průměrů od $\varnothing$ 426 mm až do 3600 mm, ale ještě měla dostatečnou kapacitu, aby dodávala pro výstavbu ropovodu, plynovodu a exportovala do Sovětského svazu.

Další mechanický provoz, mostárna, překonal počáteční těžkosti z roku 1963 a od té doby plní a překračuje své úkoly a přechází na technicky náročnější ocelové konstrukce. V tomto roku vyrobili jsme nejen ocelové konstrukce pro vlastní stavbu, ale dodáváme již cestní a železniční mosty, zemědělské kolny, připravujeme výškové stavby z ocelových konstrukcí, vyrábíme lyžařské můstky pro Vysoké Tatry a v současné době jedná náš zástupce v Egyptě o vývoze našich ocelových konstrukcí.

Výroba a dodávky benzolu, síranu amoního, granulátu, pemzy, šterku z vysokopecné strusky, dodávky vápna, dolomitických písků, vápence, elektrické energie, náhradních dílů zůstávají jako vedlejší produkty oproti hlavnímu produktu, t. j. plechu za tepla i studena valcovaného v různých úpravách.

I když hlavní úpravářské linky, a tím i celá efektivnost projeví se až v letech 1968 a 1969, ukazuje se již dnes význam Východoslovenských železáren pro zásobování našeho průmyslu plechem, a tím odpoutání od závislosti na kapitalistické státy v dodávkách plechu, ať již pro konzervářský průmysl, později potom pro automobilový nebo elektropřmysl. Naše hospodářství je dosud nuceno dovážet plechy jemné, pocínované a lakované a dále potom plechy pozinkované.

Naše žárová pocínovna převzala již řadu výrobních programů, které dosud byly zajišťovány dovozem; podobně zajišťujeme i pozinkované plechy — zatím improvizovaně ale přesto to znamená značnou úsporu deviz. Tak např. v roce 1965 ušetřili jsme 4 mil. 925 tis. Kčs obchodní parity národnímu hospodářství, v roce 1966 chceme naši novou výrobou zajistit snížení dovozu v hodnotě 58,8 mil. Kčs obchodní parity.

Proto náš technický úkol pro rok 1966 je na valcovně teplých

pásů nejen zajistit plánovanou výrobu, ale osvojit si valcování pod hroubkou 2,5 mm, aby jsme měli výchozí materiál pro výrobu obalových plechů. Na valcovně širokých pásů za studena dosahují naši valcíři nejen pěkných úspěchů výrobních, ale osvojili si výrobu a valcujeme již sami obalový materiál o síle 0,24 mm, který potom dodáváme jako pocínované plechy. Mimořádného úspěchu bylo docíleno na 5-stol. tandemu, kde již byl valcován plech v síle 0,18 mm.

V současném období vidíme své poslání v rozšiřování sortimentu tak, aby jsme v nejbližším období zastavili úplně dovoz plechů ze zahraničí, a naopak snižováním vlastních nákladů, zvyšováním jakosti mohli jsme pronikat na zahraniční trhy a zajistit si tak stálých odběratele.

První kroky v zahraničním obchodě, i když valcujeme z cizího, většinou dovezeného materiálu, byly úspěšné. Vývoz za rok 1965 činí celkem 148 mil. Kčs, z toho do kapitalistických států 21,5 mil. Kčs. V roce 1965 exportovali jsme do Německé demokratické republiky, Bulharska, Maďarska, Albánie, Polska, Jugoslávie, Číny, Francie, Indie, Iránu, Západního Německa, Fínska, Švédska, Španělska, Anglie a Turecka. Podíl začínajícího exportu z celkového odbytu ve výši 15,8 % za rok 1965 ukazuje, že největší úkol nás teprve čeká a že vyvrcholení možno očekávat v letech 1968—1969, kdy budou dokončeny úpravní a kdy již budeme moci konkurovat zahraničním výrobcům. Zatím snažíme se některé věci řešit provizorním způsobem a vyrábíme si některá zařízení sami. Tak např. nečekáme, až bude dovezeno z Francie zařízení na výrobu vlnitých plechů, ale ve vlastních dílnách jsme si vyrobili stroj, kterým jsme zajistili výrobu vlnitých plechů a dodáváme již našim spotřebitelům přes 600 tun měsíčně.

Rok 1966 znamená v exportě další narůstání; podle předběžného jednání počítáme vyvézt plechy v hodnotě 274 mil. Kčs, což reprezentuje z celkové výroby tovaru 16,8 %. Mimo toho chceme ještě omezit dovoz některých plechů, neboť v letech 1964—1965 dováží Ferromet průměrně 160—180 000 tun plechů za studena valcovaných, a to tak, aby jsme v roce 1966 snížili dovoz těchto plechů cca o 70 000 tun, což reprezentuje 58,8 mil. Kčs obchodní parity. Přitom další snížení dovozu plechů bude zajištěno v roce 1967, kdy uvedeme do provozu čtyřstolicový tandem, který bude valcovat plechy za studena o síle 1—2 mm.

Toto jsou zase suchá výrobní čísla, za kterými však stojí v našem podniku již 10 373 pracovníků a dalších 710 se ještě připravuje v zaškolujících podnicích. Mimo toho připravujeme v na-

šém odborném učilišti v Košicích 964 učňů, mimo Košice dalších 913 učňů.

Když vycházíme z těchto počtů a dosažených výsledků s mladými spolupracovníky v naší výrobě, když vycházíme z toho, že máme z celkového počtu technicko-hospodářských pracovníků 627 vysokoškáláků, potom se ukazuje, že jsme bohatý podnik a že plánované ukazatele do roku 1970 mohou být ještě kladně ovlivněny.

V návrhu plánu do roku 1970 plánujeme ještě v roce 1966, 1967, 1968 ztrátu, ale počínajíc rokem 1969 pak již zisk i po zohlednění nákladů budoucího období. Vždyť příprava kádrů, náběhy nových provozů zatíží naše konto nákladů budoucích období částkou 915 mil. Kčs, kterou chceme mít do roku 1970 uměřenou a ještě v tomto roku vykázat zisk přes 500 mil. Kčs.

Věříme, že i tyto návrhy plánů ještě zlepšíme, neboť vycházíme ze zkušeností zastavování a přijímání plánu 1966.

Nová soustava plánovitého řízení uvolnila tvůrčí iniciativu a podnikavost našich pracujících; proti rozpisu oborového ředitelství odevzdali jsme upřesněný návrh plánu, ve kterém zvýšili jsme si výrobní úkoly a proti návrhu plánované ztráty ve výšce 95 mil. Kčs stanovili jsme si úkol, že ztráta nepřevyší 38 mil. Kčs.

To je vliv nové soustavy, seznámení všech pracujících s úkoly a pravidly a správná hmotná zainteresovanost. Bylo by však správné, aby pravidla nabyly komplexní stabilizaci pro rok 1966 a další období a tak byl otevřen základ pro stabilizaci hmotné zainteresovanosti a vycházeno z něho při spevňování výrobních úkolů v dalších letech.

Hledáme rezervy ve vlastních nákladech, ať již je to výhodnější nákup surovin, např. dolomitických písků, vápence, hledáme možnosti využití odpadového materiálu a zaměřujeme se hlavně na podstatné zvýšení produktivity práce. Jsme si vědomi řady nedostatků, které ještě máme, ať již vyplývají z nově se tvořícího kolektivu, který nemá bohaté praktické zkušenosti, z nedodržování pracovní a technologické disciplíny, anebo z nekompletnosti zařízení a agregátů, které vykazují vysokou poruchovost, jako je tomu např. na vysoké peci č. 1.

Ukazuje se však z naší zkušenosti za 7 let trvání podniku, že období zvládnutí technologického zařízení, odstranění závad a rekonstrukce některých chybných částí, jako i stmelení kolektivu trvá přibližně 6 měsíců a po tomto zkušebním období nastává období plnění plánu. Další období potom znamená zlepšování jakosti, zlepšování kvalitativních ukazatelů.

Úkoly roku 1965 budou splněny ve Východoslovenských žele-

zárnách jak ve výstavbě, tak ve výrobě, jako tomu bylo v letech předcházejících. Chceme však, aby rok 1966, který ve výrobě tovaru je o 75 % vyšší proti roku 1965, byl podstatně lepší v hospodárnosti.

Chceme uzavřít v termíně stanoveném XII. sjezdem KSČ hutnický cyklus ve výstavbě i ve výrobě. Chceme dokázat, že náš závod bude patřit mezi nejmodernější hutnicke závody, a proto zaměříme socialistickou soutěž na dosáhnutí nejprogresivnějších výsledků v porovnání s tuzemskými i zahraničními závody. Touto ekonomickou soutěží budeme sledovat nejen technickou úroveň konkurenčních výrobků na světovém trhu, ale i produktivitu práce, další kvalitativní ukazatele a budeme se snažit vyrovnat se nejspřednějším zahraničním výrobcům.

Zvýšením jakosti výroby chceme poděkovat za pomoc, které se nám dostává od Slovenské národní rady. Můžem ujistit Slovenskou národní radu, že i v budoucím roku vyvineme takové úsilí, aby jsme přijaté úkoly zase se ctí splnili.

Podpredseda Kríž:

Ďakujem poslancovi Ing. K n í ž k o v i.

Nakoľko pôvodne prihlásený námestník povereníka SNR pre potravinársky priemysel súdruh Vojtech B e ň o sa vzdal slova, je zoznam rečníkov vyčerpaný.

Prosím, hlási sa ešte niekto o slovo?

(Hlási sa poslanec F u t e j.)

O slovo sa hlási poslanec Daniel F u t e j.

Poslanec Futej:

Vážené súdružky a súdruhovia poslanci!

Nechcem diskutovať k zostaveniu plánu národného hospodárstva, lebo som presvedčený o tom, že plán vychádza z tých reálnych možností, ktoré máme. Isteže pracovníci, ktorí na tomto úseku pracujú a plánujú, a to na krajských národných výboroch, na Slovenskej národnej rade, vychádzali z tých možností, ktoré tuná sú.

Včera večer som však čítal náš časopis ústredného orgánu

strany Pravdu. Zamyslel som sa nad článkom, ktorý je tam uverejnený o sirotách. O tejto problematike sa na Slovensku diskutuje už asi 4 roky z rôznych aspektov, z rôznych hľadísk, je celý rad návrhov atď. V samotnom materiáli článku vidieť, ako citovo prístupujú k tejto otázke robotníci, inteligencia, ženy z domácností. Všetci usudzujú, že je nedostatočne riešená.

Kladím preto otázku a mám prosbu na Predsedníctvo Slovenskej národnej rady, keby nás súdruhovia z Predsedníctva SNR (mohol by to byť súdruh K r a h u l e c, predseda Slovenskej plánovacej komisie) informovali, ako je zabezpečená kontrola, či krajské národné výbory vo svojich rozpočtoch aspoň minimum budú venovať na to, aby sa tu situácia zlepšila, najmä pokiaľ ide o starostlivosť, ktorú treba venovať sirotám, a aby sa zlepšila aj situácia v domovoch. Bola by žiadúca lepšia inšpekcia, aby nedochádzalo k takým drastickým prípadom, ako to bolo v okrese Nové Zámky v Štúrove, čo ste si iste prečítali.

Nežiadam, aby sa na tieto otázky odpovedalo teraz, ale prosil by som, aby informácia bola zaradená na najbližšom pléne Slovenskej národnej rady. Vieme, že sa o veci hodne hovorí, že sa chystali aj zbierky.

Nie som pripravený na dnešné vystúpenie a nemôžem teda povedať o tom, ako mládež sa bude podieľať na týchto úlohách, ale taktiež na najbližšom zasadnutí Slovenskej národnej rady na základe faktov budem i ja informovať o nadhodenej problematike Slovenskú národnú radu.

Podpredseda Križ:

Ďakujem poslancovi F u t e j o v i.

(Hlásí sa poslanec F a r a g a.)

O slovo ďalej požiadal poslanec F a r a g a.

Dávam mu slovo.

Poslanec Faraga.

Mám len dotaz na súdruha K r a h u l c a, prečo napriek uzneseniu rôznych orgánov, ako aj projekčnej pripravenosti, bola vyradená z plánu na rok 1966 úprava Ipl'a, a kedy bude zaradená do plánu.

Taká istá situácia je s výstavbou ČSAO v Lučenci; stavba bola prisľúbená, máme zabezpečenú projekčnú prípravu a stavebnú kapacitu a aj táto stavba bola z plánu vyradená.

Podpredseda Kríž:

Dakujem poslancovi F a g a r o v i.

O slovo ďalej požiadal povereník Slovenskej národnej rady pre školstvo a kultúru súdruh dr. Matej L ú č a n.

Dávam mu slovo.

Povereník Lúčan:

Vážené súdružky,
vážení súdruhovia poslanci!

Považujem za potrebné reagovať alebo odpovedať na diskusný príspevok súdruha poslanca L i c h n e r a, ktorý kritizoval školskú správu za niektoré zásahy v Martinskom okrese, resp. za nepružné riešenie niektorých školských zariadení v tomto okrese.

Poznamenávam, že v tejto veci som dostal aj list od predsedu Okresného národného výboru z Martina, súdruha P a u l o v i č a. Myslel som si, že tieto veci budem môcť vyriešiť pri konkrétnom rokovaní so zástupcami Martinského okresu a so zástupcami Stredoslovenského krajského národného výboru na Povereníctve Slovenskej národnej rady pre školstvo a kultúru, avšak keď súdruh poslanec L i c h n e r vystúpil tu na pléne s týmito konkrétnymi otázkami, bude azda správne a účelné, aby ste poznali aj druhú stránku veci, a tak boli informovaní o situácii.

Faktom je, že v posledných rokoch došlo k určitým zásahom do školskej siete v Martine, resp. dochádza k určitým zásahom do siete škôl v Martinskom okrese.

Chcem však poznamenať, že nie preto, že by Martinu chcel niekto škodiť, ale že sa tak vyvinuli objektívne podmienky a pomery, že sme museli uvažovať o niektorých úpravách školskej siete v tomto okrese. Pred rokom muselo dôjsť k zníženiu počtu pedagogických inštitútov v celej republike, a v tejto súvislosti bol zrušený Pedagogický inštitút v Martine. Chcem veľmi stručne povedať prečo. Pri prepočítaní potrieb učiteľských síl v nasledujú-

cích rokoch sa ukázalo, že v ČSSR netreba 20 pedagogických inštitútov, tak, ako sa to pôvodne predpokladalo, ale že potreby učiteľov v tejto republike zabezpečí 12 pedagogických inštitútov. Na Slovensku, že nie je treba 6 pedagogických inštitútov, ktoré boli budované podľa starých krajov, ale, že postačia 4 inštitúty. Na základe toho muselo dôjsť aj k určitej redukcii pedagogických inštitútov, ktoré sa dnes nazývajú pedagogickými fakultami, v Stredoslovenskom kraji. Bolo potrebné veľmi konkrétne rozhodnúť kde bude Pedagogická fakulta, či v Martine, alebo v Banskej Bystrici. Spolu so zástupcami Stredoslovenského kraja bolo rozhodnuté, že Pedagogický inštitút v Martine sa zruší a že ostane a bude sa komplexne budovať v Banskej Bystrici. Argumenty pre to boli v podstate dva, a to, že Banská Bystrica je krajským mestom a že doteraz nemala žiadnu vysokú školu, druhým argumentom bolo to, že v Martine je detašované pracovisko Lekárskej fakulty, ktoré má perspektívu stať sa postupne komplexnou Lekárskou fakultou, čím Martinský okres získa. Na základe tohto Povereníctvo SNR pre školstvo a kultúru spolu s Povereníctvom SNR pre zdravotníctvo vypracovalo návrh na zriadenie Lekárskej fakulty v Martine. Tento návrh bol vypracovaný pred rokom a bol postúpený príslušným orgánom. Pri konkrétnom riešení založenia samostatnej Lekárskej fakulty v Martine, teda komplexnej fakulty, resp. ako pobočky Lekárskej fakulty v Martine, vyskytli sa na celoštátnych rokovaniach problémy, ktoré sme museli preskúmať, zdôvodniť, vyargumentovať, aby sme mohli pristúpiť ku konkrétnym riešeniam. V podstate išlo o vyjasnenie dvoch základných problémov. Ministerstvo zdravotníctva začalo veľmi jednoznačne dokazovať, že potreby lekárov, tak ako boli pôvodne predpokladané, boli nadsadené, že musí prísť v celej republike k redukcii plánu lekárov oproti pôvodným úlohám. Museli sme teda dokázať, že aj keď dôjde k určitej redukcii, pokiaľ ide o počet lekárov, ktorých budeme vychovávať na lekársych fakultách, že zriadenie Lekárskej fakulty v Martine má svoje odôvodnenie, pričom sme veľmi jasne a jednoznačne argumentovali tým, že Stredoslovenský kraj patrí medzi kraje, ktoré najhoršie sú zatiaľ saturované lekáorskými kádrami.

Ďalej sme argumentovali tým, že sú všetky faktá, ktoré hovoria pre zriadenie Lekárskej fakulty v Martine, že nie je možné na Lekárskej fakulte v Bratislave a na Lekárskej fakulte v Košiciach, zabezpečiť na úrovni predovšetkým klinickú prípravu lekárov, vzhľadom na nedostatok kapacity fakultných nemocníc. Tieto veci sa uznali aj na celoštátnej úrovni pri medzirezortnom rokovaní, a preto sme už v tomto školskom roku zriadili aj

predklinický ročník Lekárskej fakulty v Martine, čiže tam sa už vychovávajú lekári od 1. do 6. ročníka. Neboli však vyjasnené veci okolo teoretickej prípravy Lekárskej fakulty v Martine. Niektorí súdruhovia, veľmi zodpovední pracovníci z rezortu školstva aj zdravotníctva z ministerstiev, argumentovali tým, že v Martine nemáme dostatok záruk pre zabezpečenie kvalitnej teoretickej prípravy lekárov. Dokazovali, že teoretickú prípravu môžu celkom dobre zvládnuť lekári Lekárskej fakulty v Bratislave a v Košiciach, pričom ale, ako základný argument bol, nedopustiť zníženie úrovne teoretickej prípravy lekárov. Museli sme sa, pravda, aj týmto argumentom zaoberať, argument postaviť proti argumentu, lebo nedávno bola zvolaná znova celoštátna komisia, ktorá preverovala úroveň teoretickej prípravy na Lekárskej fakulte v Bratislave i v Košiciach, a menovite podmienky pre túto teoretickú prípravu. Pri tejto previerke sa znova ukázalo, znova potvrdilo, že v Bratislave ťažko i po teoretickej stránke dostatočne vychovávať 500 lekárov na tejto fakulte, podobne aj v Košiciach, že tieto podmienky nie sú dobré a nemôže byť zabezpečená teoretická príprava. Argumentovali sme tým, že keď budeme zabezpečovať teoretickú prípravu lekárov v menších kolektívoch v Bratislave, Košiciach aj v Martine, že sa zvýši celková úroveň výuky. Na základe toho máme možnosť, aby sme znova obnovili celý proces okolo zriadenia komplexnej Lekárskej fakulty v Martine, pričom zastávame jednoznačné stanovisko aj my na povereníctve, že v prvej etape treba zriadiť pobočku Lekárskej fakulty v Martine. Táto pobočka bude pobočkou Lekárskej fakulty v Bratislave, aby sme zaviazali Lekársku fakultu v Bratislave intenzívnou pomocou, najmä v prvej etape pri zabezpečovaní kvalitnej výučby lekárov, ktorá je nesmierne dôležitá a na ktorej nám musí záležať.

Súdružky a súdruhovia, nejde tu o zavádzanie funkcionárov v Martinskom okrese, ide o riešenie nesmierne závažných problémov, ktoré sa postavili do cesty pri zakladaní Lekárskej fakulty v Martine. My sme museli proti argumentu postaviť kvalitný argument a len na základe toho môžeme potom požiadať najvyššie orgány o zriadenie tohto pracoviska.

Chcem ďalej povedať, že na Povereníctve Slovenskej národnej rady pre školstvo a kultúru a aj na Povereníctve SNR pre zdravotníctvo súdruh Z v a r a súhlasil s tým, že budeme jednoznačne podporovať požiadavku Martinského okresu. Som presvedčený, že vec sa v najbližšom období vyrieši a vyrieši sa kladne pre Martinský okres. Vec je však veľmi vážna. Zriadiť vysokú školu, zvlášť lekársku fakultu, to nie je tak jednoduché, akoby si to

niekto predstavoval. Keď nie je jednota názorov, musia sa postaviť seriózne protiargumenty.

Pokiaľ ide o zrušenie Strednej poľnohospodárskej technickej školy v Mošovciach, chcem uviesť toto:

V súčasnom období krajské národné výbory v úzkej spolupráci s oddelením poľnohospodársko-lesníckych škôl nášho povereníctva spresňujú sieť nášho poľnohospodársko-lesníckeho školstva, ale má sa upraviť aj celkove sieť škôl druhého cyklu. Návrh siete prerokovala Komisia Slovenskej národnej rady pre školstvo a kultúru na zasadnutí v novembri 1965. Táto úloha vyplynula z uznesenia predsedníctva Ústredného výboru strany a uznesenia vlády číslo 1093 z 30. decembra 1963 o zabezpečovaní výchovy kvalifikovaných pracovníkov pre poľnohospodárstvo do roku 1970.

Chcem poznamenať, že veci nie sú uzavreté a budú predložené na rokovanie do Predsedníctva Slovenskej národnej rady i na rokovanie do Predsedníctva strany. Podľa týchto uznesení sa sleduje pri spresňovaní siete zvýšenie kvality zo strany poľnohospodárskych a lesníckych odborníkov, ako aj hospodárnejšia prevádzka z hľadiska zariadení, v ktorých sa odborníci majú vychovávať.

Z týchto dôvodov po dôkladnej analýze sa sieť poľnohospodárskeho a lesníckeho školstva stanoví tak, že na území Slovenska sa vytvorí menší počet škôl s väčšou kapacitou, a teda aj s väčšou náborovou oblasťou. V dôsledku znižovania plánovaného počtu poľnohospodárskych odborníkov so strednotechnickým vzdelaním, zaškoľovaných na pôdohospodárskych a lesníckych školách, sa niektoré školy s menším počtom tried postupne zrušia a ich plánované úlohy prevezmú novovybudované školy s väčšou kapacitou, pričom počítame, že by to malo byť minimum 12 tried. Podľa perspektívnej siete poľnohospodárski odborníci so strednotechnickým vzdelaním v odbore pestovateľstvo a chovateľstvo pre okres Martin sa budú pripravovať na Strednej poľnohospodársko-technickej škole v Žiline, ktorá má nové účelové objekty pre žiakov 12. tried a ktoré sú v prevádzke od 1. septembra 1965, ďalej na Strednej poľnohospodársko-technickej škole v Palúdzke; je to tiež novovybudovaný objekt pre okres Liptovský Mikuláš, kde po dokončení výstavby, ktorá sa dostáva pomaly do záverečnej fázy, a internátu, už od budúceho školského roka bude kapacita účelových objektov pre žiakov 12 tried.

Okrem toho sa v r. 1966 začne s výstavbou novej 12-triednej školy a internátu v Rúdlovej pri B. Bystrici a perspektívne bude vybudovaná nová 8-triedna škola s internátom v Prievidzi.

V súčasnosti sa na stredných poľnohospodársko-technických školách odboru pestovateľstvo a chovateľstvo v Stredoslovenskom kraji pripravuje 2391 žiakov pre stredno-technické funkcie. Tento počet pripravovaných absolventov do roku 1970 plne zabezpečí požiadavku poľnohospodárskych podnikov v Stredoslovenskom kraji.

Podľa predbežných požiadaviek Krajskej výrobnjej poľnohospodárskej správy v Banskej Bystrici sa javí potreba absolventov na roky 1970—74 zo stredných poľnohospodársko-technických škôl v odbore pestovateľsko-chovateľskom v celom kraji na 5 rokov len 703 absolventov.

V spresnenej sieti do roku 1970 pre severnú oblasť Stredoslovenského kraja sa budú zaškoľovať stredno-technické kádre v odbore pestovateľsko-chovateľskom na SPTŠ v Žiline 12-triednej, na SPTŠ v Palúdzke, na SPTŠ v Rúdlovej, na SPTŠ v Prievidzi, z ktorých ročne bude vychádzať 320 absolventov.

Na základe uvedených skutočností aj Stredoslovenský krajský národný výbor, a u nás to bolo akosi schválené, došiel k záveru, že nie je potrebné budovať nové školské objekty v okrese Martin pre prípravu poľnohospodárskych odborníkov so stredno-technickým vzdelaním, a že terajšie objekty Strednej poľnohospodársko-technickej školy v Mošovciach pre tieto účely nevyhovujú, preto v perspektívnej sieti sa s touto školou nepočíta.

Právda, súdruh poslanec tu argumentoval iné, že tieto objekty vyhovujú, že má dobré podmienky pre rozvoj. atď. Chcem uviesť, že táto škola má len 4 triedy; keby sme chceli maximálne využiť túto školu a keby sme tu zrušili všetky odborné učebne a kabinety, tak by sme tu mohli umiestiť 6 tried. Zatiaľ v prvom ročníku tu študuje 23 žiakov, v treťom ročníku 40 žiakov, v štvrtom ročníku 38 žiakov, spolu 139 žiakov.

Ja, súdružky a súdruhovia, nechcem povedať, že toto rozhodnutie je správne, my sme ochotní k veci sa vrátiť. Konkrétne postaviť argument proti argumentu, zistiť či sa súdruhovia v Stredoslovenskom kraji, alebo či aj my sme sa nedopustili určitej chyby. Chcem však povedať, že veci trocha inak stoja, než ako hovoril tu súdruh poslanec L i c h n e r, a okrem toho chcem uviesť, že táto škola je umiestená v bývalom detskom domove. Tento objekt by sme radi vrátili pôvodnému účelu, pretože ako viete, v starostlivosti o deti, sirotu. atď. máme vážne slabiny, nedostatky. Okrem iného aj preto, že mnoho detských domovov sa pobralo pre iné účely, než ako boli určené a postavené.

Prosím poslanca L i c h n e r a, aby sme veci zvážili znova, a to veľmi konkrétne, veľmi zodpovedne preskúmali, či rozhodnutie

Stredoslovenského KNV, ku ktorému sme sa aj my priklonili, je správne alebo nesprávne.

Podpredseda Kríž:

Ďakujem povereníkovi súdruhovi **L ú č a n o v i**.

Súdružky a súdruhovia poslanci, praje si ešte niekto vystúpiť, alebo má ešte niekto otázku?

(Nikto.)

Nie.

Preto

rozpravu k tretiemu bodu programu vyhlasujem za skončenú.

O slovo požiadal minister súdruh **K r a h u l e c**, udeľujem mu slovo.

Podpredseda Krahulec:

Vážená Slovenská národná rada,
súdružky a súdruhovia!

Myslím, že bude správne zachovať dobrú zásadu, aby sme naše odpovede na dotazy alebo pripomienky súdruhov poslancov dali na budúcej schôdzke Slovenskej národnej rady, aby sme sa dobre pripravili, aby sme sa nedopustili určitej chyby vyplývajúcej z neznalosti faktov.

Preto si myslím, že bude správne sa dotknúť iba niektorých otázok, ktoré vyžadujú snáď odpovede hneď, alebo na ktoré možno dať vyčerpávajúcu odpoveď.

Chcel by som niekoľko poznámok k otázke investičného plánu. Z diskusie vyplynulo viacero názorov na to, že je nutné v tej alebo onej oblasti riešiť pomocou investičného plánu naliehavé potreby.

Nie je to samozrejme po prvý raz, čo takéto otázky odznievajú, a čo dokumentovanie potrieb odznieva, a nie sme ani tak bez konkrétnych znalostí o týchto otázkach ani v centre. Viete, že sme prerokovali problémy v zaostalých oblastiach niekoľko ráz, že sa predseda Slovenskej národnej rady obrátil listom na všetky okresné národné výbory s tým, aby povedali o ich naliehavých požiadavkách a potrebách. Často sa stretávame s funkcionármi jednotlivých okresov a krajov a prerokujeme s nimi tieto vážne problémy.

Poznáte iste, že čím viac by tu týchto problémov odznievalo, v takejto situácii akú dnes pre rok 1966 v pláne máme, a ako som sa vám ju v úvode pokúsil dokresliť, tým viacej by sme si sťažovali riešenie mnohých problémov, pretože sa ukazuje, že investičný plán v roku 1966 nie je nízky pre Slovensko a problematika sa nekonzcentruje do toho, že by rozvoj oblastí Slovenska prebiehal pomalým tempom, naopak, nehovorili tu súdruhovia stavbári, aké ťažkosti budú so zabezpečením kapacít stavebnej výroby. Ja som sa v úvode pokúsil aspoň naznačiť, že pôjde o vysoké nároky, ktoré vyžadujú najvyšší rast stavebných prác v indexe vyjadrenom, nehovoriac o absolútnych číslach, aký sme vôbec v našom stavebníctve od oslobodenia dosiahli a mali.

Ide teda o to, aby sme videli úlohu plánu v roku 1966 ako plánu, ktorý má preklenúť obtiažnu situáciu, do ktorej sa naše národné hospodárstvo dostalo i poslednými ťažkosťami, ktoré vznikli v poľnohospodárskej výrobe, i záplavami na južnom Slovensku.

Straty celoštátne z poľnohospodárskej výroby a z týchto ostatných nepriaznivých vplyvov, včítane zahraničného obchodu, znamenajú asi 800—900 mil. Kčs v obchodnej parite, v bilanciách s kapitalistickými štátmi predstavujú v maloobchodných cenách asi 8 miliárd korún. To, súdružky a súdruhovia, je holá skutočnosť, ktorú musíme brať na vedomie, pretože nejaká výrobnotechnická základňa tu existuje, nejaká štruktúra výroby tu tiež existuje, existuje tu daný stav a darmo budeme akosi sa usilovať a dokumentovať to, že by bolo treba ďalšej štrukturálnej prestavby, že treba to, alebo ono, nedá sa nič robiť, musíme sa opierať veľmi pevne a reálne o situáciu, a som toho názoru, pokúsil som sa to vysvetliť pokiaľ ide o investície a tempá rastu investičnej výstavby, tempá rastu stavebných prác, že sa pohybujeme v oblastiach, ktoré hraničia s krajnosťou. Budeme mať veľa práce v budúcom roku, pretože plán schvaľujeme raz za rok a ďalšia činnosť sa musí točiť okolo jeho zabezpečenia, teda budeme mať veľa práce v priebehu budúceho roku, preinvestovať to, čo dnes do plánu zapracúvame.

Niektoré pripomienky tu boli z oblasti poľnohospodárskej výroby.

Súduh Török správne poznamenal, že sa pripravuje dokument o riadení poľnohospodárskej výroby v nových podmienkach. Dokument je skutočne pripravený, prerokovaný vo vláde a do konca roku by mal byť vládnymi orgánmi schválený a v prvých mesiacoch budúceho roku predložený orgánom strany. V ňom sa pamätá i na vzťah štátu a spoločnosti k jednotlivo hospodáriacim roľníkom, na ich dotovanie príslušnými prídelmi hnojív, narádím, pamätá sa na správne zásady k tomuto sektoru, ako legálne existujúcemu sektoru, v určitých podmienkach pamätá sa i na oblasť v prúdele hnojív, rozpisu dodávok, diferenciacie dane atď. Máme k dispozícii znenie tohto návrhu a myslíme si, že po každej stránke nás môže uspokojiť, a že, pravda, tam, kde preto nie sú podmienky pre socializáciu tejto časti poľnohospodárstva, by sme mali ísť touto cestou.

Človek nikdy nie je neomylný a samozrejme i to odvolanie sa, že ja som v roku 1964 povedal, že cesta je cez štátne majetky, podlieha zmenám, a myslím si, že ešte viac vecí, ktoré povieme, podliehajú zmenám, a že to nemusí byť nejaká zvláštna chyba. Tu sa musíme pozerat' predovšetkým na ekonomickú stránku tohto procesu. Je faktom, že keď sme pri príprave týchto dokumentov urobili rozbor, nedá sa nič robiť, prišlo sa k takému záveru, že každý hektár poľnohospodárskej pôdy, v týchto podmienkach prevedený do oblasti štátnych majetkov, zvyšuje stratu štátu o 4000 Kčs, že štát automaticky berie na seba takéto veľké bremeno.

Ide teda o to, aby sme sa aj tu pohybovali v hraniciach reálnosti a počítali vždy tak, aby to bolo v súlade s ekonomikou. To, pravda, neznamená, že budeme ustupovať od ďalšieho budovania štátnych majetkov, to znamená naopak to, že riešenie tohto problému je predovšetkým v oblasti ekonomiky poľnohospodárskej výroby a v raste jej intenzity.

Niekoľko slov k problematike potravinárskeho priemyslu.

Súdružky a súdruhovia, chcel by som vašu pozornosť obrátiť na to, že na Slovensku dochádza k prudkému rastu investičnej výstavby v oblasti potravinárskeho priemyslu, a že sa tu stavajú závody s veľkou kapacitou, na pomerne vysokej technickej úrovni, i náročné na technickú vybavenosť. Riešime problémy v oblasti zabezpečenia piva, staviame veľké pivovary, okrem Topoľčan, ktoré sa tohto roku v podstate dokončovali, v Prešove, v Hurbanove, v Rimavskej Sobote, zberáme sa v päťročnici stavať ešte ďalší jeden pivovar a rekonštruovať celý rad ďalších pivovarov.

Dostavali sme cukrovar v Rimavskej Sobote, začali sme stavať cukrovar v Dunajskej Strede, rekonštruovať cukrovar v Trebišove, budujeme celý rad mäsozávodov, mliekárni, chystáme sa stavať ďalšie, to isté platí i v oblasti konzervárni. Ide o to, aby sme tieto závody budovali na takej úrovni, vybavené všetkými službami a potrebnými podmienkami v pomocných prevádzkach, v energetickom vybavení, v údržbárskych kapacitách, ako to situácia vyžaduje, a ako sú vybavené ostatné naše priemyselné závody, pretože to už nie je ten malý, rozdrobený potravinársky priemysel. Tu sa často stáva, že pri rekonštrukcii a výstavbe takých veľkých závodov, ako je napr. Leopoldov, obrazne povedané, prišívame ku gombíku kabát, kde k malej zastaralej kapacite stavíme celý rad veľkých, nových, technicky veľmi náročných kapacít. To, samozrejme, vyžaduje súčasne sa pripraviť na to, aby tieto závody boli skompletované a vybavené všetkými potrebnými službami. Máme teda do činenia nie už iba s kvantitatívnym rastom, ale i so zmenou v kvalitatívnom prístupe k riešeniu týchto otázok, a preto budeme musieť svoj pomer k nim upraviť takto.

Chcel by som niekoľko slov k otázke Dunaja. Ťažko mi je polemizovať s tým, či vyjadrenie sa odbornej komisie k príčinám na Dunaji, ktoré bolo prerokované v rôznych orgánoch, včítane Slovenskej národnej rady, vlády, Národného zhromaždenia, bolo alebo nebolo pravdivé. Môžeme sa k tejto otázke samozrejme vrátiť a preskúmať ju. Chcel by som vás informovať o tom, akým spôsobom sa riešia otázky ďalšej ochrany. Prvý stupeň opatrenia súvisel s bezprostrednou obnovou hrádzí pred povodňou, ten je prakticky prevedený do konca septembra, a plán aj naše predpoklady sa v tomto smere splnili.

Druhý stupeň znamená zosilnenie hrádzí na slabých miestach, ktoré sa prejavili počas povodne.

Tretí stupeň je celková rekonštrukcia hrádzí v návaznosti na výstavbu vodných diel na Dunaji.

Prvý stupeň, ako som už hovoril, bol dokončený, druhý stupeň sa predpokladá ukončiť v priebehu budúceho roku. Vzhľadom k tomu, že rekonštrukčné práce na hrádzach treba prevádzať bezodkladne, prišlo sa k rekonštrukcii hrádzí v rámci údržby, aby sa nemusela vypracúvať potrebná projektová dokumentácia, ktorá by bola veľmi zdĺhavá. Začalo sa s rekonštrukciou hrádze v úseku Bratislava—Bodíky, Bodíky—Medveďov—Čičov, Komárno—Vinohrady, Vinohrady—Kolárovo—Trhová Hradská. V rámci investícií sa začalo s rekonštrukciou hrádzí úseku Čičov—Komárno, ľavostranná hrádza na Dunaji Komárno—Obid, v roku 1966 sa započne s výstavbou tiež ľavostrannej hrádze na Váhu,

v úseku Komárno—Zemné—Komárno—Kameničná Lohoť, dolná trať Nitry a Žitavy.

V rámci výstavby kanalizácie Komárna má sa vystavať ochranná hrádza nad Komárnom.

Je pravdou, že sa na dunajské hrádze v roku 1966 predpokladá vynaložiť okolo 70 mil. korún v rámci investičných prostriedkov Ústrednej správy vodného hospodárstva, ale v rámci krajských národných výborov sa predpokladá v rámci údržby preinvestovať na hrádzach ďalších 55 mil. Kčs. Celkove na úseku vodného hospodárstva sa predpokladá v roku 1966 preinvestovať 109 mil. a u krajských národných výborov 91 mil. Kčs, teda spolu 200 mil. Kčs.

Tohto roku sa očakáva na úseku údržby na odvodňovacích hrádzach určité nesplnenie plánu. Musíme sa starať o to, aby sme realizovali to, čo si zapíšeme. V roku 1967 sa predpokladá realizovať na hrádzach ďalších 80—100 miliónov korún, tým by mala byť druhá etapa skončená. To znamená, že by mala predstavovať sama asi 300 miliónov korún investičných prostriedkov k tomu stavu, ktorý tu bol pred povodňou. Do plánu sme podľa požiadaviek Vodohospodárskej správy i vodohospodárskych odborníkov na základe rozhodnutia Vládnej komisie pre riešenie otázok povodňou postihnutých oblastí zapísali v podstate všetky potrebné akcie, o ktorých som tu hovoril. O ďalšej, tretej etape, to znamená o úplnej ochrane dunajského územia, treba rozhodnúť v súvisе s dunajským vodným dielom. Preto bolo uložené, aby do obdobia vypracovania štvrtého päťročného plánu bol podaný návrh ochrany i v tomto stupni, teda v treťom, poslednom stupni s tým, aby sme potom rozhodli, či budeme budovať ochranu v rámci dunajského diela, alebo ju budeme budovať i bez neho. Tak stojí otázka a nie tak, že by sme definitívne boli viazali sa na vybudovanie dunajského diela. Táto otázka je samozrejme veľmi vážna, pretože i na jar bude voda, ale nevieme aká a kde. Mohlo by sa ľahko stať, že by vznikla otázka, a kto zodpovedá za to, že sa dostatočne nezabezpečila ochrana dunajského územia. Preto by som rád informoval Slovenskú národnú radu o prostriedkoch, ktoré do tohto územia dávame a o rozsahu prác, ktoré v budúcom roku podnikáme. V januári alebo vo februári budúceho roku Vládna komisia prerokuje návrh príslušných orgánov na vybudovanie protipovodňovej ochrany, na organizáciu vodohospodárskej služby, pretože kritika na tento úsek je zaslúžená, je správna a je na príslušných orgánoch, aby návrh na to predložili a Vládna komisia potom posúdi a predloží ho vláde tak, aby včas pred jarnými vodami bola zabezpečená a

vyriešená aj organizačná otázka okolo protipovodňovej ochrany.

V súvisе s tým by som rád odpovedal na dotaz súdruha F a r a g u, pokiaľ ide o Ipeľ. Samozrejme, že sme mali v pláne na rok 1966 ochranu Ipeľa príslušnou čiastkou. Vysvetľoval som, prečo je nutné, aby sme sústredili prostriedky a príslušné kapacity na oblasť dunajskej ochrany. Preto nám bolo nemožné pracovať na týchto prácach i na Ipeľi. Rozhodli sme a povedali, že pokiaľ v roku 1966 sa uvoľní príslušná výrobná kapacita, budeme súčasne robiť aj ochranu Ipeľa, pokiaľ nie, tak ju prevedieme v roku 1967. Ukazoval som na to, že rast objemu stavebných prác v oblasti inžinierskych stavieb stúpa v budúcom roku skutočne o 14 %, a teda to nejaké poradie naliehavosti musíme mať.

Nechcel by som sa vyjadrovať o investičnom pláne na ďalšie roky, a preto by som nechcel dať konkrétnu odpoveď na otázku, kedy sa začne rekonštrukcia ČSAO v Lučenci. Mohol by som sa dopustiť chyby. Až predložíme plán, Slovenská národná rada bude mať možnosť posúdiť, či návrh plánu zaraďovania jednotlivých investícií v jednotlivých rokoch je správny, alebo správny nie je. Ide totiž o to, že zostavovanie návrhu investičného plánu je vec vcelku veľmi zodpovedná a že by sme sa všetci mali vyhnúť akýmkoľvek predpovediam o tom, čo bude alebo nebude dotiaľ, pokiaľ sa z úvah nestanú právoplatné dokumenty schválené všetkými orgánmi. Chýb a skúseností z minulosti o tom, kedy sme kde-ko prehlasovali čo bude alebo nebude, myslím máme dosť, a mali by sme preto v týchto otázkach investičného plánu postupovať nanajvyššie solidne, opatrne a seriózne, bez ohľadu na funkcie aké zastávame, a z tej kuchyne, v ktorej sa to varí, to znamená z plánovačskej kuchyne alebo iných, kde sa pripravuje návrh investícií, by veci mali navonok prenikať čo najmenej, pretože si myslím, že by sme sa vyhlí mnohým zbytočným diskusiám. Konečne otázka rozdeľovania investícií na základe akýchkoľvek urgencií, intervencií je vec, kde sa my môžeme dopustiť a dopúšťame sa, bohužiaľ, často veľmi vážnych, nielen politických, ale aj hospodárskych chýb, preto musíme pracovať tak, aby sme o rozdeľovaní investícií rozhodovali predovšetkým na základe ekonomických, zvážených podkladov a až potom sme dávali záväzné prísľuby a vyhlásenia.

Mnoho príspevkov tu odznelo takých, ktoré sme v priebehu obdobia riešili s príslušnými funkcionármi okresov. Sám som navštívil celý rad okresov a prejednal som s vedúcimi funkcionármi riešenie týchto otázok, či už ide o Čadcu, Trnavu, Dunajskú Stredú, Komárno, Galantu, Topoľčany, Michalovce, Spišskú Novú Ves, Zvolen, Žiar Senicu atď. Z každého okresu som si

odniesol celý rad zápisov, čo by bolo treba robiť. Tak sme sa zhodli všetci na tom, že v okrese Čadca je potrebná ČSAD stanica, Tatra—Čadca na výrobu dielcov, ČSD stanica, hotel, v oblasti národných výborov asi 30 mil. Kčs, vybudovať potrebné kapacity okresných stavebných podnikov, školy, byty pre lekárov, učiteľov atď. Skrátka problémov je celý rad, vyriešenie ktorých sa však darí len postupne, a myslím si, že je určitým krokom dopredu, keď aj v Čadci v budúcom roku hlavnú úlohu v oblasti investičného plánu, za ktorú sme všetci považovali výstavbu Tatry v Čadci, že ju do investičného plánu môžeme vzhľadom k jej efektívnosti a oprávnenosti a skutočnej potreby zaradiť. Ostatné investičné akcie i prostriedky môžeme samozrejme uvoľňovať iba v súvislosti s možnosťami aké máme. To znamená, že by sme sa museli k tomu stavať odmietavo, a to neznamená, že keď dnes nevidíme cestu k riešeniu týchto problémov, že ona neexistuje. Ona existuje, samozrejme, len nie je priamočiara, ale je ťažká, a akonáhle človek prejde len jeden okres, trebárs má dobrú vôľu navštíviť ďalšie štyri, zistí, že to v tom prvom nebolo zrovna tak zlé a že možno riešiť ten štvrtý. To znamená, že tá objektivita je väčšia, čím viacej vecí objektívne poznáme, čím sa viacej s príslušnými zodpovednými pracovníkmi stretávame, čím viacej spoločne s nimi sa snažíme hľadať východisko pre riešenie týchto otázok.

Dovoľte mi, informovať vás ešte o jednej otázke. Určité ťažkosti sa objavujú pri realizovaní investičného plánu roku 1966 v oblasti národných výborov. Ako ste informovaní, vláda rozhodla o tom, že podniky, výrobné podniky sa na odborových a podnikových investíciách budú zúčastňovať svojimi prostriedkami v rozsahu 15 %. Ide nám o to, aby sme nedostatok investičných prostriedkov riešili i mobilizovaním účasti príslušných priemyselných podnikov, aby sme tým tiež preniesli určitú zodpovednosť za kvalitnejšie, zodpovednejšie rozhodovanie o investíciách, pretože taká samoobsluha, aká v investičnej výstavbe existuje v ČSSR, rozhodne sa málokde na svete nájde, pretože u nás často stačí administratívny, politický alebo iný tlak na rozhodnutie o investičnej činnosti, a nie vždy, hlavne v drobnejších investíciách, ide o ekonomické záujmy a o ekonomické hľadiská. Bohužiaľ, i v oblasti národných výborov sme museli pristúpiť k tomu, že určitú časť investičných prostriedkov nebudeme môcť v záujme vyrovnania štátneho rozpočtu prefinancovať. Bude to asi zhruba 7 % investícií národných výborov. Máme za to, že by to v podstate nemuselo obmedziť investičnú činnosť národných výborov tak, ako je zapísaná a dohodnutá

v hmotných plánoch a v dodávateľsko-odberateľských vzťahoch. Týmto sa ovšem dostávame do takého stavu, že fakticky limitujeme investičnú výstavbu na maximálnu úroveň, ktorá sa rovná súčasne úrovni plánu. To isté platí i v oblasti priemyselnej investičnej výstavby a odborovej a podnikovej výstavby.

Pôjde teraz o to, starať sa o mobilizáciu príslušných prostriedkov a odkrývanie ďalších rezerv v rozpočte národných výborov vzhľadom na ich ďalšie zdroje. Nevylučujeme možnosť, že národné výbory samy preskúmajú niektoré svoje stanoviská k investíciám a prídu s tým, že by sa tá alebo oná investícia ne-realizovala, alebo jednoducho, že prostriedky na ňu nemajú a chcú ju sústrediť do inej oblasti.

Myslím si, že inak ťažko môžeme spojiť so štátnym rozpočtom záujmy miest, jednotlivých podnikov, okresov atď.

Konečne, súdružky a súdruhovia, základným ekonomickým problémom Československa je, ako sme ukázali, určitý predstih využitia národného dôchodku pre jeho tvorbu. To sme sa naučili už všetci uznávať a všetci vieme, že tomu tak je.

V závere som sa pokúsil ukázať, že cesta je v tom, aby sme tento predstih zlikvidovali, to znamená, za rovnakú úroveň príjmov, odvádzať kvalitnejšiu prácu, kvalitnejšie výsledky. Nech by sme to akokoľvek zabaľovali do akéhosi pekného obalu, tak to nič neznamená, iba túto skutočnosť.

Znamená to teda, že čo môžeme komu sľúbiť, v pláne a v plánoch budúcich rokov? Nič iné, iba to, že sa veci budú konsolidovať iba v súlade s konaním omnoho kvalitnejšej práce ako dosiaľ, s vykazovaním lepších výsledkov než dosiaľ. To je prostý fakt a pred tento fakt sme postavení. Máme tú smolu, že ju musíme riešiť za takejto situácie. Boli roky, kedy situácia takáto nebola, a myslím si, že niet iného východiska, my sme sa postavili čelom k týmto úlohám, je možné ich riešiť, pretože to nie je úpadkové hospodárstvo, tá cesta je cez rozvoj národného hospodárstva, a tak ju v budúcom roku navrhujeme, pretože to neznamená obmedzovanie rastu výroby, naopak, ťažkosti znamenajú otváranie cesty rozvoja, riešime veci zvyšovaním dovozu cez zvyšovanie vývozu, je to však cesta omnoho náročnejšia. Keď si však pamätáte, mali sme už podobnú situáciu, podobný návrh plánu, bol to rok 1963. Vtedy sme sa snažili problémy riešiť tým, že sme zatvárali cestu dovozu, obmedzili sme dovoz, obmedzovali sme rast národného hospodárstva, a ukázalo sa, že to k ničomu nevedie, že jediná cesta je cesta ďalšieho rozvoja výroby, v mobilizácii všetkých rezerv, ktoré vo výrobe máme. Pravda je tá, že návrh plánu v roku 1967 ide v tejto mo-

bilizácii na veľmi vysokú mieru, úroveň, a že musíme vynaložiť veľmi mnoho úsilia, aby sme ju zvládli.

S pripomienkou súdruha Futeja plne súhlasím, aby táto otázka bola na nasledujúcej schôdze Slovenskej národnej rady vysvetlená.

Súdružky a súdruhovia, to sú niektoré pripomienky, ktoré nemajú znamenať vyporiadanie sa so všetkými námetmi, kritikami a pripomienkami v diskusii, znamenajú odpoveď na ne obvyklým poriadkom. Týmto svojím vystúpením chcel som znovu apelovať na vás, ako poslancov Slovenskej národnej rady, v tom zmysle, že stojíme skutočne v pláne pred takými úlohami, ktoré budú vyžadovať mobilizáciu síl každého jedného z nás a chcem vás požiadať o schválenie návrhu plánu tak, ako bol predložený.

Podpredseda Kríž:

Ďakujem súdruhovi ministrovi Krauhulcovi, predsedovi Slovenskej plánovacej komisie.

Upozorňujem členov Slovenskej plánovacej komisie, že počas prestávky sa komisia zide v miestnosti číslo 118, na prvom poschodí, aby pripravila konečnú úpravu návrhu uznesenia Slovenskej národnej rady k tretiemu bodu.

Vyhlasujem 15-minútovú prestávku.

(Prestávka.)

(Po prestávke:)

Predsedaajúci Daubner:

Súdružky a súdruhovia,
pokračujeme v rokovaní.

Dávam slovo zpravodajcovi, povereníkovi Slovenskej národnej rady pre stavebníctvo Ladislavovi Kompišovi.

Zpravodajca **Kompiš:**

Vážená Slovenská národná rada,
súdržky, súdruhovia!

Z poverenia Slovenskej plánovacej komisie predkladám pripomienky k návrhu uznesenia o hlavných úlohách návrhu plánu rozvoja hospodárstva na Slovensku v roku 1966 a pri jeho zabezpečovaní.

Návrh uznesenia bol predložený v priebehu rokovania všetkým poslancom Slovenskej národnej rady. Odporúčam, aby sa nečítal. Uvediem len úpravy, ktoré predložili jednotliví poslanci.

Navrhujem urobiť tieto úpravy:

n a s t r a n e 1 posledný odsek upraviť takto: .

Prvú vetu „Návrh sa vypracoval...“ vynechať. Taktiež vynechať posledný riadok na tejto strane „v budúcich rokoch“. Odsek by znel: „Aj keď tohtoročný vývoj v porovnaní s predchádzajúcimi rokmi je vcelku priaznivejší hlavne v tom, že sa prekročí plánovaný vzostup výroby i úroveň produktivity práce a stabilizuje sa tiež zásobovanie obyvateľstva potravinami, výsledky na viacerých úsekoch vytvárajú obťažnú situáciu pri riešení základných otázok rozvoja národného hospodárstva.“

Na strane 2 navrhujeme v druhom odseku v tej časti, kde sa hovorí: „... ako i v odvetviach spoločenskej spotreby, ako sú napr. Elektráreň vo Vojanoch...“, „Elektráreň vo Vojanoch“ vynechať. Veta bude znieť: „... ako sú napr. Sloznaft II atď.“

Na strane 5 navrhujeme v časti ukladacej, kde sa v bode 1) ukladá Predsedníctvu SNR, v druhom riadku zdola, škrtnúť „v podnikoch“ a vetu doplniť takto: „... ako aj zabezpečeniu súladu medzi tvorbou a rozdelením prostriedkov vo výrobnohospodárskych jednotkách“, vzhľadom na skutočnosť, že od 1. apríla sú zriadené generálne riaditeľstvá, resp. odborové riaditeľstvá.

Na strane 6 v prvom odseku zhora „... V plnení záväzkov...“, vsunúť ... „V plnení zmluvných záväzkov...“ Ostatné znenie sa nemení.

Odsek pod bodom e) navrhujeme doplniť takto: „... spolupracovať so Slovenskou odborovou radou a jej odvetvovými ko-

misiami na riešení otázok súvisiacich s upevňovaním disciplíny, v mzdových otázkach, bezpečnosťou a ochranou zdravia pri práci...“, a ostatné úlohy by nasledovali v chronologickom poradí tak, ako sú v odstavci uvedené.

Na strane 7 odstavec c) navrhujeme preštylizovať takto: „zhodnotiť výsledky plnenia uznesenia vlády č. 466/1964 o opatreniach na odstránenie nedostatkov zistených na kapacitách uvádzaných do prevádzky“. Termín by zostal do 31. marca.

Dalšie pripomienky jednotlivých poslancov sa týkali viac-menej stylistickej úpravy a v definitívnom znení budú uplatnené.

Navrhujem takto upravené znenie schváliť.

Predsedaajúci Daubner:

Súdružky a súdruhovia poslanci,

má ešte niekto pripomienky alebo doplnky k návrhu uznesenia?

(Neboli.)

Pripomienky nie sú, dávam hlasovať

o návrhu uznesenia Slovenskej národnej rady k zpráve predsedu Slovenskej plánovacej komisie o úlohách plánu rozvoja hospodárstva na Slovensku v roku 1966 a o opatreniach na jeho zabezpečenie, a to s podanými doplnkami tak, ako ich odporučil zpravodjaca komisie.

Kto súhlasí s návrhom uznesenia, nech zdvihne ruku!

Ďakujem.

Je niekto proti?

(Nikto.)

Zdržal sa niekto hlasovania?

(Nikto.)

Zisťujem, že Slovenská národná rada navrhnuté uznesenie jednomyseľne schválila.

Prikročíme k štvrtému bodu programu, ktorým je

návrh rozpočtu Slovenskej národnej rady a ňou priamo riadených organizácií a inštitúcií na Slovensku na rok 1966.

Výklad k návrhu rozpočtu podá povereník Slovenskej národnej rady pre financie súdruh František H a g a r a.

Dávam mu slovo.

Povereník Hagara:

Vážená Slovenská národná rada,
súdržky, súdruhovia poslanci!

Návrh rozpočtu Slovenskej národnej rady zabezpečuje úlohy Slovenskej národnej rady a jej orgánov, ako aj úlohy priamo riadených kultúrnych, osvetových, zdravotníckych a iných organizácií. Vytvára tiež podmienky pre ďalšie rozvíjanie činnosti a prehĺbovanie konkrétnej funkcie jednotlivých orgánov Slovenskej národnej rady v súvislosti s uskutočňovaním zdokonalenej sústavy plánovitého riadenia národného hospodárstva. Pritom sa vychádza z uznesenia ÚV KSČ a ÚV KSS z mája minulého roka o plňšom uplatnení Slovenskej národnej rady a z uznesení Ústredného výboru Komunistickej strany Československa z 3. novembra 1965 k činnosti orgánov centrálného riadenia.

Pri praktickom uskutočňovaní úloh a ďalšom rozvíjaní funkcií Slovenskej národnej rady, jej orgánov, poslancov a aparátu bude sa práca sústreďovať na ťažiskové otázky, na všestranný rozvoj hospodárstva a kultúry na Slovensku, a to v súlade so zásadami rozvoja jednotnej celoštátnej ekonomiky v podmienkach zdokonalenej sústavy plánovitého riadenia národného hospodárstva, v úzkej súčinnosti s príslušnými orgánmi ústredného riadenia a národnými výbormi.

Pre zabezpečovanie činnosti Slovenskej národnej rady v tomto smere vytvára návrh rozpočtu Slovenskej národnej rady na rok 1966 podmienky aj z hľadiska plňšieho rozvinutia funkcií podriadených organizácií v súlade s ich ďalším dobudovaním.

Pri stavbe návrhu rozpočtu vychádzalo sa zo zásad účelného

a hospodárneho vynakladania finančných a materiálových prostriedkov.

V priebehu roku 1965 sa do pôsobnosti Slovenskej národnej rady začlenili kúpeľné a žriedlové podniky na Slovensku. Ďalej do priamej riadiacej činnosti sa uskutočnil prevod Odborného liečebného ústavu endokrinologického, Lubochňa, Ústavu pre vývoj a projektovanie školských a kultúrnych stavieb, Bratislava, Majetku stálej celoštátnej poľnohospodárskej výstavy v Nitre. V oblasti výskumu sú to s celoštátnou pôsobnosťou Československý výskumný ústav práce, Výskumný ústav životnej úrovne v Bratislave, ako i tri organizácie slovenských kultúrnych fondov.

Podľa dosiahnutých výsledkov za 11 mesiacov je predpoklad dobrého splnenia rozpočtu na rok 1965 tak v príjmoch, ako aj vo výdavkoch, až na niektoré úlohy na úseku investičnej výstavby, najmä u stavebných prác predovšetkým v dôsledku kapacitných problémov.

Návrh rozpočtu kapitoly Slovenskej národnej rady a ňou priamo riadených organizácií na rok 1966 vyjadruje celkom príjmy vo výške 36 mil. 530 tis. Kčs a výdavky vo výške 481 mil. 877 tis. Kčs.

V príjmovej časti návrhu rozpočtu prevládajú príjmy z činnosti rozpočtových organizácií. Ostatné príjmy rozpočtu plynú z odvodov hospodárskych a osobitných rozpočtových organizácií.

Štruktúra návrhu rozpočtu Slovenskej národnej rady je charakterizovaná prevahou výdavkov na kultúrne a sociálne opatrenia, ktoré z celkových výdavkov predstavujú 58,2 %. Tieto výdavky sú predovšetkým zamerané na plnenie úloh na úseku kultúry, osvedy, umenia, vedecko-výskumnej základne a zdravotníckej starostlivosti.

Na hospodárstvo sa určuje 122 mil. 329 tis. Kčs a na správu 79 mil. 274 tis. Kčs.

Z navrhovaného objemu výdavkov rozpočtu sa použije na investičnú výstavbu 149 mil. 400 tis. Kčs.

Prostriedky navrhované na investičnú výstavbu vychádzajú z rozpočtovej a projektovej prípravy jednotlivých stavieb a z ich odsúhlasenia dodávateľskými stavebnými organizáciami.

Prostriedky na stavebné práce v objeme 80 miliónov 900 tis. Kčs sa použijú najmä na dokončenie rozostavaných, ako aj pokračovanie vo výstavbe už začatých akcií. Ide hlavne o dokončenie ústavov pre doškoľovanie zdravotníckych pracovníkov, za riadení v Trenčianskych Tepliciach a Dudinciach, Domu horskej

služby v Smokovci a ďalšie. Bude sa pokračovať hlavne vo výstavbe Slovenskej národnej knižnice, Pamätníka Slovenského národného povstania, kúpeľného areálu v Dudinciach, Ústavu pre liečenie reumatických chorôb v Piešťanoch, výrobných stredísk Majetku stálej celoštátnej poľnohospodárskej výstavy v Nitre a ďalších.

V roku 1966 sa začne s výstavbou spoločnej administratívnej budovy pre novozriadené výskumné ústavy, taktiež sa zaháji výstavba Tatranského ústavu.

Účelné a efektívne použitie prostriedkov určených na investície bude predovšetkým vyžadovať, aby príslušné poverenictva Slovenskej národnej rady a organizácie nimi riadené sprísnilo kontrolu v investičnej činnosti a venovali v úzkej spolupráci s dodávateľskými organizáciami osobitnú pozornosť včasnému uskutočňovaniu a znižovaniu ich rozostavanosti a systematicky sledovali plnenie časových harmonogramov stavebno-montážnych prác.

V prevádzkových výdavkoch sa podľa účelového zoskupenia zabezpečujú prostriedky na

mzdový fond 134 mil. 801 tis. Kčs

cestovné a ostatné výplaty fyzickým osobám 13 mil. 566 tis.

vecné výdavky 117 mil. 634 tis. Kčs

finančné náklady 54 mil. 551 tis. Kčs

prídely 48 mil. 582 tis. Kčs.

Mzdový fond sa navrhuje v súlade s plánom práce, ktorý vychádza z najnutnejších potrieb pre zabezpečenie plánovaných úloh v roku 1966.

Návrh rozpočtu počíta s príspevkami umeleckým súborom a Slovenskému národnému divadlu. Zabezpečujú sa tiež prostriedky pre poľnohospodárske závody v oblasti Vysokých Tatier na rekultiváciu a zúrodňovanie ich pôdneho fondu, čo vyplýva zo zákona Slovenskej národnej rady o ochrane rezervácií v obvode Tatranského národného parku.

Na financovanie vedecko-výskumnej základne v pôsobnosti Slovenskej národnej rady sa zabezpečujú prevádzkové prostriedky vo výške 35 mil. 42 tis. Kčs, ktoré sú určené na riešenie dôležitých štátnych, rezortných a ústavných výskumných úloh.

Vedecko-výskumné organizácie zamerajú svoju činnosť na ochranu a upevňovanie zdravia pracujúcich, riešenie rozvoja národného hospodárstva a výchovno-vzdelávacej práce na školách.

V rámci prídeltov zo štátneho rozpočtu sa navrhuje na úhradu plánovaných prevádzkových nákladov Správe Tatranského národného parku 9 mil. 882 tis. Kčs a dvanástim hospodárskym organizáciám vo výške 38,7 mil. Kčs.

Z navrhovaného objemu výdavkov rozpočtu Slovenskej národnej rady a ňou priamo riadených organizácií na rok 1966 pripadá najviac na

Komisiu SNR pre zdravotníctvo 43,7 %,

Komisiu SNR pre školstvo a kultúru 26,1 %,

Komisiu SNR pre pôdohospodárstvo 13,3 %.

Návrh rozpočtu Slovenskej národnej rady na rok 1966 finančne zabezpečuje činnosť a úlohy Slovenskej národnej rady, ktoré sa v priebehu roka budú ďalej rozširovať, čo bude mať priamy vplyv na rozpočet. Ďalej návrh rozpočtu vyjadruje potreby a úlohy organizácií priamo riadených Slovenskou národnou radou a vytvára podmienky pre rozvíjanie a prehlbovanie ich funkcií.

Súdružky a súdruhovia poslanci!

Z poverenia Predsedníctva Slovenskej národnej rady navrhujem, aby Slovenská národná rada schválila návrh rozpočtu Slovenskej národnej rady na rok 1966 v predložennom znení.

Predsedajúci Daubner:

Ďakujem povereníkovi Slovenskej národnej rady pre financie súdruhovi H a g a r o v i za podanú zprávu.

Hlásí sa niekto, súdružky a súdruhovia poslanci, o slovo k prednesenej zpráve, alebo sú pripomienky, prípadne dotazy?

(Nikto.)

O slovo sa nikto nehlási.

Súdružky a súdruhovia poslanci,

dostali ste návrh uznesenia Slovenskej národnej rady k rozpočtu Slovenskej národnej rady na rok 1966 ako tlač 18.

Máte k tomuto návrhu uznesenia pripomienky alebo doplnky?

(Neboli.)

Pripomienky nie sú.

Dávam hlasovať

o návrhu uznesenia k rozpočtu Slovenskej národnej rady a ňou priamo riadených organizácií a inštitúcií na rok 1966, ako ho predložilo Predsedníctvo Slovenskej národnej rady.

Kto súhlasí s návrhom uznesenia, nech zdvihne ruku!

(Hlasovanie.)

Ďakujem.

Je niekto proti?

(Nikto.)

Zdržal sa niekto hlasovania?

(Nikto.)

Zisťujem, že Slovenská národná rada navrhnuté uznesenie jednomyselne schválila.

Prikročíme k piatemu bodu programu, ktorým je

návrh Predsedníctva Slovenskej národnej rady na vydanie zákona Slovenskej národnej rady o Slovenskej komisii pre techniku.

Návrh zákona ste dostali ako tlač 19.

Zpravodajcom je poslanec akademik Ján G o n d a.

Dávam mu slovo.

Zpravodajca akademik Gonda:

Vážená Slovenská národná rada,
súdržky a súdruhovia!

Na zabezpečenie uplatňovania zásad zdokonalenej sústavy plánovitého riadenia národného hospodárstva, schválenej Ústredným výborom Komunistickej strany Československa v januári tohto roku, vydala vláda a príslušné ústredné orgány viaceré

právne predpisy, ktorými sa zásady novej sústavy zakotvujú v našom právnom poriadku.

Zavedenie novej sústavy riadenia tiež vyžadovalo vykonať určité zmeny v práci a štruktúre orgánov centrálného riadenia, pretože spôsob ich práce nevyhovoval už nárokom kladeným na ne novou sústavou. Ich činnosť nebola dostatočne perspektívne zameraná, nevyužívali sa hodnotové vzťahy a nebola dôsledná delba riadiacej práce medzi sférou ústredného a podnikového riadenia i medzi ústrednými orgánmi navzájom. Uplatnenie novej sústavy riadenia vyžadovalo, aby ústredné orgány preniesli ťažisko svojej práce od operatívnych problémov k perspektívnym, zamerali sa na riešenie zásadných problémov rozvoja celého národného hospodárstva a nahradzovali administratívne formy riadenia ekonomickými formami.

Zmeny v organizácii a pôsobnosti ústredných orgánov sa uskutočnili zákonmi Národného zhromaždenia z 10. novembra 1965.

Zo spomenutých dôvodov bola zákonom číslo 113/1965 Zb. zriadená aj Štátna komisia pre techniku ako odborný ústredný orgán vlády. Zriadenie tohto orgánu vyšlo z požiadavky intenzívnejšieho uplatňovania vedy a techniky v národohospodárskych plánoch i v celej výrobnjej činnosti. Vychádzalo sa pritom z toho, že realizácia vedy, výskumu a vývoja sa vo veľkej miere uskutočňuje prostredníctvom investičnej výstavby. V záujme jednotnej technickej politiky, ako aj preto, aby sa oblasť centrálného riadenia zjednodušila a dosiahlo sa organizačné zopätie na tých úsekoch, kde spolu súvisí riadenie techniky a riadenie investičnej výstavby, došlo spomenutým zákonom k zlúčeniu bývalej Štátnej komisie pre rozvoj a koordináciu vedy a techniky a Štátnej komisie pre investičnú výstavbu do jedného orgánu.

Zdokonalená sústava plánovitého riadenia národného hospodárstva stavia aj pred Slovenskú národnú radu nové úlohy. Zmeny v oblasti organizácie výrobnno-technickej základne, nové poňatie plánu a využívanie tovarovo-peňažných vzťahov vyžadujú prispôbiť novým podmienkam aj úlohy orgánov Slovenskej národnej rady, a to tak v systéme centrálnych orgánov, ako aj vo vzťahu k orgánom chozrasčotnej sféry a k národným výborom so zreteľom na stále sa zvyšujúci význam riešenia problémov národného hospodárstva aj z územných hľadísk.

So zreteľom na zvyšujúci sa význam ekonomického riadenia v novej sústave a na potrebu využívať ekonomické nástroje riadenia pre zabezpečovanie úloh rozvoja hospodárstva a kultúry na Slovensku, ako súčasť štátneho plánu rozvoja národného

hospodárstva, javí sa teda potrebným vytvoriť v súlade s celoštátnym riešením zodpovedajúce organizačné predpoklady v orgánoch Slovenskej národnej rady.

Prvým legislatívnym krokom k vytvoreniu týchto predpokladov je návrh zákona o Slovenskej komisii pre techniku, ktorý Predsedníctvo Slovenskej národnej rady predkladá dnešnému plénu Slovenskej národnej rady.

Navrhovaný zákon v nadväznosti na zákon č. 113/1965 Zb. zriaďuje namiesto doterajších dvoch komisií Slovenskej národnej rady na úseku vedy, techniky a investičnej výstavby Slovenskej národnej rady, a to namiesto Komisie Slovenskej národnej rady pre rozvoj vedy a techniky a Slovenskej komisie pre investičnú výstavbu Slovenskú komisiu pre techniku.

Slovenská komisia pre techniku bude odborným orgánom Slovenskej národnej rady na spomenutých úsekoch jej činnosti a súčasne v zhode s § 13 ods. 1 zákona č. 113/1965 Zb. bude aj oblastným orgánom Štátnej komisie pre techniku.

V súlade s § 1 ods. 2 písm. c) zákona č. 93/1964 Zb. o určení odborov štátnej správy, v ktorých pôsobia povereníci Slovenskej národnej rady, a o súvisiacich zmenách v organizácii niektorých ústredných orgánov, v znení § 28 zákona č. 113/1965 Zb. na čele komisie bude predseda, ktorý je povereníkom Slovenskej národnej rady.

Predsedu komisie bude zastupovať vo funkcii, ktorá mu prislúcha z vedenia komisie ako výkonného orgánu Slovenskej národnej rady, podpredseda, resp. viac podpredsedov. Na rozdiel od ostatných komisií Slovenskej národnej rady sa teda v navrhovanom zákone umožňuje, aby si táto komisia zvolila aj viac podpredsedov, ak to plnenie jej úloh bude vyžadovať. Títo funkcionári komisie nemusia však byť poslancami Slovenskej národnej rady. V tomto smere navrhnutý zákon preberá zásadu zo zákona č. 81/1963 Zb. o Slovenskej komisii pre investičnú výstavbu, že podpredsedom komisie nemusí byť poslanec Slovenskej národnej rady.

Na plnenie svojich úloh má Slovenská komisia pre techniku výkonný aparát, ktorý vznikne predovšetkým zlúčením aparátu doterajšej Komisie Slovenskej národnej rady pre rozvoj vedy a techniky a Slovenskej komisie pre investičnú výstavbu. Prácu aparátu bude riadiť povereník-predseda komisie, ktorého v tejto funkcii zastupujú námestníci.

Úlohy Slovenskej komisie pre techniku sú vymedzené v § 2 až 4 návrhu zákona. Vychádza sa tu zo základného zamerania Štátnej komisie pre techniku, ktorá sústreďí svoju činnosť na

vytváranie a uskutočňovanie cieľavedomej technickej politiky v zásadných smeroch tak, aby v súlade s politickými a hospodárskymi cieľmi spoločnosti sa naša ekonomika vo svojej štruktúre, technickej úrovni výroby i výrobkov a v realizácii investičnej výstavby urýchlene približovala úrovni popredných štátov vo svete, aby sa tak odstránilo doterajšie zaostávanie.

Úlohou Slovenskej komisie pre techniku bude, aby v spolupráci s výkonnými orgánmi Slovenskej národnej rady, ústrednými orgánmi a národnými výbormi na Slovensku sa starala o vytváranie technických a investičných predpokladov pre efektívne využitie prírodných a ekonomických podmienok Slovenska v záujme ďalšieho rozvoja jednotnej ekonomiky ČSSR.

Slovenská komisia pre techniku bude sústavne sledovať vývojové tendencie rozvoja vedy a techniky, vykonávať rozborov dosiahnutej úrovne našej vedy a techniky a z hľadiska potrieb efektívneho rozvoja národného hospodárstva bude presadzovať uplatňovanie progresívnej techniky. Bude riadiť prípravu a spracovanie technicko-ekonomických štúdií a koncepcie rozvoja niektorých vybraných úsekov národného hospodárstva, investičnej výstavby, koncepcie výstavby a prestavby miest a dedín ako podkladov pre dlhodobý výhľad a dlhodobé plány rozvoja hospodárstva na Slovensku.

V súlade s dokumentom ÚV KSC a ÚV KSS zo 7. mája 1964 o rozvíjaní úloh Slovenskej národnej rady ako organického článku celoštátneho riadenia sa pôsobnosť Slovenskej národnej rady v predkladanom návrhu zákona rozširuje a prehĺbuje. Navrhovaný zákon umožňuje totiž, aby Slovenská komisia pre techniku v rámci účelnej delby práce so Štátnou komisiou pre techniku celoštátne organizovala a vypracúvala technicko-ekonomické štúdie, návrhy koncepcií tých odvetví, ktoré majú na Slovensku výhodné prírodné a ekonomické podmienky, a ich optimálne využívanie bude žiadúce z hľadiska rozvoja a intenzifikácie celého národného hospodárstva. Predpokladá sa, že táto pôsobnosť sa rozvinie najmä v oblasti komplexného využitia a spracovania drevnej hmoty, v oblasti veľkých vodných diel, na úseku nerudných surovín a na ďalších úsekoch.

Významným prínosom pre komplexné sledovanie a ovplyvňovanie úloh rozvoja hospodárstva na Slovensku bude účasť Slovenskej komisie pre techniku pri tvorbe a zabezpečovaní úloh plánu rozvoja vedy a techniky na Slovensku. Tým sa účasť Slovenskej národnej rady na riešení úloh kvalitatívnych stránok rozvoja ekonomiky na Slovensku značne rozšíri.

Slovenská komisia pre techniku bude riadiť prípravu a spracovanie

cúvať vybrané časti plánu rozvoja hospodárstva na Slovensku, týkajúce sa rozvoja vedy a techniky, ako aj projektovaných prác, a v určenom rozsahu bude riadiť rozvoj vedecko-výskumnej a vývojovej základne a činnosť v odbore vedecko-technických informácií.

Nedeliteľnou súčasťou riadiacej činnosti Slovenskej komisie pre techniku bude sledovanie plnenia úloh štátneho plánu výskumných a vývojových prác a bude oprávnená v rozsahu určenom Predsedníctvom Slovenskej národnej rady alebo Štátnou komisiou pre techniku dávať výkonným orgánom Slovenskej národnej rady pôsobiacim v jednotlivých odboroch štátnej správy a vedeckým inštitúciám smernice pre riešenie týchto úloh v súlade so záväznými úlohami plánu.

Posilňuje sa úloha Slovenskej národnej rady pri komplexnom ovplyvňovaní tvorby životného prostredia z hľadísk potrieb rozvinutej socialistickej spoločnosti, pri spracúvaní a využívaní územno-technických predpokladov pre koncepčné riešenie investičnej výstavby, pri výstavbe miest a dedín a pri vytváraní priaznivejších podmienok pre rozvoj individuálnej bytovej výstavby v súlade so záujmami socialistickej spoločnosti.

Komisia svojou aktívnou účasťou pri tvorbe projektových noriem, noriem výstavby, pri určovaní postupu a kritérií pre posudzovanie efektívnosti investícií a ostatných technických a ekonomických nástrojov riadenia investičnej výstavby bude spoluvytvárať podmienky vysokej efektívnosti investičnej výstavby.

Komisia bude podávať odborné posudky (expertízy) k vybraným územným plánom, bude schvaľovať projektovú dokumentáciu určených stavieb, dávať súhlas na ich začatie a vyhodnocovať určené stavby. Výber územných plánov a určenie stavieb sa uskutoční najmä v rámci delby práce medzi Štátnou komisiou pre techniku a Slovenskou komisiou pre techniku z úloh určených vládou, prípadne doplnených o úlohy určené Predsedníctvom Slovenskej národnej rady. Samozrejme vláda bude mať možnosť podľa článku 85 ods. 3 ústavy aj priamo ukladať úlohy Slovenskej komisii pre techniku.

Pri vykonávaní investičnej výstavby na Slovensku u vybraných stavieb bude organizovať činnosť výkonných orgánov Slovenskej národnej rady a krajských národných výborov a v súčinnosti so Štátnou komisiou pre techniku aj činnosť ústredných orgánov tak, aby sporné medziodvetvové technicko-organizačné otázky boli včas a v súlade so záväznými úlohami plánu vyriešené.

Komisia bude plniť svoje úlohy v úzkej spolupráci s ostatnými

výkonnými orgánmi Slovenskej národnej rady, s príslušnými ústrednými orgánmi, krajskými národnými výbormi, so Slovenskou akadémiou vied a vysokými školami.

Podrobnejšie vymedzenie pôsobnosti a náplň činnosti komisie, poverenika-predseda komisie a jej ostatných členov zveruje sa podľa § 6 ods. 1 návrhu zákona štatútu Slovenskej komisie pre techniku.

Pre Slovenskú komisiu pre techniku a jej aparát platí zákon SNR č. 124/1964 Zb. o rokovanom a pracovnom poriadku Slovenskej národnej rady, s výnimkou tých otázok, ktoré sú odchyľne upravené v navrhovanom zákone § 6 ods. 2 návrhu zákona.

V § 7 sa zrušuje doterajšia Komisia Slovenskej národnej rady pre rozvoj vedy a techniky, ktorá bola zriadená zákonom SNR č. 124/1964 Zb. o rokovanom a pracovnom poriadku Slovenskej národnej rady.

V § 8 zrušuje sa zákon SNR č. 81/1963 Zb. o Slovenskej komisii pre investičnú výstavbu.

Plnenie úloh Slovenskej komisie pre techniku vyžiada si posilnenie jej aparátu, čo sa zabezpečí úpravou plánu a rozpočtu Slovenskej národnej rady. Posilnenie aparátu Slovenskej národnej rady vzhľadom na zvýšené úlohy sa dorieši do konca marca 1966 v rámci aparátu doterajších štyroch komisií, a to Štátnej komisie pre rozvoj a koordináciu vedy a techniky, Štátnej komisie pre investičnú výstavbu, Komisie Slovenskej národnej rady pre rozvoj vedy a techniky a Slovenskej komisie pre investičnú výstavbu tak, aby na úseku centrálného riadenia došlo k úspore aparátu a mzdových fondov.

Vážená Slovenská národná rada!

Predkladaný návrh zákona o Slovenskej komisii pre techniku svojou formou a obsahom spĺňa všetky požiadavky, aby Slovenská národná rada v nových podmienkach riadenia národného hospodárstva plnila úlohy na úseku vedy, techniky a investičnej výstavby pre ďalší rozvoj hospodárstva a kultúry Slovenska, a tým aj pre ďalší rozvoj celej Československej socialistickej republiky.

Predsedníctvo Slovenskej národnej rady pri prerokovaní návrhu predkladaného zákona 10. decembra 1965 sa uznieslo na zmenách, ktoré boli súdružkám poslankyňám a súdruhom poslancom rozoslané ako dodatok k návrhu zákona, ktorý dostali ako tlač 19. Na dnešnom zasadaní sa Predsedníctvo Slovenskej

národnej rady uznieslo na ďalšej zmene, aby druhá časť vety § 6 odseku 1 návrhu zákona znela takto:

„...ktorý na návrh Predsedníctva Slovenskej národnej rady schváli vláda“.

Po vykonaní navrhovanej zmeny, ustanovenie uvedené v § 6 ods. 1 bude znieť takto: „Podrobnejšie vymedzenie pôsobnosti náplne činnosti komisie, povereníka-predseda komisie a jej ostatných členov stanoví štatút Slovenskej komisie pre techniku, ktorý na návrh Predsedníctva Slovenskej národnej rady schváli vláda.“

Navrhovanými zmenami sa spresňujú príslušné ustanovenia zákona.

Odporúčam preto, aby plénum Slovenskej národnej rady návrh zákona Slovenskej národnej rady o Slovenskej komisii pre techniku schválilo so zmenami ako ich odporúča Predsedníctvo Slovenskej národnej rady.

Predsedajúci Daúbner:

Ďakujem zpravodajcovi akademikovi G o n d o v i za prednesenie zprávy.

Hlásí sa, súdružky a súdruhovia, niekto o slovo?

(Nikto.)

Pretože sa o slovo nikto nehlásí, rozprava odpadá a budeme hlasovať.

Kto súhlasí s návrhom zákona SNR o Slovenskej komisii pre techniku ako ho odporučil zpravodajca, nech zdvihne ruku!

(Hlasovanie.)

Ďakujem.

Je niekto proti?

(Nikto.)

Zdržal sa niekto hlasovania?

(Nikto.)

Zisťujem, že Slovenská národná rada návrh zákona jedno-
myselne schválila.

Prikročíme k šiestemu bodu programu, ktorým je

**návrh Predsedníctva Slovenskej národnej rady na vydanie zá-
kona Slovenskej národnej rady o pôsobnosti Československej
tlačovej kancelárie na Slovensku.**

Návrh zákona ste dostali ako tlač 20.

Zpravodajcom je poslanec Ondrej Klokoč.

Dávam mu slovo.

Zpravodajca Klokoč:

Vážená Slovenská národná rada!

Národné zhromaždenie zákonom čis. 123/1965 Zb. upravilo postavenie a pôsobnosť Československej tlačovej kancelárie ako jediného a jednotného celoštátneho zpravodajského orgánu ČSSR. Základnou úlohou československej tlačovej kancelárie v zmysle citovaného zákona je organizovať informačnú službu o udalostiach doma i v zahraničí, a to nielen pre domáce tlačové orgány rozhlas a televíziu, ale aj pre zahraničné tlačové agentúry.

V súlade so štátoprávnym usporiadaním republiky, podľa ktorého v rámci jednotných štátnych orgánov pôsobia na Slovensku slovenské národné orgány ako ústavní garanti samobytnosti slovenského národa, úpravu pôsobnosti a úloh slovenského národného a regionálneho zpravodajského orgánu pôsobiaceho v rámci celoštátneho zpravodajského orgánu zákon č. 123/1965 Zb. v § 5 prenecháva Slovenskej národnej rade. Tento zámer zákona o Československej tlačovej kancelárii realizuje predkladaná osnova zákona Slovenskej národnej rady o pôsobnosti Československej tlačovej kancelárie na Slovensku.

Organizovanie informačnej služby, ako politicky veľmi významnú otázku, riešila Slovenská národná rada už v prvých dňoch po vypuknutí Slovenského národného povstania. V týchto významných revolučných dňoch vznikla Zpravodajská agentúra Slovenska, ktorá neskoršie nariadením Slovenskej národnej rady č. 140/1945 Zb. SNR bola aj právne fixovaná. Zpravodajská agen-

túra Slovenska ako samostatná organizácia pôsobila na Slovensku až do roku 1950, keď bola rozhodnutím ministra informácií a osvetu včlenená ako oblastná redakcia do Československej tlačovej kancelárie. Potrebná právna úprava, najmä zmena nariadenia Slovenskej národnej rady dodnes vykonaná nebola. V tomto organizačnom usporiadaní, ktoré takto zlikvidovalo zpravodajskú inštitúciu zrodenú v Slovenskom národnom povstaní a ktoré celých 15 rokov bolo v rozpore s právne platným nariadením Slovenskej národnej rady, nebol dostatočne vyjadrený ani vzťah oblastnej redakcie Československej tlačovej kancelárie k Slovenskej národnej rade a ostatným slovenským národným orgánom a nebol dostatočnou mierou vyjadrený ani charakter oblastnej redakcie Československej tlačovej kancelárie ako národného a regionálneho orgánu Slovenska.

Je preto prirodzené, že predkladaná osnova vychádza z politických i praktických potrieb a fixuje Československú tlačovú kanceláriu na Slovensku ako súčasť jedinej a jednotnej celoštátnej zpravodajskej organizácie, pričom osobitne zdôrazňuje i jej charakter národného a regionálneho zpravodajského orgánu. Obidve funkcie Československej tlačovej kancelárie na Slovensku treba vidieť v dialektickej jednote. Ako organizácia, ktorej poslaním bude zabezpečovať včasné a všestranné informácie o rozvoji a živote Slovenska slovom i obrazom pre vnútorné i zahraničné potreby a rozširovať na Slovensku informácie o udalostiach v českých krajoch i v zahraničí, pôsobí Československá tlačová kancelária na Slovensku v rámci celoštátnej zpravodajskej organizácie. Plní pritom osobitné úlohy ako zpravodajský orgán slovenských národných orgánov v nadväznosti na ich funkciu a činnosť na Slovensku.

Iné dôvody a vysvetlenia sú obsiahnuté v dôvodovej zpráve, a preto nebudem ich tu osobitne vysvetľovať.

Na podklade uznesenia Predsedníctva Slovenskej národnej rady z 10. decembra 1965 odporúčam oproti textu návrhu, rozoslanému ako tlač 20, v § 1 ods. 2 vypustiť slová „v rámci činnosti Československej tlačovej kancelárie“, takže toto ustanovenie bude znieť takto: „Československá tlačová kancelária na Slovensku zabezpečuje všestranné informácie o rozvoji a živote Slovenska, informuje aj o udalostiach v českých krajoch i v zahraničí.“

Súdružky a súdruhovia,

návrh zákona Slovenskej národnej rady o pôsobnosti Československej tlačovej kancelárie na Slovensku, predložený Predsedníctvom Slovenskej národnej rady na schválenie plénu Slovenskej národnej rady, zodpovedá právnym aj politickým potrebám. Preto odporúčam, aby plénum Slovenskej národnej rady predloženú osnovu schválilo so zmenou § 1 ods. 2, ako bola odporúčaná uznesením Predsedníctva Slovenskej národnej rady z 10. decembra 1965.

Predsedajúci Daubner:

Ďakujem súdruhovi zpravodajcovi K l o k o č o v i za prednesenie zprávy.

Do rozpravy sa prihlásil poslanec Ervín P o l á k.

Dávam mu slovo.

Poslanec P o l á k:

Vážené súdružky a súdruhovia poslanci!

Dovoľte mi, aby som k predloženému návrhu zákona pripojil niekoľko poznámok.

Zpravodajca súdruh poslanec K l o k o č sa zmienil už o tom, že predložený návrh nadväzuje na zákon Národného zhromaždenia o ČTK a na splnomocnenie vyslovené v jeho § 5, aby pôsobnosť Československej tlačovej kancelárie na Slovensku bola upravená Slovenskou národnou radou. Už samotná táto okolnosť svedčí o zmenách, ktoré nastali vo vzťahu medzi Národným zhromaždením a Slovenskou národnou radou.

Od vzniku Československej republiky prežívala zpravodajská agentúra na Slovensku všetky zmeny, ktorými prešiel náš štát. Jej história je verným odzrkadlením histórie a vývoja politického a národného usporiadania našej spoločnosti.

V predmníchovskej republike nedalo sa o osobitnej úlohe a význame Československej tlačovej kancelárie na Slovensku vlastne hovoriť. Aká bola prvá republika, taká bola aj jej tlačová kancelária: organizačne bola na úrovni dnešnej našej krajskej odbočky — svojim politickým zameraním bola nástrojom vlád-

núcej českej a slovenskej buržoázie; jej národnostná orientácia bol čechoslovakizmus. Rozbitím spoločného a vyhlásením Slovenského štátu zanikla na Slovensku i Československá tlačová kancelária a jej miesto zaujala Slovenská tlačová kancelária — tlmočník klérofašistického režimu a jeho prohitlerovskej, protičeskej a protisovietskej politiky.

Slovenským národným povstaním začala sa nová kapitola zpravodajskej organizácie na Slovensku. V prvých dňoch septembra roku 1944 vznikla ZAS (Zpravodajská agentúra Slovenska), ktorá sa stala hlásateľkou národnooslobodzovacieho boja slovenského národa, boja za slobodné Slovensko v spoločnom ľudovodemokratickom Československu. V júni 1945 bola ZAS zriadená dekrétom SNR s platnosťou zákona. Do roku 1950 existovali na Slovensku vedľa seba teda dve zpravodajské organizácie: obnovená a obrodená ČTK so svojou odbočkou v Bratislave a ZAS.

Februárové víťazstvo robotníckej triedy a porážka lettrichovskej reakcie roku 1948 umožnili prikrôčiť k odstráneniu dvojkoľajnosti nášho oficiálneho zpravodajstva a utvoriť opäť jednotnú zpravodajskú organizáciu: Československú tlačovú kanceláriu s oblastnou redakciou a oblastným riaditeľstvom v Bratislave. Spôsob, akým sa to stalo — výnosom bývalého ministra informácií — nesie, pravda, stopy päťdesiatych rokov, obdobia, poznamenaného mnohými deformáciami socialistickej zákonitosti. Je preto správne a v duchu XII. sjazdu KSČ, ak sa zákon vysporiada i s týmto právne nenormálnym stavom v organizácii nášho zpravodajstva.

Predložený návrh zákona dáva nám možnosť hlbšie kvalifikovať úlohy, ktoré má ČTK na Slovensku voči propagandistickému úseku doma i v zahraničí a zakotviť naše postavenie v systéme tlače, rozhlasu a televízie na Slovensku.

ČTK je v súčasnosti významnou medzinárodnou zpravodajskou organizáciou. Je v priamom obojstrannom zpravodajskom styku so 45 svetovými a národnými agentúrami. Má 28 stálych vlastných zpravodajcov na štyroch kontinentoch a ďalších 19 miestnych zpravodajcov v najdôležitejších krajinách sveta. Osobitne silne je zastúpená v krajinách socialistickeho tábora, vo vyspelých kapitalistických štátoch a na africkom kontinente. 24-hodinovým obojstranným ďalekopisným spojením so všetkými týmito zpravodajskými zdrojmi vo svete umožňuje ČTK zabezpečiť nielen pohotovú, ale i skutočne všestrannú informovanosť našej tlače, rozhlasu a televízie.

Tá istá ďalekopisná sieť, doplnená rádiovými a inými spojovacími prostriedkami, slúži aj nášmu exportnému zpravodaj-

stvu. Denne vysiela naša pražská exportná a článková redakcia zhruba 60 000 slov v hlavných svetových jazykoch o živote našej socialistickej krajiny. Špecifickú úlohu exportnej a článkovej redakcie na Slovensku vidíme v tom, čo najvšestrannejšie informovať zahraničie o živote na Slovensku, názorne presvedčovať o prednostiach socialistickej metódy výstavby Slovenska, dokumnetovať v praxi plodné výsledky uplatňovania leninských zásad národnostnej politiky a postupné vyrovnávanie ekonomickej úrovne českých a slovenských krajov.

Najsilnejšou zložkou ČTK na Slovensku ostáva však jej domáca redakcia. Vychádzajúc z línie našej strany, najmä z dokumentov ÚV KSČ a ÚV KSS o plnšom uplatnení Slovenskej národnej rady, upriamujeme sa oveľa viac než predtým informáciami o činnosti Slovenskej národnej rady a ostatných celoslovenských orgánov, ako aj národných výborov, oboznámiť, a tým i zainteresovať na práci našich národných orgánov širokú verejnosť. Na tomto poli, t. j. na poli nášho tzv. parlamentného zpravodajstva, sú ešte problémy, ktoré budeme musieť s redakciami našich denníkov spoločne riešiť. Mám na mysli potrebu určitej delby práce medzi nami, osobitný prístup k prerokúvanej problematike z hľadiska špeciálneho zamerania toho-ktorého časopisu, a tým aj prekonanie strohosti a uniformity nášho parlamentného zpravodajstva.

Veľký význam kladieme aj na sprostredkovanie väčšej informovanosti pracujúcich o živote na Slovensku smerom do českých krajov a opačne o živote pracujúcich v českých krajoch smerom na Slovensko. Vidíme v tom veľký politický význam pre vzájomné zblížovanie a upevňovanie jednoty Čechov a Slovákov.

Našej snahe, proporcionálne územne i tematicky kryť všetky oblasti Slovenska, účinne pomáha široká sieť dopisovateľov. Vyše 60 našich stálych externých spolupracovníkov popri našich vlastných zpravodajcoch denne zasvätené oboznamuje verejnosť o budovateľských problémoch a ďalších aspektoch života našich pracujúcich, plasticky odzrkadľuje činnosť jednotlivých miestnych, okresných či krajských zložiek Slovenského národného frontu.

Celkove dávame k dispozícii 15 redakciám, ako aj rozhlasu a televízii, denne priemerne vyše 150 materiálov, z toho okolo 80 správ zo zahraničia. Moderná oznamovacia technika nám umožňuje, aby čitatelia novín v najvýhodnejších končinách na Slovensku mali v podstate v ten istý deň všetky správy tak, ako čitatelia novín v Prahe a Bratislave.

Coraz väčší význam v našej práci nadobúda naše obrazové

zpravodajstvo. Rastie sprostredkovanie reportážnych fotografií z domova, ako aj zo zahraničia, cestou telefotného prenosu. Zo spoločnej iniciatívy zpravodajskej agentúry Sovietskeho sväzu TASS a našej ČTK vznikla tohto roku osobitná telefotná organizácia Photo-international s centrálou v Prahe, na ktorú sa postupne zapájajú zpravodajské agentúry ďalších socialistických krajín. Aj ČTK na Slovensku je na tento medzinárodný systém priamo zapojená, takže vydávanie fotozpravodajstva v Prahe a v Bratislave bude časove rovnaké. Hovoria o tom skúsenosti zpravodajstva z Olympijských hier v Tokiu, ako aj prvé poznatky zo skúšobnej prevádzky, keď obrázky z udalostí v Moskve, poľ. v Berlíne, boli v rovnakom čase aj v Prahe a v Bratislave. V budúcnosti, pokiaľ to devízová situácia umožní, mienime dobudovať vnútroštátnu telefotnú sieť jednak do Košíc a jednak priamo do redakcií, najmä však do štúdia našej televízie, ktorá je už dnes najväčším používateľom tohto najmodernejšieho prenosu obrazových aktualít.

Rád by som v tejto súvislosti vašu pozornosť, súdružky a súdruhovia, obrátil na jeden problém, ktorý už vybočuje z rámca možností ČTK, ako aj z rámca redakcií našich denníkov. Je to otázka objemu našich novín, teda otázka papiera a vybavenosti nášho polygrafického priemyslu. Nechcem opakovať to, čo je v tejto veci už notoricky známe; chcel by som upozorniť len na jeden nový moment: totiž na to, že nesúlad medzi vybavením nášho agentúrneho zpravodajstva — i keď toto vybavenie nemá ešte súčasnú svetovú úroveň — teda nesúlad a nepomer s nezodpovedajúcim vybavením nášho polygrafického priemyslu sa novým predstihom oznamovacej techniky ešte viacej prehľbuje. Myslím, že budete so mnou súhlasiť, že riešenie nemôže byť v spomalení zavádzania modernej oznamovacej techniky v agentúrnej práci, ale naopak, v urýchlení vybavenosti nášho polygrafického priemyslu.

Ceskoslovenská tlačová kancelária má v súčasnom období takú rozsiahlu zpravodajskú sieť a dostáva také množstvo informačného materiálu zo zahraničných prameňov, že nie je jednoducho možné využiť ho výlučne pre denné zpravodajstvo v našich novinách. Preto prišlo k vydávaniu celého radu publikácií a materiálov v oblasti vedy a techniky, hospodárskych informácií, poľnohospodárstva, ako aj časopisov, ako sú 100+1 zahraničné zaujímavosti, Made in 65 a iných publikácií. Tieto časopisy majú okrem svojho politického významu aj vysoký hospodársky efekt.

My v Bratislave nepovažujeme za účelné ani za ekonomické, aby sme tieto väčšinou úzko špecializované publikácie prekla-

dali a vydávali po slovensky — svoju úlohu a prínos vidíme skôr v ich čo najširšom rozširovaní na Slovensku. Naproti tomu sa rozvíja vydavateľská činnosť ČTK na Slovensku so slovenskou problematikou, ako je napr. týždenný seriál „ČSSR—Slovensko vo fotografii“, ktorý spolu s Povereníctvom SNR pre školstvo a kultúru vydávame pre propagáciu Slovenska v zahraničí. Ohlas, ktorý táto publikácia vyvolala najmä u našich diplomatických zastupiteľstiev, je pre nás veľmi povzbudzujúci.

Aby sme vyplnili vážnu medzeru v propagácii turistického ruchu, prírodných krás Slovenska, kultúrnych a historických pamätihodností a súčasne využili bohatý obrazový materiál, ktorý máme k dispozícii z celého sveta, zriadili sme na Slovensku odbočku pražského Pressfota, náplňou ktorého je predovšetkým vydávanie pohľadníc. Okrem propagandistického a politického významu prispieva táto naša vydavateľská a obchodná činnosť i k vyrovnávaniu schodku nášho rozpočtu, ktorý by bez tejto činnosti bol vysoko stratový.

Zatiaľ čo naše výdavky, napr. v roku 1948 desaťnásobne prevyšovali príjmy, tohto roku sa úroveň našich príjmov priblíži úrovni výdavkov, a v nasledujúcom roku predpokladáme už plne aktívny rozpočet, teda vyššie príjmy ako výdavky. Podobný je vývoj hospodárenia i našej celoštátnej organizácie, čo je v histórii nášho zpravodajstva doteraz nebývalý zjav.

Rád by som nakoniec konštatoval, že vo všetkých zásadných otázkach, menovite v otázke národnej a regionálnej funkcie ČTK na Slovensku, je medzi zodpovednými pracovníkmi ČTK v Prahe i Bratislave úplná jednota názorov. Ústredie v Prahe podporuje koncepciu rozvíjania špecifickej činnosti ČTK na Slovensku v intenciách dokumentu ÚV KSČ a ÚV KSS o plnšom uplatnení činnosti Slovenskej národnej rady a jej orgánov; plne napomáha rozvoj bratislavskej redakcie popri Prahe, druhého najväčšieho agentúrneho centra v našej republike.

Všetky tieto okolnosti, ktoré som uviedol, majú neobyčajne priaznivý vplyv na aktivitu kolektívu našich pracovníkov a sú dobrým príslubom a predpokladom ďalšieho reálneho rozvoja a prespektív Československej tlačovej kancelárie na Slovensku.

Predsedajúci Daubner:

Ďakujem poslancovi **P o l á k o v i** za prejav.

Hlási sa ešte niekto do rozpravy?

(Nikto.)

Keďže sa nikto nehlási, vyhlasujem rozpravu za skončenú a dávam záverečné slovo zpravodajcovi poslancovi **K l o k o č o v i**.

Zpravodajca **Klokoč**:

Vzdávam sa záverečného slova.

Predsedaajúci **Daubner**:

Dávam hlasovať

o návrhu zákona Slovenskej národnej rady o pôsobnosti Československej tlačovej kancelárie na Slovensku tak, ako ho odporučil zpravodajca.

Kto súhlasí s návrhom tohto zákona, nech zdvihne ruku!

(Hlasovanie.)

Ďakujem.

Je niekto proti?

(Nikto.)

Zdržal sa niekto hlasovania?

(Nikto.)

Zisťujem, že Slovenská národná rada zákon jednomyselne schválila podľa návrhu.

Prikročíme k prerokovaniu siedmeho bodu programu.

Súdržky a súdruhovia,

prijatým zákonom Slovenskej národnej rady o Slovenskej komisii pre techniku zrušuje sa Slovenská komisia pre investičnú výstavbu a Komisia SNR pre rozvoj vedy a techniky a zriaďuje sa Slovenská komisia pre techniku.

V dôsledku toho treba zvoliť povereníka-predseda a členov Slovenskej komisie pre techniku.

Predsedníctvo Slovenskej národnej rady navrhuje zvoliť poslanca ministra inž. Jána M a r k u za povereníka-predseda Slovenskej komisie pre techniku, ktorého súčasne navrhuje zvoliť za podpredseda Slovenskej národnej rady. Ďalej Predsedníctvo Slovenskej národnej rady navrhuje zvoliť členov Slovenskej komisie pre techniku podľa návrhu, ktorý vám bol predložený ako tlač 22.

Pretože poslanec Augustín M a c h a t a je navrhovaný na zvolenie za člena Slovenskej komisie pre techniku, odporúča sa jeho uvoľnenie z funkcie člena Komisie SNR pre zdravotníctvo.

Súdružky, súdruhovia, má niekto dotazy, prípadne pripomienky alebo pozmeňujúce návrhy?

(Neboli.)

Keďže pripomienok niet, budeme hlasovať najprv o návrhu na zvolenie ministra inž. Jána M a r k u za podpredseda Slovenskej národnej rady a povereníka-predseda Slovenskej komisie pre techniku.

Kto súhlasí s návrhom, nech zdvihne ruku!

(Hlasovanie.)

Ďakujem.

Je niekto proti?

(Nikto.)

Zdržal sa niekto hlasovania?

(Nikto.)

Zisťujem, že za podpredseda Slovenskej národnej rady a povereníka-predseda Slovenskej komisie pre techniku bol zvolený minister inž. Ján M a r k o. Dovoľte mi, aby som mu v mene vás blahoželal. *(Potlesk.)*

Súdružky, súdruhovia, teraz budeme hlasovať o voľbe členov Slovenskej komisie pre techniku podľa návrhu, ktorý vám bol predložený ako tlač 22 a o uvoľnení poslanca Augustína M a c h a t u z členstva v Komisii SNR pre zdravotníctvo.

Kto súhlasí s návrhom, nech zdvihne ruku!

(Hlasovanie.)

Ďakujem.

Je niekto proti?

(Nikto.)

Zdržal sa niekto hlasovania?

(Nikto.)

Zisťujem, že návrh bol jednomyseľne schválený.

Člen Komisie ľudovej kontroly a štatistiky SNR Michal Schriener sa zo študijných a pracovných dôvodov vzdal funkcie člena komisie.

Predsedníctvo Slovenskej národnej rady navrhuje, aby namiesto menovaného bol zvolený za člena komisie súdruh Alexander Kováč, námestník povereníka-predseda Komisie ľudovej kontroly a štatistiky SNR.

Má niekto pripomienky alebo pozmeňujúci návrh?

(Neboli.)

Pripomienok niet.

Kto súhlasí s návrhom, nech zdvihne ruku!

(Hlasovanie.)

Ďakujem.

Je niekto proti?

(Nikto.)

Zdržal sa niekto hlasovania?

(Nikto.)

Zisťujem, že Slovenská národná rada zvolila Alexandra Kováča za člena Komisie ľudovej kontroly a štatistiky SNR. Pri najbližšej príležitosti zloží s. Kováč sľub do rúk predsedu SNR.

Ďalším bodom programu je

návrh na vydanie zákona Slovenskej národnej rady o udeľovaní čestných titulov „Zaslúžilý člen Slovenskej filharmónie“ a „Zaslúžilý pracovník Slovenskej filharmónie“.

Návrh zákona bol vám doručený ako tlač 23.

Zpravodajcom je poslanec Štefan Trstenský.

Dávam mu slovo.

Zpravodajca Trstenský:

Vážená Slovenská národná rada,
súdržky poslankyne,
súdruhovia poslanci!

Slovenská filharmónia vznikla ako jeden z veľkých výdobytkov pracujúceho ľudu vo februári 1948 a za takmer 17 rokov svojej činnosti si získala mimoriadne vysoké postavenie v našej národnej kultúre. Čo do významu a kvality patrí Slovenská filharmónia medzi prvé telesá tohto druhu v Československej socialistickej republike a je dôstojným reprezentantom socialistickeho umenia doma i v zahraničí. Jej postavenie v slovenskej národnej kultúre je obdobné ako postavenie Českej filharmónie v českej národnej kultúre.

Týmto svojím osobitným postavením medzi slovenskými umeleckými inštitúciami slúži Slovenská filharmónia ako vzor ostatným podobným ustanovizniám na Slovensku.

Slovenská filharmónia, ktorá pri svojom vzniku bola len symfonickým orchestrom, sa v priebehu rokov značne rozšírila: v roku 1957 sa k nej pridružil pôvodne Miešaný sbor Československého rozhlasu, dnes Spevácky sbor Slovenskej filharmónie — najlepší profesionálny súbor svojho druhu na Slovensku. Okrem toho k Slovenskej filharmónii je pridružený Slovenský komorný orchester — mladý súbor, ktorý však už dnes veľmi

úspešne reprezentuje slovenské reprodukčné umenie na domácich i zahraničných pódiumoch.

Spolu so svojimi inštrumentálnymi sólistami a dirigentami predstavuje teda Slovenská filharmónia rozsiahlu kultúrnu a hudobnú inštitúciu, ktorá zahŕňa najvýznamnejších hudobných umelcov na Slovensku.

Základom prvých úspechov Slovenskej filharmónie bola činnosť národného umelca profesora Václava Talicha, ktorý spolupôsobil pri jej založení a bol po niekoľko rokov jej umeleckým šéfom.

Od svojho samotného vzniku Slovenská filharmónia spĺňa úlohu nielen reprodukčného telesa svetovej hudobnej tvorby, ale predovšetkým symfonických a vokálnych diel slovenských skladateľov, ktorých touto svojou činnosťou podnecuje vždy k novej a novej tvorbe. Uviedla desiatky premiér slovenských diel.

Veľká zásluha Slovenskej filharmónie je v propagácii sovietskej tvorby, ktorú priblížila svojmu obecenstvu tak, že dnes je samozrejmom súčasťou repertoáru. Najmä symfónie Dmitrija Šostakoviča, z ktorých XII. symfónia bola nielen celoštátnou premiérou, ale prvým zahraničným predvedením vôbec.

Slovenská filharmónia svojimi pravidelnými koncertami tvorí kostru koncertného života Bratislavy, a ako taká zoskupila okolo seba stále obecenstvo; veľký podiel tu tvoria aj študenti — skutočnosť o to významnejšia, že odchodom študentov po absolútoriu do všetkých končín Slovenska aj prostredníctvom nich sa propaguje hudobné umenie.

Slovenská filharmónia si úspešne plní úlohy kultúrnej revolúcie. Okrem základného radu abonementných koncertov usporiada cyklus koncertov pre závery, prostredníctvom ktorých získava nové obecenstvo a milovníkov hodnotného hudobného umenia, ako aj koncerty pre školskú mládež, čím veľmi významne prispieva k správnej a mnohostrannej výchove novej generácie.

Jednou z dôležitých zložiek činnosti Slovenskej filharmónie sú koncerty v slovenských mestách mimo Bratislavy, ktoré umožňujú, aby aj tu zazneli najväčšie hodnoty svetovej a domácej hudobnej tvorby v autentickej interpretácii vlastných umeleckých telies.

Hodnoverným meradlom umeleckej a technickej úrovne popri koncertoch na domácich pódiumoch a na každoročnom vystúpení v rámci medzinárodného hudobného festivalu „Pražská jar“ sú najmä početné zahraničné zájazdy (doteraz vyše 20), v priebehu ktorých Slovenská filharmónia navštívila 11 európskych krajín a vyše 80 miest, mnohé z nich viackrát. Všetky tieto koncertné

zájazdy doteraz potvrdili dobrú medzinárodnú úroveň všetkých umeleckých telies Slovenskej filharmónie, o čom svedčia nielen priame úspechy u obecnstva, ale predovšetkým odborné hodnotenie v zahraničnej tlači.

Slovenská filharmónia uskutočnila aj rad gramofónových nahrávok predovšetkým diel Slovenských skladateľov, prostredníctvom ktorých tiež dôstojne reprezentuje a propaguje svoju vlastnú umeleckú úroveň, ale aj samotnú slovenskú hudobnú tvorbu.

Za záslužnú a vynikajúcu činnosť v oblasti reprodukcie domácej i zahraničnej tvorby a reprezentácie nášho hudobného umenia v cudzine udelil prezident republiky Slovenskej filharmónii v roku 1961 Rad práce.

Slovenská filharmónia má t. č. 275 pracovníkov, z ktorých 66 pracuje od jej vzniku viac ako 10 rokov. Celý rad týchto pracovníkov svojou náročnou prácou pomáhal vytvárať dnešnú vysokú úroveň a profil umeleckých telies a ich výkony boli organickou súčasťou všetkých vrcholných umeleckých úspechov. Ukazuje sa správnym, ak oceňujeme dlhoročnú záslužnú činnosť na iných úsekoch hospodárstva a kultúry, oceniť výsledky a dosah aj ich práce so všetkým čo predstavuje toto prvé symfonické teleso na Slovensku, a to zavedením takých čestných titulov, ako boli vytvorené pre vynikajúcich členov a pracovníkov Českej filharmónie. V oblasti slovenskej kultúry sa tak stalo aj pred rokom, keď Slovenská národná rada prijala zákon č. 10/1964 o obdobných čestných tituloch v Slovenskom národnom divadle. Je teda len dôsledným pokračovaním, ak aj pre pracovníkov Slovenskej filharmónie sa zavedú čestné tituly, aké sa rozvádzajú v § 1 a 2 návrhu zákona.

Čestný titul „Zaslúžilý člen Slovenskej filharmónie“ sa udeľí umelcom, ktorí osobným umeleckým profilom a dlhoročnou prácou prispeli významne k plneniu jej poslania na takej úrovni, že sa stávajú nielen základom úspechov, ale aj vzorom pre ďalších a v ďalšej práci. Kritériá pre udelenie tohto titulu sú jednak všeobecné a spoločné aj pre pracovníkov prevádzkových a organizačných, jednak osobitné podľa výsledkov umeleckej práce. Vo svojom súhrne možno predpoklady a podmienky uvádzať tiež ako vzor umeleckej náročnosti a vytrvalosti, čo je jednou z podmienok úrovne a rastu každého umeleckého telesa.

Okrem umeleckých pracovníkov Slovenskej filharmónie zahŕňa osnova aj prevádzkových a organizačných pracovníkov, pretože svojou vynikajúcou prácou pomáhajú vytvárať predpoklady pre umelecké výsledky filharmónie. Dobrá práca všetkých

podobných umeleckých inštitúcií je nemysliteľná bez činnosti celého radu prevádzkových a organizačných pracovníkov, ktorých obetavá a často náročná práca je nerozlučným predpokladom i súčasťou umeleckých výsledkov, i keď to osnova nemôže formulovať. Preto podľa § 2 osnovy sa navrhuje zaviesť pre nich čestný titul „Zaslúžilý pracovník Slovenskej filharmónie“.

Takéhoto zhodnotenia sa dostalo — ako som už uviedol — umeleckým, ako aj prevádzkovým a organizačným pracovníkom Českej filharmónie vydaním vládneho nariadenia č. 159/1964 Zb. V spojení s týmto vládny m nariadením predkladanou osnovou sa zhodnocujú tiež výsledky i poslanie obidvoch našich prvých symfonických telies v republike.

Splnenie podmienok pre udelenie čestných titulov budú posudzovať tak umelecké orgány filharmónie, ako aj spoločenské organizácie, takže zdôvodnenosť návrhov na udelenie čestných titulov bude všestranne uplatnená.

Čestné tituly bude udeľovať povereník SNR pre školstvo a kultúru, čo je v súlade s ostatnými predpismi o udeľovaní čestných uznaní v jednotlivých odvetviach štátnej správy. Vydanie zákona je v súlade so zákonom NZ č. 62/1962 Sb. o udeľovaní vyznamenaní, keď sa opiera o ustanovenie článku 74 ústavy tak, ako je to uvedené v dôvodovej zpráve.

Osnovu zákona prerokovala Komisia Slovenskej národnej rady pre školstvo a kultúru a Právna komisia Slovenskej národnej rady. Z ich poverenia odporúčam Slovenskej národnej rade, aby osnovu zákona v predkladanom znení schválila.

Predseda júci Daubner:

Dakujem súdruhovi poslancovi Trstenském u za prednesenie zprávy.

Súdružky a súdruhovia, hlási sa niekto o slovo?

(Nikto.)

Pretože sa o slovo nikto nehlási, rozprava odpadá a budeme hlasovať.

Kto súhlasí s návrhom zákona Slovenskej národnej rady o udeľovaní čestných titulov „Zaslúžilý člen Slovenskej filharmónie“ a „Zaslúžilý pracovník Slovenskej filharmónie“, nech zdvihne ruku!

(Hlasovanie.)

Ďakujem.

Je niekto proti?

(Nikto.)

Zdržal sa niekto hlasovania?

(Nikto.)

Zisťujem, že Slovenská národná rada návrh zákona jednomyseľne schválila.

Vážená Slovenská národná rada!

Predsedníctvo Slovenskej národnej rady vyhlasuje podľa článku 75 ústavy a § 13 zákona Slovenskej národnej rady o rokovacom a pracovnom poriadku zasadanie Slovenskej národnej rady za skončené dňom 17. decembra 1965.

Záverom nášho rokovania ďakujem zástupcom Národného zhromaždenia, námestníkovi Štátnej plánovacej komisie, námestníkovi Ministerstva financií za ich účasť na dnešnom našom rokovaní. Ďakujem tiež všetkým prizvaným hosťom.

Vyhlasujem schôdzku za skončenú.

(Koniec schôdzky o 18. hod.)

PRÍLOHY

SLOVENSKÁ NÁRODNÁ RADA 1965

IV. volebné obdobie

17

N á v r h

Slovenskej plánovacej komisie:

U z n e s e n i e

Slovenskej národnej rady

z 1965

k zpráve predsedu Slovenskej plánovacej komisie ministra Vincenta Krahulca o hlavných úlohách návrhu plánu rozvoja hospodárstva na Slovensku v roku 1966 a pri jeho zabezpečovaní..

Slovenská národná rada na svojom zasadnutí dňa 16. decembra 1965 prerokovala návrh plánu rozvoja hospodárstva, ako aj cesty a smery zabezpečovania jeho hlavných úloh. Návrh vychádza z programu vlády a Slovenskej národnej rady a zohľadňuje direktívy aprílového uznesenia ÚV KSČ a smerníc pre rozvoj hospodárstva na obdobie do roku 1970.

Návrh sa vypracoval v zložitých podmienkach, ovplyvnených vývojom v posledných rokoch a súčasným stavom čl. hospodárstva. Aj keď tohtoročný vývoj v porovnaní s predchádzajúcimi rokmi je vcelku priaznivejší hlavne v tom, že sa prekročí plánovaný vzostup výroby i úroveň produktivity práce a stabilizuje sa tiež zásobovanie obyvateľstva potravinami, výsledky na viacerých úsekoch vytvárajú obtiažnu situáciu pri riešení základných otázok rozvoja národného hospodárstva v budúcich rokoch.

V priemysle doterajší priebeh ukazuje, že sa prekročí výzva ÚV KSS vyrobiť navyše plánu za 1 mld. Kčs výrobkov. Predpokladá sa, že do konca roku sa výroba prekročí o 1,3 mld. Kčs hlavne pre export a pre tržné fondy.

Zámery plánu sa nedosiahnu v investičnej výstavbe, kde sa nepreinvestuje zhruba 150 mil. Kčs, a oneskorí sa uvedenie viacerých kapacít do prevádzky tak v priemysle, ako aj v odvetviach spoločenskej spotreby, ako sú napr. Elektrárňeň vo Vojanoch, Slovnaft II, Duslo II, Potravinársky kombinát Rimavská Sobota

a ďalšie. Okrem toho priebeh plnenia plánu bol narušený povodňami a hlavne neúrodou v poľnohospodárstve, ktorá má dopad najmä na krmovinovú základňu a na zvýšený dovoz potravín.

Návrh plánu rozvoja hospodárstva na Slovensku v roku 1966 svojim celkovým zameraním vytvára tiež predpoklady pre postupné uskutočňovanie štrukturálnych zmien a intenzívnejší rozvoj hospodárstva. Ide najmä o zameranie novej výstavby na efektívnejšie akcie v spracovateľských výrobných odboroch. Určitý pokrok sa dosahuje tiež v riešení koncentrácie a špecializácie významných výrobných a lepšie využitie niektorých strojárskych závodov.

Rozvoj hospodárstva v roku 1966 charakterizujú tieto základné úlohy:

Priemyselná výroba má vzrásť o 10 %, a to v hutníctve o 19 %, strojárstve o 14 % a chemickom priemysle takmer o 12 %. V poľnohospodárstve zvyšujú sa nákupné úlohy o 10 %, hlavne v rastlinnej produkcii. Rozsah investičných prostriedkov vkladáných do hospodárstva dosiahne 16,8 mld. Kčs a v porovnaní s rokom 1965 sa zvýši o 11 %.

Navrhovaným rozvojom vytvárajú sa podmienky pre vzrast zamestnanosti zhruba o 36 tis. osôb, z čoho v priemysle o 16 tis. osôb. Osobná spotreba realizovaná cez maloobchodný obrat zvýši sa o 5,3 %, a to hlavne zvýšeným predajom priemyselného tovaru.

Celkove však rozvoj hospodárstva, hlavne jeho kvalitatívne stránky plne nezodpovedajú potrebám národného hospodárstva. Nedosiahlo sa plné krytie potrieb obyvateľstva priemyselnými výrobkami. Naďalej bude trvať napätosť v bilanciách niektorých výrobných odvetví. Každoročné omeškávanie v dokončovaní stavieb a ich vysoká nákladovosť zužuje priestor pre novú výstavbu a neumožňuje v žiadúcej miere riešiť štrukturálne zmeny vo výrobe.

Dosiahnutie plánovaného stanovených úloh a proporcií opiera sa o predpoklad, že sa v priebehu jeho realizácie zabezpečia základné zábery hlavne v týchto oblastiach:

Je to predovšetkým plynulé dokončovanie a včasné uvádzanie kapacít do bezporuchovej prevádzky, od ktorého je závislé zabezpečenie viac ako 50 % plánovaného prírastku výroby. Rozhodujúce z tohto hľadiska budú najmä úlohy na VSŽ, kde pôjde o dosiahnutie uzavretého výrobného cyklu. Ďalej pôjde o vytváranie podmienok pre včasnú a kvalitnú prípravu výstavby nových kapacít v spracovateľských odvetviach, zvlášť v textilnom, obuvníckom, sklárskom a potravinárskom priemysle.

Zvýšený objem prostriedkov na rozvoj, nevýrobnej sféry vy-

žaduje sústrediť pozornosť hlavne na zlepšenie priebehu školskej a zdravotníckej výstavby, bytovej údržby, výstavby vodovodnej siete a údržby a výstavby ciest.

Osobitnú starostlivosť bude venovať obnove povodňami postihnutej oblasti Dunaja tak, aby v súlade s harmonogramom postupu výstavby odstránila sa rozhodujúca časť dôsledkov povodní do konca roku 1966.

Realizácia uvedených úloh vo výstavbe zvyšuje predovšetkým nároky na stavebnú výrobu. Tu bude dôležité, aby sa pre zvládnutie úloh vytvorili základné predpoklady najmä v plynulom zabezpečovaní stavebných materiálov. To si vyžaduje čo najvyššie prekročenie ich výroby, lepšie využívanie miestnych zdrojov a zosporádnenie potreby všetkých druhov stavebnín.

V poľnohospodárstve bude treba sústrediť sa na dosiahnutie plánovanej výroby krmovín a na maximálnu hospodárnosť v ich účelnom využití tak z vlastných zdrojov, ako z centrálnych fondov. V tejto súvislosti vyvstáva aj potreba lepšieho zabezpečenia produkcie krmovinárskeho priemyslu. Náročné úlohy budú tiež v príprave osív a sadív, hlavne zemiakovej sadby.

Vo všetkých odvetviach hospodárstva bude treba vyvinúť úsilie o odkrývanie ďalších zdrojov rozvoja, o hospodárne vynakladanie všetkých prostriedkov, zvlášť o úspornú spotrebu surovín a materiálov, predovšetkým z dovozu. Dôsledným uplatňovaním nových konštrukčných prvkov usilovať o zlepšenie kvality a technickej úrovne produkcie.

V priemyselných odvetviach bude potrebné plne využiť možnosti na prekročenie dodávok pre zahraničný obchod a vnútorný trh. V miestnom hospodárstve a vo výrobných družstvách je potrebné využiť podmienky plánu a ekonomické nástroje na ďalšie skvalitňovanie i rozširovanie služieb pre obyvateľstvo — osobitne na úseku opráv a údržby.

V súvislosti s riešením a zabezpečením týchto úloh pôjde o presadzovanie takých metód práce, ktoré pri dôslednom rešpektovaní a využívaní zásad a princípov novej sústavy riadenia vytvoria dostatočný priestor pre ekonomické rozhodovanie podnikov a pre rozvinutie širokej iniciatívy a účasti pracujúcich k získaniu ďalších zdrojov pre zefektívnenie celého reprodukčného procesu.

Splnenie plánovaných úloh v roku 1966, najmä účinné riešenie jeho ťažiskových problémov tak, aby boli prínosom pre dynamický rozvoj celej ekonomiky ČSSR, vyžaduje cieľavedomú prácu a aktívny prístup a iniciatívu všetkých pracujúcich.

Slovenská národná rada

u k l a d á

1. Predsedníctvu SNR

rozpracovať opatrenia na zabezpečenie úloh štátneho plánu. Hlavnú pozornosť pritom venovať ťažiskovým úsekom, predovšetkým hmotnému a kapacitnému zabezpečeniu investičnej výstavby, dodávkam priemyselnej produkcie pre export i pre trhové fondy, ako aj zabezpečeniu súladu medzi tvorbou a rozdelením prostriedkov v podnikoch. Týmto otázkam venovať sústavnú pozornosť i pri kontrole plnenia plánu;

2. všetkým poverenikom a predsedom komisií SNR

a) v spolupráci s príslušnými ministerstvami včas rozpracovať úlohy štátneho plánu na výrobnú-hospodársku jednotku a organizácie. Pritom rozpracovať opatrenia na zabezpečenie rozhodujúcich úloh plánu s cieľom získať ďalšie zdroje pre zvýšenie efektívnosti rozvoja;

b) sústavne overovať možnosti zvýšenia úloh pre zahraničný obchod a vnútorný trh a plnenie týchto úloh v spolupráci s príslušnými orgánmi osobitne zabezpečovať. Dbáť, aby sa k realizácii dodávok pre vývoz postupovalo s maximálnou dôslednosťou a aby stále rastúcou kvalitou i technickou úrovňou výroby sústavne sa zvyšovala konkurenčná schopnosť našich výrobkov. V plnení záväzkov, v dodržiavaní kvality a rozširovaní sortimentu dodávok pre vnútorný obchod treba vidieť hlavnú cestu pre zabezpečenie stabilizácie a sústavného obohacovania nášho trhu;

c) vo všetkých odvetviach vyvinúť čo najväčšie úsilie o presadzovanie opatrení zameraných na intenzívnejší rozvoj hospodárstva, o hospodárne vynakladanie všetkých prostriedkov a úspornú spotrebu surovín a materiálov;

d) rozhodujúce úlohy plánu zabezpečovať pri dôslednom presadzovaní nových metód plánovitého riadenia národného hospodárstva. Dbáť pritom, aby sa vytvárali predpoklady pre sústavné zvyšovanie účinnosti novej sústavy tak v oblasti osobnej hmotnej zainteresovanosti, ako aj v zainteresovaní podnikov na rozvoji a zlepšovaní výrobnú-technickej základne;

e) spolupracovať so Slovenskou odborovou radou a jej odvetvovými komisiami na riešení otázok súvisiacich so skracovaním pracovného času, zvyšovaním kvalifikácie pracujúcich, zabezpečenosťou a ochranou zdravia pri práci, zrušovaním ne-rentabilných prevádzok a závodov na Slovensku a pri zabezpečovaní úloh súvisiacich s organizovaním socialistického súťaženia, zlepšovateľstva, novátorstva a vynálezcovstva na počesť XIII. sjazdu KSC za zvýšenie produktivity, kvality a hospodárnosti výroby a služieb;

3. predsedovi Slovenskej komisie pre techniku

a) predložiť Predsedníctvu SNR v spolupráci so Slovenskou plánovacou komisiou, Povereníctvom SNR pre stavebníctvo, Oblastným ústavom Štátnej banky čs., Oblastným oddelením Štátnej arbitráže ČSSR a Komisiou ľudovej kontroly a štatistiky SNR návrh postupu zabezpečovania komplexnej prípravy a realizácie menovitých a nemenovitých centrálne posudzovaných novozačínaných stavieb v roku 1966, ktorý bude v súlade s opatreniami prijatými na úrovni centrálnych orgánov.

Obdobný návrh vypracovať pre stavby menovité a nemenovité centrálne posudzované, uvažované na začatie v rokoch 1967 a ďalších

do 28. februára 1966;

b) zhodnotiť plnenie plánu na prednostne zabezpečovaných stavbách v roku 1965 a problémy realizácie vybraných stavieb v roku 1966 a predložiť Predsedníctvu SNR

do 28. februára 1966;

c) zhodnotiť výsledky plnenia programu vyhodnotenia do prevádzky uvedených stavieb v zmysle uznesenia vlády č. 466/1964 vrátane opatrení na odstránenie zistených nedostatkov

do 31. marca 1966;

4. povereníkovi SNR pre stavebníctvo s. K o m p i š o v i

v spolupráci s ministrom stavebníctva dohodnúť s odborovými riaditeľstvami opatrenia pre maximálne prekročenie úloh štátneho plánu vo výrobe stavebných hmôt. Nadplánovanú produkciu použiť pre krytie potrieb podnikov vlastného rezortu;

5. povereníkovi SNR pre pôdohospodárstvo s. Boďovi

a) sledovať priebeh obnovy v povodňou postihnutých oblastiach s cieľom maximálneho využitia pôdneho fondu pre výrobu v roku 1966;

b) zbilancovať potrebu osív a sadív pre jar 1966 a urýchlene navrhnúť Ministerstvu poľnohospodárstva spôsob pokrytia schodkov v jednotlivých plodinách;

6. predsedom krajských národných výborov

rozpracovať opatrenia na dôsledné využitie podmienok plánu v odvetviach spoločenskej spotreby, najmä na priebeh realizácie investičnej výstavby a na skvalitnenie a zlepšenie služieb pre obyvateľstvo v miestnom hospodárstve a výrobných družstvách, zvlášť na úseku opráv a údržby.

V Bratislave 16. decembra 1965

Vincent Krahulec v. r.,
minister-predseda

Ladislav Kompíš v. r.,
zpravodajca

SLOVENSKÁ NÁRODNÁ RADA 1965

IV. volebné obdobie

18

Návrh

Predsedníctva Slovenskej národnej rady:

U Z N E S E N I E

Slovenskej národnej rady

z 1965

k návrhu rozpočtu Slovenskej národnej rady, jej orgánov a ňou priamo riadených organizácií na rok 1966.

Slovenská národná rada po prerokovaní návrhu rozpočtu Slovenskej národnej rady na rok 1966

A) konštatuje,

že rozpočet Slovenskej národnej rady vychádza z jej úloh a zabezpečuje činnosť Slovenskej národnej rady, jej orgánov, útvarov a ňou priamo riadených organizácií;

B) schvaľuje

rozpočet Slovenskej národnej rady na rok 1966

v príjmoch	36 530 tis. Kčs
vo výdavkoch	481 877 tis. Kčs;

C) ukladá

Predsedníctvu Slovenskej národnej rady zabezpečiť plnenie úloh rozpočtu pri uplatňovaní zásad najvyššej hospodárnosti a účelnosti.

V Bratislave 10. decembra 1965

Míchal Chudík v. r.,
predseda
Slovenskej národnej rady

František Hagara v. r.,
zpravodajca

IV. volebné obdobie

19

Návrh

Predsedníctva Slovenskej národnej rady:

Z á k o n

Slovenskej národnej rady

z 1965

o Slovenskej komisii pre techniku

Slovenská národná rada sa uzniesla na tomto zákone:

§ 1

Slovenská komisia pre techniku (ďalej len „komisia“) je odborným orgánom Slovenskej národnej rady a oblastným orgánom Štátnej komisie pre techniku.

§ 2

Komisia stará sa o vytváranie vedeckých, technických a investičných predpokladov pre efektívne využitie prírodných, technických a ekonomických podmienok Slovenska v záujme ďalšieho rozvoja jednotnej ekonomiky Československej socialistickej republiky. Za týmto účelom najmä riadi prípravu a spracúva

a) technicko-ekonomické štúdie rozvoja vybraných úsekov národného hospodárstva, štúdie reprodukcie základných prostriedkov, koncepcie vedecko-technického rozvoja a koncepcie výstavby a prestavby miest a dedín ako podklady pre dlhodobý výhľad a dlhodobé plány rozvoja hospodárstva na Slovensku;

b) vybrané časti plánu rozvoja hospodárstva na Slovensku týkajúce sa rozvoja vedy a techniky a projektových prác.

§ 3

V oblasti rozvoja vedy a techniky komisia

a) sleduje plnenie úloh štátneho plánu výskumných a vývojových prác a v rozsahu určenom Predsedníctvom Slovenskej národnej rady alebo Štátnou komisiou pre techniku dáva výkonným orgánom Slovenskej národnej rady pôsobiacim v jednotlivých odboroch štátnej správy a vedeckým inštitúciám smernice pre riešenie týchto úloh v súlade so záväznými úlohami plánu;

b) v určenom rozsahu riadi rozvoj vedecko-výskumnej a vývojovej základne a činnosť v odbore vedecko-technických informácií.

§ 4

V oblasti investičnej výstavby komisia

a) riadi a vykonáva expertízu vybraných územných plánov, štúdií investičného rozvoja a prípravnej a projektovej dokumentácie vybraných stavieb, schvaľuje ich projektovú dokumentáciu, dáva súhlas na ich začatie a vyhodnocuje určené stavby;

b) zabezpečuje uplatňovanie hľadísk urbanizmu, architektúry a tvorby životného prostredia a spracúva súhrnné územné projektové podklady pre koncepčné riešenie investičnej výstavby;

c) spolupracuje pri tvorbe projektových noriem, noriem lehôt výstavby, pri určovaní postupu a kritérií pre posudzovanie efektívnosti investícií a ostatných technických a ekonomických nástrojov riadenia investičnej výstavby;

d) pri vykonávaní investičnej výstavby na Slovensku u vybraných stavieb organizuje činnosť výkonných orgánov Slovenskej národnej rady a krajských národných výborov a v súčinnosti so Štátnou komisiou pre techniku aj činnosť ústredných orgánov tak, aby sporné medziodvetvové technicko-organizačné otázky boli včas a v súlade so záväznými úlohami plánu vyriešené.

§ 5

(1) Komisia zabezpečuje svoje úlohy v spolupráci s výkonnými orgánmi Slovenskej národnej rady pôsobiacimi v jednotlivých odboroch štátnej správy a v odboroch, v ktorých takéto orgány nepôsobia, s príslušnými ústrednými orgánmi; ďalej so Slovenskou akadémiou vied, vysokými školami a krajskými národnými výbormi. Vo svojej práci sa opiera o skúsenosti a poznatky širokého aktívu pracovníkov vedy a praxe.

(2) Komisia má na plnenie svojich úloh výkonný aparát, ktorý je súčasťou jednotného aparátu Slovenskej národnej rady. Prácu aparátu riadi predseda komisie, ktorého zastupujú v tejto funkcii námestníci.

(3) Jedného z členov komisie, ktorý nemusí byť poslancom Slovenskej národnej rady, volí komisia za svojho podpredsedu.

§ 6

(1) Podrobnejšie vymedzenie pôsobnosti a náplň činnosti komisie, povereníka-predseda komisie a jej ostatných členov stanoví štatút Slovenskej komisie pre techniku, ktorý po schválení v Predsedníctve Slovenskej národnej rady vydá vláda.

(2) Pokiaľ z ustanovení tohto zákona nevyplýva iné, platí pre komisiu a jej aparát zákon Slovenskej národnej rady o rokovacom a pracovnom poriadku Slovenskej národnej rady.

§ 7

Komisia Slovenskej národnej rady pre rozvoj vedy a techniky sa zrušuje.

§ 8

Zrušuje sa zákon Slovenskej národnej rady č. 81/1963 Zb. o Slovenskej komisii pre investičnú výstavbu.

§ 9

Tento zákon nadobúda účinnosť dňom vyhlásenia.

Dôvodová zpráva

V súlade so zásadami zdokonalenej sústavy plánovitého riadenia národného hospodárstva bolo potrebné novousporiadať niektoré ústredné orgány a vykonať zmeny v zameraní ich činnosti, v metódach a formách ich práce, a v dôsledku toho upraviť ich organizáciu a pôsobnosť.

V oblasti rozvoja vedy a techniky a investičnej výstavby sa tak stalo zákonom č. 113/1965 Zb., ktorý zlučuje doterajšiu Štátnu komisiu pre rozvoj a koordináciu vedy a techniky a Štátnu komisiu pre investičnú výstavbu a zriaďuje Štátnu komisiu pre techniku ako odborný ústredný orgán vlády.

Obdobne treba prispôbiť aj organizáciu a pôsobnosť riadenia na úseku rozvoja vedy a techniky, ako aj investičnej výstavby v štruktúre orgánov Slovenskej národnej rady. Predkladaná osnova zriaďuje namiesto doterajších dvoch komisií Slovenskej národnej rady na týchto úsekoch Slovenskú komisiu pre techniku. V súlade s § 1 ods. 2. písm. c) zákona č. 93/1964 Zb., v znení § 28 zákona č. 113/1965 Zb. na čele komisie bude predseda, ktorý je poverenikom Slovenskej národnej rady. Komisia bude nielen odborným orgánom Slovenskej národnej rady, ale v zhode s § 13 ods. 1 zákona č. 113/1965 Zb. súčasne aj oblastným orgánom Štátnej komisie pre techniku.

Úlohy a pôsobnosť Slovenskej komisie pre techniku rozširujú ustanovenia §§ 2—4 osnovy. Tieto úlohy bude komisia plniť najmä ako podkladové materiály pre prípravu dlhodobých výhľadov a plánov rozvoja hospodárstva a kultúry na Slovensku ako súčasť štátneho plánu rozvoja národného hospodárstva. V potrebnom rozsahu a v spolupráci so Štátnou komisiou pre techniku bude vo vzťahu k ostatným výkonným orgánom SNR a k ostatným orgánom a organizáciám na Slovensku vykonávať aj operatívnu činnosť pri zabezpečovaní úloh štátneho plánu výskumných a vývojových prác a pri vykonávaní investičnej výstavby. Vo svojej právomoci bude najmä určovať kritériá a zásady pre tvorbu a ochranu životného prostredia na Slovensku a zúčastňovať sa na určovaní technických nástrojov riadenia investičnej výstavby.

V §§ 5 a 6 upravujú sa niektoré organizačné otázky zloženia komisie a jej výkonného aparátu. Pre činnosť komisie a jej pôsobnosť inak platia ustanovenia rokovacieho a pracovného poriadku Slovenskej národnej rady. Podrobnejšiu úpravu pôsobnosti komisie bude obsahovať štatút, ktorý schváli Predsedníctvo Slovenskej národnej rady. Keďže ide súčasne o oblastný

orgán, ktorý bude plniť aj delegované úlohy, vyžaduje sa aj schválenie štatútu vo vláde.

Vykonanie zákona si vyžiada posilnenie aparátu Slovenskej komisie pre techniku, čo sa zabezpečí v pláne a rozpočte na rok 1966.

V Bratislave 10. decembra 1965.

Michal Chudík v. r.,
predseda
Slovenskej národnej rady

D o d a t o k

k návrhu zákona SNR o Slovenskej komisii pre techniku (tlač 19)

Na základe dodatočne došlých pripomienok Predsedníctvo Slovenskej národnej rady na svojej schôdzke 10. XII. 1965 sa uznieslo v návrhu zákona SNR o Slovenskej komisii pre techniku, ktorý bol zaslaný ako tlač 19, na týchto zmenách:

1. úvodnú vetu § 2 skrátiť na text tohto znenia: „Komisia riadi prípravu a spracúva“;
2. § 2 písm. b) doplniť slovami „...ako podkladu pre zostavenie celoštátneho plánu“;
3. znenie § 4 písm. a) novoupravíť takto:
„a) schvaľuje dokumentáciu určených stavieb a dáva súhlas na ich začatie, podáva odborné posudky (expertízy) k vybraným územným plánom a vyhodnocuje určené stavby;“;
4. v § 4 písm. d) slová „vybraných stavieb“ nahradiť slovami „určených stavieb“;
5. v § 5 ods. 2 slová „predseda komisie“ nahradiť slovami „povereník-predseda komisie“;
6. znenie § 5 ods. 3 novoupravíť takto: „(3) Komisia volí zo svojich členov jedného alebo viac podpredsedov; podpredseda komisie nemusí byť poslancom Slovenskej národnej rady.“

V Bratislave 10. decembra 1965

Michal Chudík v. r.,
predseda
Slovenskej národnej rady

IV. volebné obdobie

20

N á v r h

Predsedníctva Slovenskej národnej rady:

Z á k o n

Slovenskej národnej rady

z 1965

o pôsobnosti Československej tlačovej kancelárie na Slovensku

Slovenská národná rada sa uzniesla na tomto zákone:

§ 1

(¹) Československá tlačová kancelária na Slovensku je súčasťou Československej tlačovej kancelárie. V tomto postavení plní súčasne funkciu národného a regionálneho zpravudajského orgánu Slovenska.

(²) Československá tlačová kancelária na Slovensku zabezpečuje všestranné informácie o, orzvoji a živote Slovenska a v rámci činnosti Československej tlačovej kancelárie informuje aj o udalostiach v českých krajoch i v zahraničí.

§ 2

Československá tlačová kancelácia na Slovensku:

a) obstaráva, prijíma, spracúva a rozširuje politické, hospodárske, kultúrne, športové a iné zpravodajstvo slovom i obrazom, ako aj články zo Slovenska pre všetku tlač, rozhlas a televíziu, ako aj iné orgány, organizácie, inštitúcie i pre jednotlivcov na Slovensku a prostredníctvom Ústredia Československej tlačovej kancelárie do českých krajov i pre zahraničie,

b) prijíma a spracúva zpravodajstvo Československej tlačo-

vej kancelárie slovom i obrazom a článkový materiál z českých krajov a zo zahraničia pre všetku tlač, rozhlas a televíziu, ako aj pre iné orgány, organizácie, inštitúcie a jednotlivcov na Slovensku,

c) vydáva oficiálne texty a vyhlásenia Slovenskej národnej rady, jej orgánov a tlmočí na podklade ich splnomocnenia svojím menom oficiálne stanovisko k problémom a udalostiam,

d) vydáva a rozširuje informačné a propagačné materiály slovom i obrazom, publikácie, časopisy a pohľadnice tak so slovenskou, ako aj s celoštátnou a medzinárodnou problematikou,

e) plní na území Slovenska ďalšie úlohy propagácie medzinárodnej spolupráce v oblasti ekonomiky, vedy, techniky, kultúry a cestovného ruchu.

§ 3

(1) Na zabezpečenie svojej činnosti Československá tlačová kancelária na Slovensku najmä:

a) je v úzkom styku s Predsedníctvom a ostatnými výkonnými orgánmi Slovenskej národnej rady a informuje verejnosť o činnosti Slovenskej národnej rady a jej orgánov;

b) spolupracuje s organizáciami Národného frontu, národnými výbormi, hospodárskymi, spoločenskými, kultúrnymi a vedeckými organizáciami a inými inštitúciami na Slovensku, ktoré jej poskytujú včasné a úplné informácie pre zpravodajské účely;

c) zriaďuje odbočky a sieť zpravodajcov a informátorov na území Slovenska;

d) používa telekomunikačné prostriedky po dohode s príslušnými orgánmi a zriaďuje na Slovensku vlastné telekomunikačné strediská a zariadenia.

(2) Československá tlačová kancelária na Slovensku môže pri plnení svojich úloh vyvíjať obchodnú činnosť.

§ 4

(1) Na čele Československej tlačovej kancelárie na Slovensku je riaditeľ Československej tlačovej kancelárie pre Slovensko, ktorého vymenúva a odvoláva Predsedníctvo Slovenskej národnej rady.

(2) Riaditeľ Československej tlačovej kancelárie pre Slovensko zodpovedá za činnosť Československej tlačovej kancelárie na Slovensku Predsedníctvu Slovenskej národnej rady a ústrednému riaditeľovi Československej tlačovej kancelárie.

§ 5

Československá tlačová kancelária na Slovensku je samostatnou účtovnou jednotkou a jej rozpočet je súčasťou celoštátneho rozpočtu Československej tlačovej kancelárie.

§ 6

Vnútrošnú organizáciu a zásady práce Československej tlačovej kancelárie na Slovensku určí organizačný a prevádzkový poriadok, ktorý v zhode so štatútom Československej tlačovej kancelárie vydá riaditeľ Československej tlačovej kancelárie pre Slovensko.

§ 7

Zrušuje sa nariadenie Slovenskej národnej rady č. 140/1945 Zb. SNR o Zpravodajskej agentúre Slovenska.

§ 8

Tento zákon nadobúda účinnosť 1. januárom 1966.

Dôvodová správa

Zákon č. 123/1965 Zb. o Československej tlačovej kancelárii v § 5 vychádzajúc z potrieb upraviť pôsobnosť Československej tlačovej kancelárie na Slovensku v súlade s uznesením ÚV KSČ a ÚV KSS zo 7. mája 1964 „Za plnšie uplatnenie Slovenskej národnej rady“, prenecháva konkrétnu právnu úpravu na zákon Slovenskej národnej rady. Cieľom tohto riešenia je vyjadriť pôsobnosť Československej tlačovej kancelárie na Slovensku v rámci celoštátnej zpravodajskej organizácie i s ohľadom na jej postavenie ako slovenského národného a regionálneho zpravodajského orgánu; súčasne tiež normalizovať existujúci právny stav v organizácii zpravodajskej služby na Slovensku. Nariadením Slovenskej národnej rady č. 140/1945 Zb. SNR bola zriadená Zpravodajská agentúra Slovenska, ktorá však — bez zmeny v právnom poriadku — bola v r. 1950 včlenená ako oblastná redakcia do Československej tlačovej kancelárie. Od toho času zpravodajská služba na Slovensku nie je usporiadaná v rámci samostatnej organizácie. Oblastná redakcia Českoslo-

venskej tlačovej kancelárie, ktorá pôsobí od r. 1950, zase nevyjadruje v dostačujúcej miere postavenie Československej tlačovej kancelárie na Slovensku v nadväznosti na funkciu a činnosť slovenských národných orgánov tiež ako národného a regionálneho zpravodajského orgánu.

Predkladaná osnova zákona Slovenskej národnej rady realizujúc celoštátny zákon upravuje pôsobnosť Československej tlačovej kancelárie na Slovensku. Podľa intencií návrhu úlohou Československej tlačovej kancelárie na Slovensku je jednak zabezpečovať včasné a všestranné informácie o rozvoji a živote Slovenska slovom i obrazom pre vnútorné i zahraničné potreby, jednak rozširovať na Slovensku informácie o udalostiach v českých krajoch i v zahraničí. Informácie zo Slovenska získava prostredníctvom vlastných zpravodajcov i dopisovateľov od slovenských národných orgánov, národných výborov a iných orgánov a organizácií na Slovensku.

Z Československej socialistickej republiky prináša Československá tlačová kancelária na Slovensku zpravodajstvo o rokovaní stranických a štátnych orgánov, zpravodajstvo z rokovaní Slovenskej národnej rady a jej orgánov, o udalostiach celoštátneho významu a dosahu, o aktuálnych otázkach najmä z oblasti politickej práce, priemyselnej výroby, poľnohospodárstva, životnej úrovne a školstva, o významných športových udalostiach a ďalšie zpravodajstvo. V tomto zpravodajstve sú zaraďované informácie o historických, kultúrnych, národopisných a iných zaujímavostiach, ďalej vydáva a rozširuje informačné a propagačné materiály slovom i obrazom, zpravodajské publikácie, časopisy a pohľadnice tak so slovenskou, ako aj s celoštátnou a medzinárodnou problematikou.

Československá tlačová kancelária na Slovensku prispieva vlastnými materiálmi do informačných bulletinov Československej tlačovej kancelárie (impressy), ktoré vychádzajú vo svetových jazykoch a prinášajú zpravodajstvo o rôznych najvýznamnejších udalostiach v ČSSR, kultúrne, športové a vzťahové zprávy. Okrem toho prispieva každodenne do Dail Press Survey, ktorý vychádza v angličtine ako denný prehľad tlače, hlavných udalostí v ČSSR a zahraničí s určením pre informovanie zahraničných diplomatických zástupcov v Československej socialistickej republike.

Prostredníctvom Československej tlačovej kancelárie prináša zo zahraničia zpravodajstvo o všetkých dôležitých otázkach svetového diania. Je to predovšetkým denné zpravodajstvo pre tlač, rozhlas a televíziu na Slovensku. Československá tlačová

kancelárie na Slovensku ďalej rozširuje „Přehled světového tisku“ (denne), „Hospodářské informace ze zahraničí“ (týždenne) a „Zvláštní zahraniční zpravodajství“ (denne a týždenne). Tieto materiály prinášajú zpravodajstvo o denných udalostiach v zahraničí, informácie, rozhovory, stručné zprávy, komentáre, súhrnné prehľady, ohlasy tlače a rôznu dokumentáciu, ako texty prejavov, prehlásenia, diplomatické a politické dokumenty, zásadné články z tlače a pod. Rovnako zabezpečuje rozsiahle vysielanie zpravodajstva zo Slovenska do zahraničia. Ďalej rozširuje publikácie, ako „Věda a technika v zahraničí“, „Zemědělské informace ze zahraničí“ a pod.

Články, reportáže, komentáre, dokumentačné materiály, črty a iné textové materiály zo Slovenska, doplnené fotografiami, rozširuje a dodáva prostredníctvom Pragopressu, najmä zahraničnej tlači.

Úlohou obrazového zpravodajstva Československej tlačovej kancelárie na Slovensku je dokumentovať obrazom udalosti na Slovensku, v českých krajoch a v zahraničí. Obrazový materiál získava od vlastných fotoreportérov, externých spolupracovníkov a prostredníctvom ústredia z českých krajov a zo zahraničia od viac ako 60 agentúr v prevážnej miere telefotom.

Československá tlačová kancelária na Slovensku vydáva obrázkový týždenník pre zahraničie „ČSSR — Slovensko vo fotografii“. Od 1. januára 1966 sa bude vydávať obrazový mesačník „Aktuality a zaujímavosti“, ktorý bude slúžiť ako nástenné noviny. Edičná činnosť sa bude aj naďalej rozvíjať.

Pressfoto, ako súčasť celoštátneho orgánu, je účelovým zariadením Československej tlačovej kancelárie na Slovensku a vyvíja obchodnú činnosť na úseku obrazovej propagácie. Vydáva pestrý sortiment obrazovej propagácie najrôznejších druhov z oblasti politického, hospodárskeho a kultúrneho života, športu a turistiky, vydáva fotosúbory a pohľadnice.

Z ustanovenia § 3 osnova je zrejma mnohostrannosť prostriedkov, ktorými Československá tlačová kancelária na Slovensku zabezpečuje plnenie svojich úloh. Dosah prostriedkov je určený rozsahom úloh, ktoré sú uložené Československej tlačovej kancelárii na Slovensku. Osnova nepriamo zaväzuje štátne orgány, socialistické a ostatné organizácie a inštitúcie na území Slovenska k účelnej spolupráci s Československou tlačovou kanceláriou.

Osnova tiež zohľadňuje doterajšiu prax a ustanovuje, že Československá tlačová kancelária na Slovensku môže pri plnení svojich úloh vyvíjať obchodnú činnosť, v rámci ktorej bude

zriaďovať aj potrebné účelové organizácie. Československá tlačová kancelária na Slovensku dodáva na základe hospodárskych zmlúv svoje materiály tlači, rozhlasu a televízii na Slovensku a prostredníctvom príslušných orgánov rozširuje v zahraničí na obchodnej báze články a obrazové materiály, vyvíja obchodnú činnosť na úseku propagácie prostredníctvom svojich útvarov, predovšetkým Pressfota.

Na čele Československej tlačovej kancelárie na Slovensku je riaditeľ Československej tlačovej kancelárie pre Slovensko, ktorého vymenúva a odvoláva Predsedníctvo Slovenskej národnej rady. Riaditeľ Československej tlačovej kancelárie pre Slovensko zodpovedá za činnosť Československej tlačovej kancelárie na Slovensku Predsedníctvu Slovenskej národnej rady a ústrednému riaditeľovi Československej tlačovej kancelárie.

Československá tlačová kancelária na Slovensku je samostatnou účtovnou jednotkou a jej rozpočet je súčasťou rozpočtu ČTK.

Vnútrošnú organizáciu a zásady práce v zhode so štatútom Československej tlačovej kancelárie podrobnejšie určí organizačný a prevádzkový poriadok, ktorý vydá riaditeľ Československej tlačovej kancelárie pre Slovensko.

* * *

Realizácia návrhu zákona si nevyžiada zvýšené finančné náklady zo štátneho rozpočtu.

V Bratislave 10. decembra 1965.

Michal Chudík v. r.,
predseda
Slovenskej národnej rady

SLOVENSKÁ NÁRODNÁ RADA 1965

IV. volebné obdobie

23

N á v r h

Komisie Slovenskej národnej rady pre školstvo a kultúru:

Z á k o n

Slovenskej národnej rady

z 1965

o udeľovaní čestných titulov „Zaslúžilý člen Slovenskej filharmónie“ a „Zaslúžilý pracovník Slovenskej filharmónie“.

Slovenská národná rada sa uzniesla na tomto zákone:

§ 1

(¹) Pre ocenenie vynikajúcich umelcov Slovenskej filharmónie, ktorí sa zaslúžili o jej vysokú úroveň, a tak mimoriadne prispeli k plneniu jej národného a kultúrneho poslania slúžiť pracujúcemu ľudu, socialistickému spoločenskému zriadeniu a socialistickému umeniu, zavádza sa čestný titul „Zaslúžilý člen Slovenskej filharmónie“.

(²) Čestný titul „Zaslúžilý člen Slovenskej filharmónie“ sa udeľuje vynikajúcim umelcom Slovenskej filharmónie, ktorí v nej pôsobia najmenej 10 rokov, a ktorí sústavne dosahujú také výsledky, že sa stávajú vzorom ostatným umelcom Slovenskej filharmónie a iných hudobných telies.

§ 2

(¹) Pre ocenenie vynikajúcich prevádzkových a organizačných pracovníkov Slovenskej filharmónie sa zavádza čestný titul „Zaslúžilý pracovník Slovenskej filharmónie“.

(²) Čestný titul „Zaslúžilý pracovník Slovenskej filharmónie“ sa udeľuje vynikajúcim prevádzkovým a organizačným pracovníkom Slovenskej filharmónie, ktorí v nej pracujú najmenej 10 rokov, a to sústavne tak, že sa stávajú príkladom ostatným

prevádzkovým a organizačným pracovníkom Slovenskej filharmónie a iných hudobných telies.

§ 3

(¹) Čestný titul „Zaslúžilý člen Slovenskej filharmónie“ a „Zaslúžilý pracovník Slovenskej filharmónie“ udeľuje povereník Slovenskej národnej rady pre školstvo a kultúru.

(²) Súčasne s udelením čestných titulov podľa odseku 1 sa odovzdáva listina (diplom) o udelení čestného titulu.

§ 4

Povereník Slovenskej národnej rady pre školstvo a kultúru odoberie čestný titul „Zaslúžilý člen Slovenskej filharmónie“ alebo „Zaslúžilý pracovník Slovenskej filharmónie“, ak ten, komu bol udelený, sa stal titulu nehodným.

§ 5

Tento zákon nadobúda činnosť dňom vyhlásenia.

Dôvodová zpráva

Slovenská filharmónie, nositeľ Radu práce, prvý slovenský profesionálny umelecký symfonický orchester si v priebehu viac ako 15 rokov svojej existencie získal osobitné postavenie v našej národnej kultúre. Slovenská filharmónia patrí dnes medzi popredné hudobné umelecké telesá v Československej socialistickej republike a medzi známe hudobné telesá v Európe. Stáva sa aktívnym činiteľom slovenského kultúrneho života. Jej činnosť je veľkým prínosom pre slovenskú symfonickú tvorbu. V období širokého rozvoja slovenských kultúrnych inštitúcií pripadá jej významný podiel na uskutočňovaní socialistickej kultúrnej revolúcie.

Slovenskej filharmónii je, vzhľadom na jej národné a kultúrne poslanie na Slovensku a na jej celoštátny význam, určené osobitné postavenie medzi slovenskými umeleckými inštitúciami — byť im vzorom a slúžiť pracujúcemu ľudu celého štátu. Má obdobné postavenie ako Česká filharmónia v Prahe.

Slovenská filharmónia za krátku dobu svojho pôsobenia si vybudovala základný svetový kmeňový repertoár, s úspechom vystupuje nielen doma, ale aj v zahraničí, o čom svedčí vyše 20 zahraničných zájazdov do 9 európskych krajín.

Slovenská filharmónia má vo svojom repertoári takmer celú symfonickú tvorbu slovenských autorov a získala v jej interpretácii takú autentičnosť, že sa stala inšpirátorkou ďalšieho rozvoja slovenského symfonizmu.

Slovenská filharmónia má toho času 275 pracovníkov, z ktorých 66 pracuje v nej od jej vzniku viac ako 10 rokov. Mnohí z nich svojou činnosťou významnou mierou sa podieľajú na vysokej umeleckej úrovni tohto hudobného telesa.

Účelom navrhovaného zákona Slovenskej národnej rady je oceniť záslužnú a dlhodobú činnosť takýchto členov Slovenskej filharmónie, ako aj prevádzkovo-organizačných pracovníkov, ktorí svojimi pracovnými výsledkami pomáhajú zabezpečovať poslanie Slovenskej filharmónie, udelením navrhovaných čestných titulov.

Obdobné čestné tituly boli zavedené vládny nariadením číslo 159/1964 Zb. pre vynikajúcich členov a pracovníkov Českej filharmónie v Prahe, ktorí v nej pôsobia najmenej 10 rokov a dosahujú také výsledky, že sa stávajú vzorom ostatným členom a pracovníkom tejto filharmónie a iných hudobných telies.

Právna úprava navrhovaných čestných titulov zákona Slovenskej národnej rady vychádza zo zásad zákona č. 62/1962 Zb. o udeľovaní vyznamenaní a z ustanovenia článku 74 ústavy. Vzhľadom na to, že ide o otázku v oblasti národnej kultúry, pre jej úpravu je kompetentná Slovenská národná rada formou zákona Slovenskej národnej rady.

Realizácia navrhovaného zákona si nevyžiada finančné náklady.

V Bratislave 12. decembra 1965.

Dr. Matej Lúčan v. r.,
predseda Komisie Slovenskej
národnej rady pre školstvo
a kultúru

6. schôdzka Slovenskej národnej rady 16. decembra 1965

O B S A H

6. schôdzky

1. *Zpráva predsedu Komisie SNR pre rozvoj miestneho hospodárstva a povereníka SNR pre spravodlivosť o vybavení návrhov, podnetov a pripomienok poslancov, prednesených na schôdzke Slovenskej národnej rady 15. a 16. septembra 1965 . . . . .* 5
Zpráva predsedu Komisie SNR pre rozvoj miestneho hospodárstva Štefana Fábryho 5
Zpráva povereníka SNR pre spravodlivosť dr. Peter Colotka 11
2. *Informácia o výsledku rokovania Národného zhromaždenia k zpráve o činnosti Slovenskej národnej rady vo IV. volebnom období . . . . .* 15
3. *Zpráva podpredsedu Slovenskej národnej rady a predsedu Slovenskej plánovacej komisie o úlohách plánu rozvoja hospodárstva na Slovensku v roku 1966 a o opatreniach na jeho zabezpečenie . . . . .* 21
Rozdaná tlač 39
Schôdzka prerušená 40
Schôdzka znovu otvorená 40
Rozprava 40
Reč povereníka-predsedu Jána Štencľa 40
Reč poslanca Vojtecha Daubnera 46
Reč povereníčky SNR pre obchod ing. Petronely Višňovcovej 50
Reč poslanca ing. Emila Píša 54
Reč poslanca Jána Strculu 62

Reč poslanca Vojtecha Töröka	65
Schôdzka prerušená	68
Schôdzka znovu otvorená	68
Reč poslanca Tibora Bohdanovského	69
Reč poslankyne Eleny Pastorkovej	76
Reč poslanca Jána Lichnera	81
Reč poslankyne Terézie Strmenskej	85
Reč poslanca inž. Jaroslava Knížku	89
Dotaz poslanca Daniela Futeja	95
Dotaz poslanca Františka Fagaru	96
Odpoveď povereníka SNR pre školstvo a kultúru dr. Ma- teja Lúčana	97
Rozprava skončená	102
Odpoveď podpredsedu SNR a predsedu Slovenskej plá- novacej komisie Vincenta Krahuľca	102
Schôdzka prerušená	110
Schôdzka znovu otvorená	110
Zpráva zpravodajcu, povereníka SNR pre stavebníctvo Ladislava Komišša	111
Uznesenie schválené	113
4. <i>Návrh rozpočtu Slovenskej národnej rady a ňou priamo riadených organizácií na rok 1966</i>	113
Zpráva povereníka SNR pre financie Františka Ha- garu	113
Rozdaná tlač	116
Uznesenie schválené	117
5. <i>Návrh zákona SNR o Slovenskej komisii pre techniku</i> .	117
Rozdaná tlač	117
Zpráva zpravodajcu akademika Jána Gondu	117
Rozprava odpadá	123
Návrh zákona schválený	124
6. <i>Návrh zákona SNR o pôsobnosti Československej tlačo- vej kancelárie na Slovensku</i>	124
Rozdaná tlač	124
Zpráva zpravodajcu Ondreja Klokocha	124
Rozprava	126
Reč poslanca Ervína Poláka	126
Rozprava skončená	131
Návrh zákona schválený	131

7. <i>Voľba podpredsedu Slovenskej národnej rady a zmeny v zložení komisii SNR</i>	131
Návrh schválený	134
8. <i>Návrh zákona SNR o udeľovaní čestných titulov „Zaslúžilý člen Slovenskej filharmónie“ a „Zaslúžilý pracovník Slovenskej Filharmónie“</i>	134
Rozdaná tlač	134
Zpráva zpravodajcu Štefana Trstenského	134
Rozprava odpadá	137
Návrh zákona schválený	138
Prílohy	139

Prílohy

k 6. schôdzke

Návrh Slovenskej plánovacej komisie na uznesenie Slovenskej národnej rady k zpráve predsedu Slovenskej plánovacej komisie ministra Vincenta Krahuľca o hlavných úlohách návrhu plánu rozvoja hospodárstva na Slovensku v roku 1966 a pri jeho zabezpečovaní (tlač SNR 17)	140
Návrh Predsedníctva Slovenskej národnej rady na uznesenie SNR k návrhu rozpočtu Slovenskej národnej rady, jej orgánov a ňou priamo riadených organizácií na rok 1966 (tlač SNR 18)	146
Návrh Predsedníctva Slovenskej národnej rady na vydanie zákona SNR o Slovenskej komisii pre techniku (tlač SNR 19)	147
Dodatok k návrhu zákona SNR o Slovenskej komisii pre techniku	151
Návrh Predsedníctva Slovenskej národnej rady na vydanie zákona SNR o pôsobnosti Československej tlačovej kancelárie na Slovensku (tlač SNR 20)	152
Návrh Komisie SNR pre školstvo a kultúru na vydanie zákona Slovenskej národnej rady o udeľovaní čestných titulov „Zaslúžilý člen Slovenskej filharmónie“ a „Zaslúžilý pracovník Slovenskej filharmónie“ (tlač SNR 23)	158

Vydavateľ: Kancelária Slovenskej národnej rady. — Vytlačili Polygrafické závody, n. p., závod 02, ul. Februárového víťazstva č. 6/d. — Zodpovedný redaktor: Jozef Ilčík. — Miesto vydania: Kancelária Slovenskej národnej rady, Bratislava, Gottwaldovo nám. 45. — Dátum vydania: marec 1966. — Prvé vydanie, náklad 250 výtlačkov.

